

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

Εισηγήτρια : Κωνσταντίνα ΤΣΙΑΒΙΚΟΥ-MSc

Προϊσταμένη στο Τμήμα Κινητικότητας
εκπ/κών Α/θμιας εκπ/σης ΥΠΑΙΘΑ

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

- Στις 27-04-2016 εγκρίθηκε ο **Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων (εφεξής ΓΚΠΔ)** ο οποίος επικαιροποίησε και ομογενοποίησε το πλαίσιο προστασίας των προσωπικών δεδομένων που είχε εισάγει η Ε.Ε. από το 1995. Η εφαρμογή του ξεκίνησε στις 25-05-2018. Βασίστηκε στην Οδηγία 95/46/ΕΚ, τη νομολογία των αρχών προστασίας δεδομένων αλλά και του Δικαστηρίου Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ).

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ (συνέχεια)

- Για την κατανόηση των διατάξεων του ΓΚΠΔ θα πρέπει να δούμε πρώτα το πλαίσιο μέσα στο οποίο λειτουργεί.
- Το βασικό καταστατικό κείμενο στο οποίο κατοχυρώνονται τα δικαιώματα των ανθρώπων, ως άτομο και ως μέρος του κοινωνικού συνόλου είναι το Σύνταγμα ενός κράτους. **Στο Ελληνικό Σύνταγμα** τα δικαιώματα διακρίνονται σε 3 κατηγορίες με βάση το περιεχόμενό τους: **ατομικά, πολιτικά και κοινωνικά.**

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ (συνέχεια)

- **Ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα:** Αναφέρονται στα άρθρα 4-25 του Σ. Τα **ατομικά δικαιώματα** είναι η ασπίδα προστασίας του πολίτη απέναντι στην ενδεχόμενη αυθαιρεσία της πολιτείας και είναι **ενδεικτικά** ο σεβασμός της προσωπικότητας, η **προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα**, της ισότητας, η ελευθερία τύπου και έκφρασης. Τα **κοινωνικά δικαιώματα** είναι η εγγύηση για την παρέμβαση της Πολιτείας στην κοινωνική ζωή και

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ (συνέχεια)

- την εξασφάλιση παροχών για την δικαιότερη κατανομή του πλούτου. **Ενδεικτικά** είναι η προστασία της οικογένειας και της μητρότητας, η υγεία, η εργασία, η παιδεία, ή προστασία φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος.
- **Πολιτικά** είναι τα δικαιώματα που εγγυώνται τη συμμετοχή του ατόμου στις πολιτικές διαδικασίες όπως το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι.

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ (συνέχεια)

- Εκτός από δικαιώματα το Σύνταγμα καθιερώνει και υποχρεώσεις όπως ο σεβασμός του, η τήρηση των νόμων, η κοινωνική ευθύνη, η φορολογική υποχρέωση κ.α.
- Το δικαίωμα στην προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι «**νέο**» σχετικά και η ανάγκη κατοχύρωσής του προέκυψε από τον κίνδυνο που επιφέρει η δυνατότητα μαζικής επεξεργασίας πληροφοριών που εισήγαγε η ραγδαία ανάπτυξη της πληροφορικής.

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ (συνέχεια)

- Το πρώτο **διεθνές κείμενο** που αναφέρεται έμμεσα στην προστασία προσωπικών δεδομένων είναι η **Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου** (ΕΣΔΑ) -1950 η οποία στο άρθρο 8 κατοχυρώνει την προστασία της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής καθώς και της αλληλογραφίας των προσώπων . Σύμφωνα με αυτό απαγορεύεται οποιαδήποτε αδικαιολόγητη παρέμβαση του κράτους στην ιδιωτική

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ (συνέχεια)

- ζωή των προσώπων όπως η παρακολούθηση των επικοινωνιών του ή η ποινικοποίηση της σεξουαλικής τους ζωής. Η νομοθεσία για τα προσωπικά δεδομένα προσπαθεί να αντιμετωπίσει τον κίνδυνο που έχει επέλθει από την εκτεταμένη χρήση Η/Υ , τη μαζική επεξεργασία και χρήση πληροφοριών χωρίς κανένα όριο.
- Η μόνη νομικά δεσμευτική διεθνής πράξη στον τομέα προστασίας προσωπικών δεδομένων εκτός ΕΕ η

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ (συνέχεια)

- **Σύμβαση 108 του Συμβουλίου της Ευρώπης** η οποία είναι ανοιχτή σε υπογραφή και από κράτη εκτός της Ε.Ε. Στην Ελλάδα κυρώθηκε με **τον ν. 2068/1992** και ισχύει από **1/1/1995**. Με την Συνθήκη αυτή για πρώτη φορά κάποιες κατηγορίες προσωπικών δεδομένων αναγνωρίζονται ως **«ειδικές κατηγορίες δεδομένων»** τα λεγόμενα **ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα**. Ενδεικτικά ,δεν μπορούν να αποτελέσουν
- αντικείμενο αυτοματοποιημένης επεξεργασίας πλη-

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ (συνέχεια)

- ροφορίες προσωπικού χαρακτήρα που αποκαλύπτουν τη **φυλετική προέλευση, τα πολιτικά φρονήματα, τις θρησκευτικές ή άλλες πεποιθήσεις** όπως και οι πληροφορίες προσωπικού χαρακτήρα που σχετίζονται **με την υγεία ή τη σεξουαλική ζωή** χωρίς να προβλέπονται κατάλληλες εγγυήσεις από το εθνικό δίκαιο. Το ίδιο ισχύει και για πληροφορίες που αφορούν **ποινικές καταδίκες**.

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ (συνέχεια)

- **Η προστασία των προσωπικών δεδομένων στο δίκαιο της ΕΕ :** Οι αρχικές συνθήκες της ΕΕ δεν είχαν καμία αναφορά σε ανθρώπινα δικαιώματα μέχρι το έτος 2000 με τη **Διακήρυξη του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ** (εφεξής Χάρτης). Περιλαμβάνει **6 κεφάλαια:** αξιοπρέπεια, ελευθερία, ισότητα , αλληλεγγύη, δικαιώματα των πολιτών και δικαιοσύνη. Εγγυάται το σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής (**άρθρο 7**) και την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (**άρθρο 8**). Συνεπώς από το 2009 που κατέστη

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ (συνέχεια)

- δεσμευτικός με την **Συνθήκη της Λισσαβώνας** ως πρωτογενές ενωσιακό δίκαιο η προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα έχει αναχθεί σε θεμελιώδες δικαίωμα για τους πολίτες της ΕΕ.
- Συγκεκριμένα **το άρθρο 8 του Χάρτη** ορίζει ότι : κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην προστασία **προσωπικών δεδομένων που τον αφορούν** και η τυχόν προστασία τους πρέπει να γίνεται **για καθορισμένους σκοπούς** με βάση τη **συγκατάθεση** του ενδιαφερόμενου

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ (συνέχεια)

- ή για **άλλους λόγους** που προβλέπονται από τον **νόμο**. Επίσης δικαιούται να έχει **πρόσβαση** στα δεδομένα που έχουν συλλεχθεί και να ζητά τη **διόρθωσή** τους. Τέλος ο σεβασμός των κανόνων αυτών υπόκειται στον έλεγχο της ανεξάρτητης αρχής.
- Η αλλαγή αυτή είναι σημαντική γιατί δεν αφορά μόνο τη λειτουργία της αγοράς αλλά **καλύπτει όλα τα θέματα αρμοδιότητας της ΕΕ και την αστυνομική και δικαστική συνεργασία**.

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ (συνέχεια)

- Εξέλιξη του δικαίου της ΕΕ σε σχέση με τα προσωπικά δεδομένα.

Η πρώτη νομική πράξη σχετικά με την προστασία προσωπικών δεδομένων και την ελεύθερη κυκλοφορία τους ήταν η **Οδηγία 95/46/ΕΚ** με κύρια χαρακτηριστικά την **ελεύθερη ροή δεδομένων** εντός της εσωτερικής αγοράς, **ένα ενιαίο και υψηλό επίπεδο προστασίας και την καθιέρωση των ανεξάρτητων εποπτικών αρχών**. Αφορούσε όμως μόνο τη ρύθμιση της εσωτερικής αγοράς και δεν μπορούσε να ρυθμίσει θέματα αστυνομικής και δικαστικής προστασίας.

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ (συνέχεια)

- Στη συνέχεια εκδόθηκε η **Οδηγία 97/66/ΕΚ** η οποία αντικαταστάθηκε από την **Οδηγία 2002/58/ΕΚ** που αφορούσε ,πέρα από την προστασία προσωπικών δεδομένων και την **προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών** . Είναι η λεγόμενη οδηγία “**e-privacy**” , ισχύει μέχρι σήμερα και αποτελεί **lex-specialis** νομοθετικό κείμενο που οι κανόνες του εφαρμόζονται στους παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικής επικοινωνίας.

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ (συνέχεια)

- Επειδή τα κράτη-μέλη όμως προτιμούσαν , δεδομένου ότι η οδηγία άφηνε μεγάλο περιθώριο εναρμόνισης του εθνικού δικαίου, περισσότερο ανοιχτούς για την αγορά κανόνες σε συνδυασμό με το ότι από τον χρόνο κατάρτισης της οδηγίας είχαν συντελεστεί μεγάλες αλλαγές στη τεχνολογία των πληροφοριών παρουσιάστηκε η ανάγκη μεταρρύθμισής της ειδικά μετά το 2010 με την παγκοσμιοποίηση της αγοράς οπότε και παρουσιάστηκε έντονα η ανάγκη νομοθέτησης για θέματα

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ (συνέχεια)

- αστυνομικής και δικαστικής προστασίας.
- Μετά από διάφορες εξατομικευμένες οδηγίες τον Μάιο του 2016 εγκρίθηκε από την ΕΕ δέσμη νομοθετικών μέτρων για την προστασία προσωπικών δεδομένων η οποία περιλαμβάνει τον **Κανονισμό 2016/679 και την Οδηγία 2016/680** για τα οποία θα μιλήσουμε στη συνέχεια.

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ (συνέχεια)

- **Το ελληνικό θεσμικό πλαίσιο έως τον ΓΚΠΔ**
- Η Ελλάδα μέχρι το 1997 είχε ένα ατελές πλαίσιο προστασίας προσωπικών δεδομένων. Η βασική αλλαγή έγινε με τον **ν. 2472/1997 «Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα» (ΦΕΚ 50 Α)** με τον οποίο ενσωματώθηκε η οδηγία 95/46/ΕΚ. Αν και χωρίς άμεση συνταγματική αναφορά υποστηρίζεται ότι θα μπορούσε να στηριχθεί στα άρθρα **2&1,5&1,9&1 και 19 του Σ.** Από το ίδιο έτος άρχισε και η λειτουργία της **Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα(ΑΠΔΠΧ)** ως Ανεξάρτητης Αρχής.

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ (συνέχεια)

- Με την Αναθεώρηση του Σ το 2001 προστέθηκε το **άρθρο 9^A** σύμφωνα με το οποίο ο καθένας προστατεύεται από τη συλλογή, επεξεργασία και χρήση, **ιδίως** με ηλεκτρονικά μέσα, των προσωπικών του δεδομένων. Η προστασία αυτή διασφαλίζεται από ανεξάρτητη αρχή. Έτσι και με τη προσθήκη του **άρθρου 101^A** κατοχυρώθηκε και συνταγματικά η ανεξαρτησία της ΑΠΔΠΧ.

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ (συνέχεια)

- Είπαμε πιο πριν για τα βασικά νομοθετικά εργαλεία της ΕΕ για την προστασία προσωπικών δεδομένων.
- Το κύριο είναι ο **Κανονισμός ΕΕ 2016/679** ο οποίος κατέργησε την Οδηγία 95/46/ΕΚ και έγινε γνωστός ανά τον κόσμο ως **GDPR (General Data Protection Regulation)**. Αποτελεί ουσιαστικό βήμα για την ενίσχυση των θεμελιωδών δικαιωμάτων των προσώπων, αντιμετωπίζει τον κατακερματισμό στα διάφορα εθνικά συστήματα εφαρμόζεται και από τις 3 χώρες που δεν είναι μέλη της (Νορβηγία, Ισλανδία, Λιχτενστάιν).

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ (συνέχεια)

- Η **Οδηγία 2016/680** προστατεύει τα προσωπικά δεδομένα των πολιτών όταν χρησιμοποιούνται από τις αρχές επιβολής του ποινικού δικαίου όπως η Αστυνομία, το Λιμενικό ή η Πυροσβεστική γι' αυτό και λέγεται καταχρηστικά και «**αστυνομική οδηγία**». Προστατεύει τα θύματα, τους μάρτυρες και τους ύποπτους εγκληματικών πράξεων. Οι διατάξεις της Οδηγίας ακολουθούν σε μεγάλο βαθμό τον ΓΚΠΔ.

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ (συνέχεια)

- Στην Ελλάδα η ενσωμάτωση της Οδηγίας 2016/680 και τα απαραίτητα μέτρα εφαρμογής του ΓΚΠΔ έγιναν με τον ν. **4624/2019 (ΦΕΚ 137^Α)**. Μετά από γνωμοδότηση της ΑΠΔΠΧ ότι οι διατάξεις του νόμου δεν πρέπει να έρχονται σε αντίθεση με τον ΓΚΠΔ γεγονός που σημαίνει ότι ένας δημόσιος φορέας που δρα ως υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να ανατρέχει κατ'αρχήν στον ΓΚΠΔ και να χρησιμοποιεί τις διατάξεις του ν. 4624/2019 μόνο αν δεν βρίσκεται σε σύγκρουση με τον ΓΚΠΔ , το σημερινό

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ (συνέχεια)

- Θεσμικό πλαίσιο για την προστασία προσωπικών δεδομένων στην Ελλάδα (δημόσιο και ιδιωτ.τομέα)είναι:
- Ο ΓΚΠΔ (Κανονισμός 2016/679)
- Ο ν. 4624/2019 ο οποίος εφαρμόζεται για τους σκοπούς της Οδηγίας 2016/680 (αστυνομική) και για τις περιπτώσεις που ο ΓΚΠΔ δίνει τη δυνατότητα νομοθέτησης στα Κράτη-Μέλη και
- Ο ν. 3471/2006 που αφορά τους παρόχους ηλεκτρονικής επικοινωνίας.

ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

- **Ορισμός:** Σύμφωνα με τον ΓΚΠΔ είναι κάθε πληροφορία που αφορά ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο (υποκείμενο δεδομένων).
- **Ταυτοποιήσιμο** είναι το πρόσωπο του οποίου η ταυτότητα μπορεί να εξακριβωθεί άμεσα ή έμμεσα, ιδίως μέσω αναφοράς σε στοιχεία όπως όνομα, σε αριθμό ταυτότητας, σε δεδομένα θέσης, σε έναν ή περισσότερους παράγοντες που προσιδιάζουν στη

ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ(συνέχεια)

- σωματική, φυσιολογική, γενετική, ψυχολογική, οικονομική, πολιτιστική ή κοινωνική ταυτότητα του εν λόγω φυσικού προσώπου.
- Σύμφωνα με τον παραπάνω ορισμό **για ν'αποτελεί μια πληροφορία προσωπικό δεδομένο θα πρέπει:**
 - Να είναι **πληροφορία** ανεξαρτήτως είδους και
 - Να **αναφέρεται ή να μπορεί ν'αποδοθεί** άμεσα ή έμμεσα σε ένα φυσικό πρόσωπο.

ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ(συνέχεια)

- Πως όμως θα κριθεί αν ένα φυσικό πρόσωπο είναι **ταυτοποιήσιμο**; Θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όλα τα μέσα τα οποία είναι πιθανόν να χρησιμοποιηθούν για την για την άμεση ή έμμεση ταυτότητά του ανεξάρτητα αν είναι στη διάθεση του κατόχου των πληροφοριών ή με τη χρήση άλλων γνωστών πηγών.
- **Παράδειγμα:** Σε μια βάση δεδομένων ενός Υπουργείου προσωπικό δεδομένο είναι το ονοματεπώνυμο, το ΑΦΜ, το ΑΜΚΑ, ημερομηνία γέννησης κ.λ.π. Μπορεί να υπάρχει

ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ(συνέχεια)

όμως και δυνατότητα διασύνδεσης με άλλες βάσεις δεδομένων , αν υπάρχει π.χ. πίνακας με ακριβείς μισθούς ανά κατηγορία υπαλλήλου και χρόνια προϋπηρεσίας. Επίσης είναι προσωπικά δεδομένα **το προσωπικό μητρώο των υπαλλήλων και οι εκθέσεις αξιολόγησης.**

Ενδεικτικά παραδείγματα του ΓΚΠΔ είναι τα δεδομένα της θέσης του προσώπου από το GPS του κινητού, e-mail, IP διευθύνσεις, γραπτά σχέδια ενός παιδιού, καταγραφές συνομιλιών για απόδειξη συναλλαγών.

ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ(συνέχεια)

- **Εξαιρούνται τα ανώνυμα δεδομένα.** Χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή πριν κάποιος θεωρήσει δεδομένα ανώνυμα. Δεν αρκεί κατά κανόνα η απλή απαλοιφή στοιχείων ταυτότητας αλλά θα πρέπει η ανωνυμοποίηση να προκύπτει και από λοιπές πληροφορίες. Γενικά πρέπει να τηρούνται οι αρχές του ΓΚΠΔ, για τις οποίες θα μιλήσουμε στη συνέχεια και ειδική τεκμηρίωση από τον υπεύθυνο επεξεργασίας.

ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ(συνέχεια)

Παράδειγμα: η δημοσιοποίηση από Νοσοκομείο για **ερευνητικούς σκοπούς του Τ.Κ. του τόπου κατοικίας** ενός ασθενούς, με την διάγνωση ασθένειας, την θεραπεία και την εξέλιξη της νόσου δεν συνιστά ανωνυμοποίηση γιατί αν ο Τ.Κ. αντιστοιχεί σε μικρή επαρχιακή πόλη σε συνδυασμό και με το φύλο και την ημερομηνία γέννησης μπορεί να οδηγήσει σε ταυτοποίηση του προσώπου.

ΕΙΔΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

- Είναι τα δεδομένα που σχετίζονται ιδίως με τον **πυρήνα της προσωπικότητας ενός ατόμου** τα οποία παλαιότερα ήταν γνωστά ως «**ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα**» όρος που χρησιμοποιείται και σήμερα.
- Τα δεδομένα αυτά είναι αυτά που αποκαλύπτουν:
- **Φυλετική ή εθνοτική καταγωγή**, όπως π.χ. η ένταξη σε μειονότητες ,
- **Πολιτικά φρονήματα, θρησκευτικές ή άλλες πεποιθήσεις συμπεριλαμβανομένων και των φιλοσοφικών,**
- **Συμμετοχή σε συνδικαλιστική οργάνωση,**

ΕΙΔΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ(συνέχεια)

- **Θέματα υγείας, σεξουαλικής ζωής ή γενετήσιου προσανατολισμού** (π.χ. ασθένειες, αναπηρίες),
- **Γενετικά δεδομένα**, δηλαδή πληροφορίες DNA,
- **Βιομετρικά δεδομένα** τα οποία με ειδική επεξεργασία επιτρέπουν την ταυτοποίηση προσώπου.
- Τα παραπάνω δεδομένα υπόκεινται σε ειδικό χειρισμό και οι προϋποθέσεις για το επιτρεπτό της επεξεργασίας είναι περιορισμένες. Ακόμη πιο περιορισμένη είναι η δυνατότητα επεξεργασίας δεδομένων που αφορούν ποινικές καταδίκες ή αδικήματα (π.χ. το ποινικό μητρώο).

ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

- **Έννοια:** Σύμφωνα με το **άρθρο 4 του ΓΚΠΔ** ενδεικτικά οι περιπτώσεις που θεωρούμε επεξεργασία είναι: **η συλλογή** (π.χ. όταν κάποιος καταγράφει ονόματα ή διευθύνσεις κατοίκων από τα κουδούνια τους), **η καταχώριση, η οργάνωση** (ταξινόμηση), **η διάρθρωση** (μορφοποίηση πληροφοριών), **η αποθήκευση ή η τροποποίηση των αποθηκευμένων πληροφοριών, η ανάκτηση, η αναζήτηση** (όταν αναζητά προσωπικά δεδομένα στο διαδίκτυο ή προσπαθεί ν' αναγνωρίσει πρόσωπο μέσα από βίντεο), **η χρήση** όταν τα χρησιμοποιεί για την έκδοση

ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ(συνέχεια)

διοικητικής πράξης, η κοινολόγηση με διαβίβαση, η διάδοση, η συσχέτιση (όταν ο φορέας συνδυάζει αρχεία ή μητρώα), η διαγραφή ή καταστροφή δεδομένων.

Από οποιαδήποτε από τις παραπάνω ενέργειες προκύπτουν υποχρεώσεις για την εξασφάλιση της νομιμότητας της επεξεργασίας τους. Από τη δε παράλειψη τήρησης αυτών προκύπτει σωρεία κυρώσεων τόσο διοικητικών όσο και ποινικών.

ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ(συνέχεια)

- **Παράδειγμα:** Η συμπλήρωση φόρμας υποβολής ερωτήματος από τον χρήστη μιας ιστοσελίδας, στην οποία συμπεριλαμβάνεται το ονοματεπώνυμο και το e-mail του, συνεπάγεται ότι ο λήπτης του ερωτήματος/ διαχειριστής θα συλλέξει τα προσωπικά δεδομένα του χρήστη και αυτή του η ενέργεια συνιστά "**επεξεργασία**".

ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ(συνέχεια)

- **ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ:** είναι το φυσικό πρόσωπο του οποίου τα δεδομένα υφίστανται επεξεργασία.
 - **ΡΟΛΟΙ:** Σύμφωνα με το άρθρο 4 του ΓΚΠΔ, οι βασικοί ρόλοι για την προστασία των προσωπικών δεδομένων είναι **ο Υπεύθυνος Επεξεργασίας (data controller) και ο Εκτελών την Επεξεργασία (data processor)**. Πέρα από τους δυο αυτούς ρόλους υπάρχουν και των **Αποδέκτη και Τρίτου** ανάλογα με τη συμμετοχή τους ή όχι σε μια επεξεργασία.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ(Υ.Ε.)

- Είναι ο βασικότερος ρόλος για την προστασία των προσωπικών δεδομένων που **καθορίζει** τα ουσιώδη χαρακτηριστικά και **ευθύνεται** για τη συμμόρφωση στη νομοθεσία. Σύμφωνα με τον ορισμό που δίνει στο **άρθρο 4 ο ΓΚΠΔ ο Υ.Ε. είναι φυσικό ή νομικό πρόσωπο, δημόσια αρχή, υπηρεσία ή άλλος φορέας που καθορίζει τους σκοπούς και τον τρόπο επεξεργασίας των δεδομένων.** Όταν αυτά καθορίζονται από Ενωσιακό ή Εθνικό δίκαιο προβλέπονται και διατάξεις σχετικές με τα ειδικά κριτήρια που απαιτούνται για τον διορισμό του Υ.Ε.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ(Υ.Ε.)

- Τα πέντε συστατικά στοιχεία του Υ.Ε. είναι: 1) Φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή δημόσια αρχή ή υπηρεσία ή άλλος φορέας . Στον δημόσιο και στον ιδιωτικό τομέα ως Υ.Ε. ορίζεται ο ίδιος ο φορέας και όχι οι υπάλληλοι αυτού σε οποιαδήποτε βαθμίδα της ιεραρχίας και αν βρίσκονται γιατί προφανώς ενεργούν με βάση τις εντολές που τους δίνονται από τον φορέα. 2) Καθορίζει τους σκοπούς της επεξεργασίας. Το ποιος φορέας θα είναι Υ.Ε. μπορεί να ορίζεται από την ίδια τη νομοθεσία άμεσα αλλά και έμμεσα η υποχρέωση μπορεί να προκύπτει από τα καθήκοντα και

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ(Υ.Ε.)(συνέχεια)

- αρμοδιότητες του φορέα (π.χ. χορήγηση προσωπικών δεδομένων ασθενών για επιστημονικούς ή ερευνητικούς σκοπούς. 3) **Μπορεί να είναι μόνος ή από κοινού με άλλους, 4) Καθορισμός του σκοπού και των μέσων επεξεργασίας και 5) επεξεργασία προσωπικών δεδομένων.**
- Πως θα βρούμε όμως ποιος καθορίζει τους σκοπούς και τα μέσα επεξεργασίας ώστε να είναι και ο Υ.Ε.; Θα πρέπει ν' απαντήσουμε στο **γιατί** γίνεται η επεξεργασία και **πως**.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ(Υ.Ε.)(συνέχεια)

- Στο δημόσιο το γιατί συνδέεται με την αρχή της νομιμότητας που διέπει τη δράση της Δημόσιας Διοίκησης. Δεν αρκεί όμως το γιατί αλλά απαιτείται και το πως δηλαδή για να θεωρηθεί Υ.Ε. θα πρέπει να καθορίζει **τα ουσιώδη μέσα** της επεξεργασίας. Πρέπει δηλαδή να καθορίσει **ποια** προσωπικά δεδομένα θα τύχουν **επεξεργασίας**, για **πόσο χρόνο** θα τηρούνται, **ποια** **πρόσωπα** θα έχουν πρόσβαση και ποιες είναι οι **κατηγορίες των υποκειμένων των δεδομένων**.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ(Υ.Ε.)(συνέχεια)

- Στην πράξη όταν για μια δραστηριότητα εμπλέκονται πολλοί φορείς θα πρέπει να αναλύεται σε επιμέρους δραστηριότητες ώστε να καθορίζεται ο Υ.Ε. για κάθε μια απ' αυτές.
- Στη **Δημόσια Διοίκηση** το κριτήριο για τον καθορισμό του Υ.Ε. συνάπτεται με τις αρμοδιότητες που απονέμει ο νόμος σε μια αρχή οι οποίες πρέπει ν' ασκούνται από τους φορείς τους.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ(Υ.Ε.)(συνέχεια)

- **Παραδείγματα:1)** Η Δ/νση προσωπικού ενός Υπουργείου τηρεί τους φακέλους των υπαλλήλων του. Για τη δραστηριότητα αυτή Υ.Ε. θεωρείται το Υπουργείο και όχι η συγκεκριμένη Δ/νση ή ο Δ/ντής της οι οποίοι μπορεί να έχουν εξουσία ν'αποφασίζουν για λεπτομέρειες σχετικά με τον τρόπο επεξεργασίας αλλά ενεργούν υπό τον έλεγχο του Υπουργείου.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ(Υ.Ε.)(συνέχεια)

- 2) Ο νόμος προσδιορίζει ότι ένας Δήμος δίνει επίδομα σε άπορους δημότες. Ο Δήμος καθορίζει τον τρόπο εκτέλεσης της αρμοδιότητάς του γι' αυτό και θεωρεί απαραίτητο να επεξεργαστεί προσωπικά δεδομένα. Επομένως είναι Υ.Ε. χωρίς ν' αναφέρεται ρητά σε διάταξη.

Ο ΕΚΤΕΛΩΝ ΤΗΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ

- Σύμφωνα με το άρθρο 4 του ΓΚΠΔ είναι το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή, η υπηρεσία ή άλλος φορέας που επεξεργάζεται δεδομένα για λογαριασμό του Υ.Ε. Άρα είναι χωριστή οντότητα από τον Υ.Ε. και επεξεργάζεται προσωπικά δεδομένα για λογαριασμό του αλλά **όχι υπό την εποπτεία του**. Κατά συνέπεια δεν μπορεί να είναι υπάλληλος του φορέα που είναι Υ.Ε. Οφείλει να εξυπηρετεί τούς σκοπούς της επεξεργασίας, να ακολουθεί τις οδηγίες του Υ.Ε. αλλά έχει **την ευχέρεια επιλογής του τρόπου εξυπηρέτησης των συμφερόντων του**.

Ο ΕΚΤΕΛΩΝ ΤΗΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ(συνέχεια)

- Οι συνηθέστερες περιπτώσεις στη δημόσια διοίκηση είναι ο εκτελών την επεξεργασία ενός δημόσιου υπεύθυνου επεξεργασίας να είναι
- ένας ιδιώτης ανάδοχος (π.χ. υπεργολάβος)
- ένας άλλος δημόσιος φορέας ο οποίος έχει αυτή την αρμοδιότητα με διάταξη νόμου όπως π.χ. η ΓΓΠΣΔΔ για εφαρμογές taxisnet, η ΗΔΙΚΑ για υποστήριξη φορέων κοινωνικής ασφάλισης.

ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ ΚΑΙ ΤΡΙΤΟΙ

- Αφορούν την εξουσιοδοτημένη πρόσβαση σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα οποία κατέχει ο Υ.Ε.
- **Τρίτος** είναι πρόσωπο άλλο εκτός από το υποκείμενο των δεδομένων, τον υπεύθυνο επεξεργασίας, τον εκτελούντα την επεξεργασία και τα πρόσωπα τα οποία, υπό την άμεση εποπτεία του Υ.Ε. ή του εκτελούντος την επεξεργασία **είναι εξουσιοδοτημένα** να επεξεργάζονται προσωπικά δεδομένα. Δηλαδή οι «**τρίτοι**» εργάζονται σε φορέα διαφορετικό από τον Υ.Ε. και δεν μετέχουν με κανένα τρόπο σε

ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ ΚΑΙ ΤΡΙΤΟΙ (συνέχεια)

- δραστηριότητα επεξεργασίας.
- **Αποδέκτης** είναι όρος ευρύτερος από τον όρο τρίτος. Είναι το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, δημόσια αρχή, υπηρεσία ή άλλος φορέας στον οποίο κοινολογούνται τα προσωπικά δεδομένα. Ο αποδέκτης μπορεί να είναι τρίτος ή πρόσωπο εντός του Υ.Ε. ή του εκτελούντος την επεξεργασία, όπως υπάλληλος στην ίδια υπηρεσία. Η διαφορά τρίτου με τους υπαλλήλους του Υ.Ε. ή του εκτελούντος την επεξεργασία είναι στην ευθύνη.

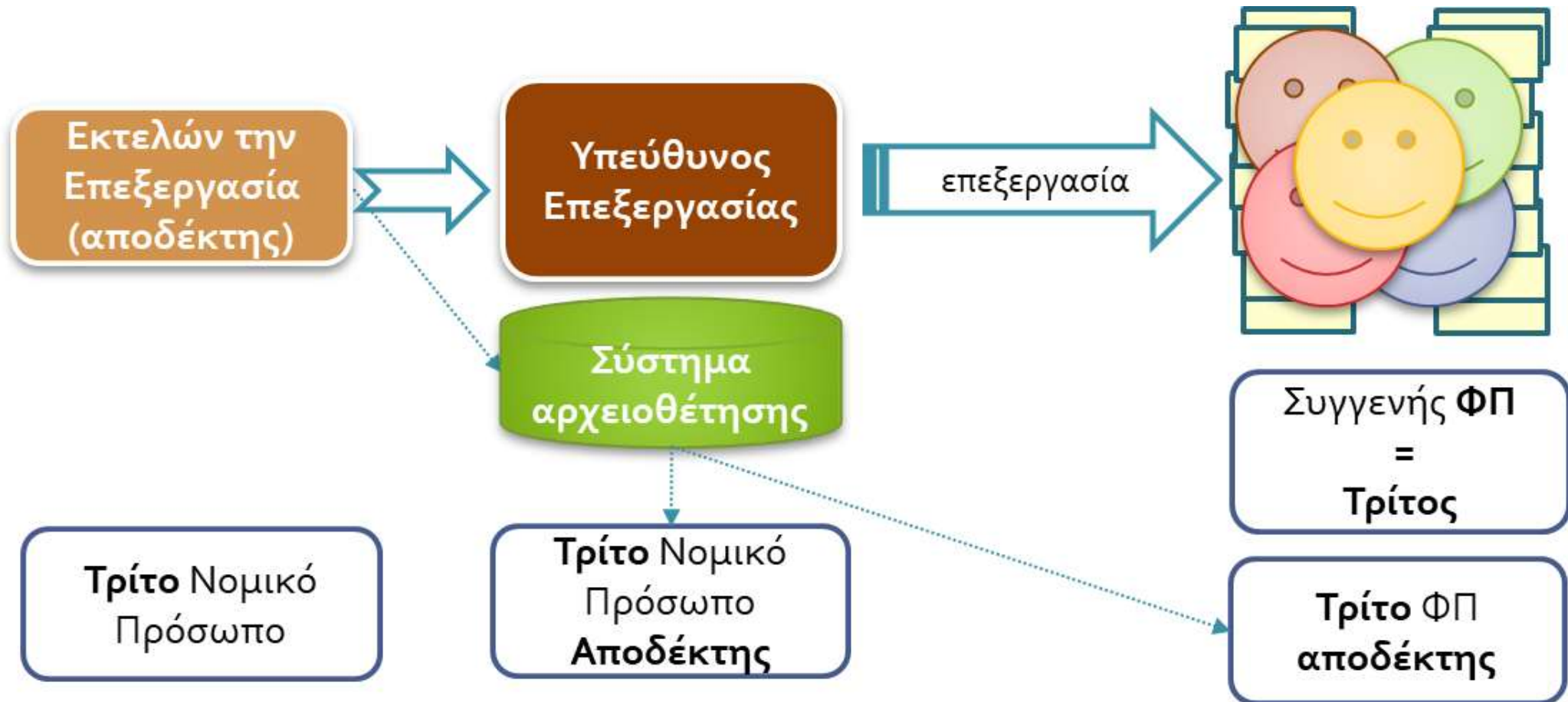
ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ ΚΑΙ ΤΡΙΤΟΙ (συνέχεια)

- Οι υπάλληλοι δεν φέρουν ευθύνη για την προστασία των προσωπικών δεδομένων στο βαθμό που τα χρησιμοποιούν με βάση τις εντολές του Υ.Ε. Ευθύνεται ο εργοδότης. **Αντιθέτως** ο τρίτος ευθύνεται αν δεν τα επεξεργάζεται μόνο για συγκεκριμένους νόμιμους λόγους σε συγκεκριμένη περίπτωση. Οι υπάλληλοι καθίστανται τρίτοι αν παραβούν εντολές για δικό τους σκοπό.

ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΡΧΕΙΟΘΕΤΗΣΗΣ

- Στον **ΓΚΠΔ** ως σύστημα αρχειοθέτησης ορίζεται:
- Κάθε **διαρθρωμένο σύνολο** προσωπικών δεδομένων
- Τα οποία είναι **προσβάσιμα με συγκεκριμένα κριτήρια**, είτε το σύνολο αυτό είναι συγκεντρωμένο ή αποκεντρωμένο είτε κατανεμημένο σε λειτουργική ή γεωγραφική βάση. Π.χ. διαρθρωμένο δηλ. χειροκίνητο είναι το αρχείο αδειών ενός γραφείου μικρής υπηρεσίας που περιέχει όλες τις άδειες που έχουν δοθεί στους υπαλλήλους ταξινομημένους κατ'αλφαβητική σειρά.

Σύστημα επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων

Ερώτηση δραστηριότητας

- **Ανεξάρτητη Δημόσια Αρχή (Α)** εισπράττει εκ του νόμου παράβολα από αιτήσεις φυσικών προσώπων. Για την διαδικασία της αίτησης ανέθεσε **στην ιδιωτική εταιρεία (Β)** να υλοποιήσει ειδική ιστοσελίδα, η οποία φιλοξενείται **στην υποδομή G-Cloud του Υπουργείου (Γ)**. Η εταιρεία Β έχει αναλάβει την υποστήριξη των χρηστών σε περίπτωση τεχνικών προβλημάτων, ενώ το Υπουργείο Γ την αδιάλειπτη

Ερώτηση δραστηριότητας(συνέχεια)

- λειτουργία της υποδομής και κάποια από τα μέτρα ασφαλείας αυτής , όσα συνδέονται με τη λειτουργία της υποδομής. Για την πληρωμή των παραβόλων η Αρχή Α δίνει τη δυνατότητα ηλεκτρονικής πληρωμής μέσω της Τράπεζας Δ.
- Αναλύστε τις δραστηριότητες επεξεργασίας και προσδιορίστε ποιος είναι ο υπεύθυνος επεξεργασίας και ποιος ο εκτελών την επεξεργασία.

ΓΚΠΔ-ΣΤΟΧΟΣ-ΠΕΔΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

- **Στόχος** του ΓΚΠΔ είναι να επιτύχει με τις διατάξεις του, σε μια γρήγορα εξελισσόμενη αγορά στην οποία τα προσωπικά δεδομένα αποτελούν «αξία», να λειτουργεί ομαλά η αγορά και ταυτόχρονα να προστατεύονται τα δικαιώματα και οι ελευθερίες των φυσικών προσώπων.
- **Πεδίο εφαρμογής:** Διακρίνεται σε **ουσιαστικό** σε σχέση με τις δραστηριότητες που εμπίπτουν σ' αυτό και σε **εδαφικό** σε σχέση με τις περιοχές που εφαρμόζεται.

ΓΚΠΔ-ΣΤΟΧΟΣ-ΠΕΔΙΑ

ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ(συνέχεια)

- **Ουσιαστικό πεδίο εφαρμογής:** σύμφωνα με το άρθρο 2 του ΓΚΠΔ εφαρμόζεται όταν υπάρχει: α) **εν όλω ή εν μέρει αυτοματοποιημένη επεξεργασία προσωπικών δεδομένων** οπότε ο ΓΚΠΔ εφαρμόζεται άμεσα ακόμη και για ένα τμήμα της π.χ. αν υπάρχει βιντεοεπιτήρηση χωρίς καταγραφή. , β) **μη αυτοματοποιημένη επεξεργασία προσωπικών δεδομένων** τα οποία περιλαμβάνονται ή πρόκειται να περιληφθούν σε σύστημα αρχειοθέτησης που δεν είναι ηλεκτρονικό. Π.χ. πρωτόκολλο έγχαρτο με ονομ/μο.

ΓΚΠΔ-ΣΤΟΧΟΣ-ΠΕΔΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ(συνέχεια)

- Που δεν εφαρμόζεται ο ΓΚΠΔ:
- **1)** όταν πρόκειται για δραστηριότητα που δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης.
Χαρακτηριστικό παράδειγμα δραστηριότητες που σχετίζονται με την εθνική ασφάλεια ενός κράτους – μέλους. (Κ-Μ). Αν όμως το Κ-Μ έχει προσχωρήσει στη Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ) πρέπει να τον εφαρμόσει. Το Ελληνικό Σύνταγμα δεν περιορίζει το πεδίο εφαρμογής επομένως ο ΓΚΠΔ εφαρμόζεται σε όλες τις δραστηριότητες.

ΓΚΠΔ-ΣΤΟΧΟΣ-ΠΕΔΙΑ

ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ(συνέχεια)

- 2) Δραστηριότητες που αφορούν **κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας της ΕΕ** συμπεριλαμβανομένης και της κοινής αμυντικής πολιτικής.
- 3) Δραστηριότητες **φυσικού προσώπου αποκλειστικά προσωπικές ή οικιακές**, π.χ. η προσωπική ή οικιακή αλληλογραφία, η κοινωνική δικτύωση **χωρίς δημόσια ανάρτηση**, χρήση καμερών ασφαλείας οικιακού χώρου **όχι όμως** αν δεν περιορίζεται αποκλειστικά σε οικιακό αλλά περιλαμβάνει και δημόσιο χώρο.

ΓΚΠΔ-ΣΤΟΧΟΣ-ΠΕΔΙΑ

ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ(συνέχεια)

- 4) Δραστηριότητες από Αρχές που είναι αρμόδιες για την πρόληψη, διερεύνηση, ανίχνευση ή τη δίωξη ποινικών αδικημάτων ή την εκτέλεση ποινικών κυρώσεων συμπεριλαμβανομένης της προστασίας και πρόληψης έναντι κινδύνων που απειλούν τη δημόσια ασφάλεια. Στις περιπτώσεις αυτές πάντως εφαρμόζεται η **Οδηγία 2016/680** η λεγόμενη «**αστυνομική**» Οδηγία.

ΓΚΠΔ-ΣΤΟΧΟΣ-ΠΕΔΙΑ

ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ(συνέχεια)

- **Εδαφικό πεδίο εφαρμογής:** σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 1 και 3 του ΓΚΠΔ χρησιμοποιούνται 2 κριτήρια: 1) της **εγκατάστασης** σύμφωνα με το οποίο αρκεί η εγκατάσταση στην Ένωση του Υ.Ε. ή του εκτελούντος την επεξεργασία και αν η επεξεργασία πραγματοποιείται εκτός της Ένωσης και 2) της **στόχευσης**, σύμφωνα με το οποίο εφαρμόζεται στην περίπτωση που ο Υ.Ε. δεν έχει εγκατάσταση στην Ένωση αλλά είναι στην Ένωση τα υποκείμενα των δεδομένων στα οποία παρέχονται αγαθά ή υπηρεσίες .

ΓΚΠΔ-ΣΤΟΧΟΣ-ΠΕΔΙΑ

ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ(συνέχεια)

- Π.χ. όταν ένα ηλεκτρικό κατάστημα που είναι εγκατεστημένο εκτός Ένωσης και πουλάει προϊόντα σε πολίτες που βρίσκονται στην Ένωση.
- **Δεν απαιτείται να ισχύουν και τα δυο.**
- Μια δημόσια Αρχή Κ-Μ της Ε.Ε. εμπίπτει πάντοτε στο πεδίο εφαρμογής του ΓΚΠΔ εκτός αν κάποια δραστηριότητα εμπίπτει στις εξαιρέσεις του άρθρου 2 που αναφέραμε πιο πάνω.

Ρήτρες ανοίγματος και ευελιξίας

- Με τις ρήτρες αυτές δίνεται η δυνατότητα στα Κ-Μ να τροποποιήσουν τον ΓΚΠΔ στην πράξη χωρίς να μεταβάλλεται η ουσία του. Μπορούν δηλαδή να θεσπίσουν **περαιτέρω περιορισμούς** σε διατάξεις όπως αυτές που αφορούν την επεξεργασία γενετικών ή βιομετρικών δεδομένων ή **να εξειδικεύσουν** κανόνες όπως π.χ. για την ελευθερία έκφρασης και πληροφόρησης ή για την επεξεργασία εθνικού αριθμού ταυτότητας.

ΑΡΧΕΣ ΠΟΥ ΔΙΕΠΟΥΝ ΤΗΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

- Προσδιορίζονται στο άρθρο 5 του ΓΚΠΔ και είναι 7:

1) Νομιμότητα, αντικειμενικότητα και διαφάνεια:

Νομιμότητα(Lawfulness) σημαίνει ότι η επεξεργασία δεδομένων πρέπει να έχει μια νομική βάση.

Αντικειμενικότητα (Fairness) : ο Υ.Ε. θα πρέπει να ενημερώνει τα υποκείμενα των δεδομένων και το ευρύ κοινό ότι ενεργεί με σύννομο τρόπο και

Διαφάνεια(Transparency): ο Υ.Ε. Λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα ώστε τα υποκείμενα να γνωρίζουν πως ακριβώς γίνεται η χρήση των δεδομένων τους.

ΑΡΧΕΣ ΠΟΥ ΔΙΕΠΟΥΝ ΤΗΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ(συνέχεια)

- Η αρχή αυτή ουσιαστικά καθιερώνει τη διαφάνεια σχετικά με το σκοπό που γίνεται η συλλογή και επεξεργασία των δεδομένων και το ποιος είναι ο Υ.Ε. Επίσης τα υποκείμενα έχουν πλήρη πρόσβαση στα δεδομένα τους. **Οικοδομείται σχέση εμπιστοσύνης.**
- **2) Περιορισμός του σκοπού:** η επεξεργασία να γίνεται για καθορισμένο, ρητό και νόμιμο σκοπό ώστε να αποφεύγεται η χρήση δεδομένων μεταγενέστερα χωρίς τη συγκατάθεση του υποκειμένου. **Με ρητή**

ΑΡΧΕΣ ΠΟΥ ΔΙΕΠΟΥΝ ΤΗΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ(συνέχεια)

- **συναίνεση** του υποκειμένου μπορεί να χρησιμοποιηθεί για νέο σκοπό συμβατό με τον παλιό.
Αναγνωρίζεται δηλ. η χρησιμοποίηση δεδομένων με προϋποθέσεις για λόγους δημοσίου συμφέροντος, επιστημονικής ή ιστορικής έρευνας και στατιστικής.
- Σύμφωνα με το **άρθρο 6 παρ.4 του ΓΚΠΔ**, αν **δεν υπάρχει συναίνεση** του υποκειμένου θα πρέπει ο Υ.Ε. να εξετάσει το **συμβατό ή μη του νέου σκοπού** , τη σχέση εμπιστοσύνης μεταξύ υποκειμένου και Υ.Ε., το

ΑΡΧΕΣ ΠΟΥ ΔΙΕΠΟΥΝ ΤΗΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ(συνέχεια)

- είδος των δεδομένων , πιθανές συνέπειες της περαιτέρω επεξεργασίας για τα υποκείμενα και την ύπαρξη κατάλληλων εγγυήσεων (π.χ. ψευδωνυμοποίηση, κρυπτογράφηση).
- **Παράδειγμα:** Δήμος τηρεί δεδομένα πολιτών που συλλέγει από αιτήσεις τους για τοποθέτηση κάδων ανακύκλωσης. Ο Δήμος μπορεί να χρησιμοποιεί τα δεδομένα για στατιστική ανάλυση της συμπεριφοράς των πολιτών; Αν ναι με ποιες προϋποθέσεις.

ΑΡΧΕΣ ΠΟΥ ΔΙΕΠΟΥΝ ΤΗΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ(συνέχεια)

- **Απάντηση:** Αν η στατιστική ανάλυση είναι αφορά την ανακύκλωση έχει την ίδια νομική βάση και δεν απαιτείται και συγκατάθεση των υποκειμένων.
- Όταν έχουμε περαιτέρω επεξεργασία για στατιστικούς σκοπούς ο Δήμος πρέπει να παρέχει κατάλληλες εγγυήσεις(δικαιώματα, ανωνυμοποίηση).

ΑΡΧΕΣ ΠΟΥ ΔΙΕΠΟΥΝ ΤΗΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ(συνέχεια)

- **3) Ελαχιστοποίηση δεδομένων:** τα δεδομένα πρέπει να είναι **κατάλληλα, συναφή και τα απολύτως αναγκαία** για την επίτευξη του σκοπού και του στόχου της επεξεργασίας. Π.χ. η προσωποποιημένη κάρτα για χρήση ΜΜΜ. Κάθε φορά που χρησιμοποιείται η κάρτα τα δεδομένα συγκρίνο-

ΑΡΧΕΣ ΠΟΥ ΔΙΕΠΟΥΝ ΤΗΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ(συνέχεια)

- νται ηλεκτρονικά με τη βάση δεδομένων η οποία περιέχει στοιχεία του επιβάτη. Με αυτό το σύστημα δεν τηρείται η εν λόγω αρχή. Θα αρκούσε μια ηλεκτρονική εικόνα (barcode) στον μικροεπεξεργαστή της κάρτας οπότε δεν θα υπήρχε καταγραφή του ποιος χρησιμοποίησε το συγκεκριμένο μέσο και πότε.
- **4) Ακρίβεια:** Τα δεδομένα πρέπει να είναι ακριβή και να επικαιροποιούνται. Επίσης να διαγράφονται ή να διορθώνονται τα ανακριβή. Η επικαιροποίηση δεν

ΑΡΧΕΣ ΠΟΥ ΔΙΕΠΟΥΝ ΤΗΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ(συνέχεια)

- είναι πάντοτε επιτρεπτή αλλά εξαρτάται από το σκοπό και τις περιστάσεις
- **Ερώτηση:** έχουμε ιατρικά δεδομένα που έχουν χρησιμοποιηθεί για μια γνωμάτευση . Αν αλλάξουν στο μέλλον διαγράφονται τα παλιά;
- Η απάντηση θα είναι η ίδια αν πρόκειται για οικονομικά δεδομένα;

ΑΡΧΕΣ ΠΟΥ ΔΙΕΠΟΥΝ ΤΗΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ(συνέχεια)

- **Απάντηση:** στην πρώτη περίπτωση δεν διαγράφονται αλλά επιτρέπονται μόνο προσθήκες ώστε να έχουν συνολική εικόνα οι θεράποντες ιατροί.
- **Αντίθετα** επιβάλλεται η απόλυτη ακρίβεια όταν ελέγχονται από τράπεζες οικονομικά στοιχεία (π.χ.ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ) γιατί διαφορετικά μπορούν να προκύψουν δυσμενείς συνέπειες για τον πελάτη όπως η άρνηση δανείου .

ΑΡΧΕΣ ΠΟΥ ΔΙΕΠΟΥΝ ΤΗΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ(συνέχεια)

- **Ερώτηση δραστηριότητας:** Δήμος δίνει τη δυνατότητα σε δημότες του να λαμβάνουν ειδοποιήσεις στο κινητό τους τηλέφωνο για εκδηλώσεις στη γειτονιά τους. Για το σκοπό αυτό έχει συλλέξει ονοματ/μο και αριθμό τηλεφώνου. Μετά από ένα χρόνο αντιλαμβάνεται ότι κάποιοι αριθμοί τηλεφώνου είναι ανακριβείς. Με βάση την αρχή της ακρίβειας επιβάλλεται ο Δήμος να τους επικαιροποιήσει με την διασταύρωση με τα αρχεία παρόχων κινητής τηλεφωνίας;

ΑΡΧΕΣ ΠΟΥ ΔΙΕΠΟΥΝ ΤΗΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ(συνέχεια)

- **5) Περιορισμός της περιόδου αποθήκευσης:** σύμφωνα με αυτή τα δεδομένα πρέπει να διαγράφονται ή ν' ανωνυμοποιούνται όταν δεν είναι πλέον αναγκαία για τους σκοπούς για τους οποίους επιλέχθηκαν. Ο Υ.Ε. από την αρχή πρέπει να προσδιορίζει τον χρόνο αποθήκευσης καθώς και τον χρόνο εντός του οποίου θα εκτελεστεί η διαδικασία διαγραφής των δεδομένων. **Παράδειγμα:** Δημόσιος φορέας συλλέγει δηλώσεις πολιτών (ονομ/μο, mail) για μια διαδικτυακή

ΑΡΧΕΣ ΠΟΥ ΔΙΕΠΟΥΝ ΤΗΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ(συνέχεια)

- Ημερίδα. Μετά το πέρας αυτής πρέπει να διαγράψει ή ν' ανωνυμοποιήσει τα δεδομένα εκτός αν εκδώσει βεβαιώσεις παρακολούθησης, το οποίο είναι νέος σκοπός επεξεργασίας. Οφείλει γι' αυτό να προσδιορίσει τον χρόνο που θα κρατήσει τα στοιχεία ώστε να μπορεί να επιβεβαιώσει την πιστότητα βεβαίωσης.
- Μετά την πάροδο του χρόνου τήρησης παραμένουν για λόγους δημοσίου συμφέροντος, επιστημονικής ή ιατρικής έρευνας για σκοπούς συμβατούς με τον

ΑΡΧΕΣ ΠΟΥ ΔΙΕΠΟΥΝ ΤΗΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ(συνέχεια)

- αρχικό και με την λήψη κατάλληλων μέτρων.
- Στον δημόσιο τομέα επιπλέον οι δραστηριότητες επεξεργασίας οριοθετούνται από τις διατάξεις που καθορίζουν την αρμοδιότητά του. Απλά στο πληροφοριακό σύστημα που σχεδιάζεται για το δημόσιο πρέπει να ενσωματώνονται λειτουργίες για την αυτόματη διαχείριση δεδομένων μετά την πάροδο του χρόνου για τον οποίο απαιτείται να τηρούνται.

ΑΡΧΕΣ ΠΟΥ ΔΙΕΠΟΥΝ ΤΗΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ(συνέχεια)

- **Ερώτηση Δραστηριότητας:** Υπουργείο σχεδιάζει νέα εφαρμογή μέσω της οποίας οι πολίτες ζητούν τη λήψη απλού πιστ/κού με ισχύ χρήσης ενός μήνα. Το Υπουργείο, κατά την ανάλυση που κάνει, υπολογίζει επίσης ότι πρέπει να είναι σε θέση να επιβεβαιώσει την εγκυρότητα του πιστοποιητικού για έως και 5 έτη μετά τη λήψη του. Ποια θεωρείτε ότι πρέπει να είναι μια βέλτιστη σχεδίαση του συστήματος όσον αφορά την τήρηση των πιστοποιητικών;

ΑΡΧΕΣ ΠΟΥ ΔΙΕΠΟΥΝ ΤΗΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ(συνέχεια)

- **6) Ακεραιότητα και εμπιστευτικότητα:** οι προηγούμενες πέντε αρχές ήταν οι βασικές αρχές της νόμιμης επεξεργασίας δεδομένων με βάση την Οδηγία 95/46/ΕΚ. Με τον ΓΚΠΔ έχει αναβαθμιστεί και αυτή σε βασική αρχή. Σύμφωνα με αυτή τα προσωπικά δεδομένα **υποβάλλονται σε επεξεργασία** με τρόπο που να εξασφαλίζουν την **προστασία τους από μη εξουσιοδοτημένη ή παράνομη επεξεργασία και τυχαία απώλεια ή καταστροφή** με τη χρησιμοποίηση κατάλληλων τεχνικών ή οργανωτικών μέτρων.

ΑΡΧΕΣ ΠΟΥ ΔΙΕΠΟΥΝ ΤΗΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ(συνέχεια)

- Τα ειδικότερα μέτρα ασφαλείας δεν ορίζονται από τον Κανονισμό αλλά θα πρέπει να κρίνονται κατά περίπτωση από: τις τρέχουσες τεχνικές για τα μέτρα ασφαλείας, το κόστος εφαρμογής των μέτρων και τον βαθμό ευαισθησίας των δεδομένων που υφίστανται επεξεργασία.
- Στον Κανονισμό αναφέρονται ενδεικτικά **η κρυπτογράφηση και ψευδονυμοποίηση** χωρίς τα μέτρα αυτά ν' αποτελούν πανάκεια.

ΑΡΧΕΣ ΠΟΥ ΔΙΕΠΟΥΝ ΤΗΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ(συνέχεια)

- **7) Λογοδοσία:** Είναι ίσως η μεγαλύτερη **καινοτομία** του ΓΚΠΔ. Μέχρι την έκδοσή του ο Υ.Ε. Προέβαινε μόνο σε μια τυποποιημένη γνωστοποίηση στην αρμόδια εποπτική αρχή και μόνο σε ειδικές περιπτώσεις ζητούσε άδεια. Διαδικασία καθαρά γραφειοκρατική. Πριν τον Κανονισμό η εποπτική αρχή είχε το βάρος της απόδειξης της συμμόρφωσης προς την νομοθεσία ενώ μετά έχουμε **αντιστροφή του βάρους της απόδειξης** στον Υ.Ε.

ΑΡΧΕΣ ΠΟΥ ΔΙΕΠΟΥΝ ΤΗΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ(συνέχεια)

- ο οποίος πρέπει ν' αποδείξει ότι έχει συμμορφωθεί με τις παραπάνω αρχές. Πρέπει δηλ. να εφαρμόζει μέτρα τα οποία διασφαλίζουν την τήρηση κανόνων προστασίας δεδομένων και να διαθέτει τα κατάλληλα έγγραφα προς απόδειξη της νομιμότητας τόσο προς τις εποπτικές αρχές όσο και προς τα υποκείμενα των δεδομένων.
- Πως όμως ο Υ.Ε. Θα διασφαλίσει προληπτικά την συμμόρφωσή του στην νομοθεσία; Τι υποχρεώσεις έχει;

ΑΡΧΕΣ ΠΟΥ ΔΙΕΠΟΥΝ ΤΗΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ(συνέχεια)

- 1. Τα αρχεία δραστηριοτήτων επεξεργασίας,
- 2. Ο θεσμός του (εσωτερικού) Υπεύθυνου προστασίας δεδομένων,
- 3. Οι εκτιμήσεις αντικτύπου σχετικά με την προστασία δεδομένων.
- 4. Διασφάλιση προστασίας από τον σχεδιασμό,
- 5.Εθελοντική τήρηση εγκεκριμένων κωδίκων δεοντολογίαςή μηχανισμών πιστοποίησης.

ΑΡΧΕΣ ΠΟΥ ΔΙΕΠΟΥΝ ΤΗΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ(συνέχεια)

- Πέρα από τις υποχρεώσεις αυτές πρέπει να υπάρχουν και εσωτερικά έγγραφα με τα οποία τεκμηριώνονται οι εσωτερικές διαδικασίες και τα μέτρα που λαμβάνει ο Υ.Ε. Τα έγγραφα αυτά αποτελούν τις **εφαρμοζόμενες πολιτικές του Υ.Ε.** Πρόβλεψη ύπαρξης πολιτικών ασφαλείας είχε γίνει με την Οδηγία 2009/136/EK που τροποποίησε την Οδηγία e-Privacy.
- Ο Υ.Ε. πρέπει να αποδεικνύει ενεργά την συμμόρφωση και όχι να περιμένει απλά τις εποπτικές αρχές ή τα υποκείμενα δεδομένων να επισημάνουν αδυναμίες.

NOMIMOTHTA

- **Άρθρο 5 του ΓΚΠΔ:** Η επεξεργασία προσωπικών δεδομένων πρέπει να είναι νόμιμη. Τι σημαίνει; Ποια είναι η νομική της βάση; Οι έξη πιθανές απαντήσεις είναι:
 - **α) συγκατάθεση, β) σύμβαση, γ) έννομη υποχρέωση, δ) ζωτικό συμφέρον, ε) δημόσιο καθήκον (δημ.συμφέρον, άσκηση δημόσιας εξουσίας) και στ) υπέρτερο έννομο συμφέρον** (δεν εφαρμόζεται στις δημόσιες αρχές κατά την άσκηση καθηκόντων τους).
- Προσοχή:** δεν είναι απαραίτητο να συντρέχουν σωρευτικά.

NOMIMOTHTA(συνέχεια)

- **Συγκατάθεση:** Άρθρο 4 παρ. 11 Κανονισμού: « κάθε ένδειξη βουλήσεως, ελεύθερη, συγκεκριμένη, εν πλήρει επιγνώσει και αδιαμφισβήτητη, με την οποία το υποκείμενο των δεδομένων εκδηλώνει ότι συμφωνεί, με δήλωση ή με σαφή θετική ενέργεια, να αποτελέσουν αντικείμενο επεξεργασίας τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που τον αφορούν». Το βάρος της απόδειξης το φέρει ο Υ.Ε.

NOMIMOTHTA(συνέχεια)

- **Είναι νομική έννοια.** Πρέπει να περιέχει όλα τα παραπάνω στοιχεία. Δεν είναι εύκολη νομική βάση και ακατάλληλη για τις περισσότερες αρμοδιότητες των δημοσίων φορέων.
- **Συγκατάθεση παιδιού:** Η επεξεργασία είναι σύνηνομη αν η συγκατάθεση δίνεται από παιδί άνω των 16 χρόνων (ΓΚΠΔ) . Αν είναι κάτω από 16 πρέπει να παρέχεται από πρόσωπο που έχει την γονική μέριμνα.Στην Ελλάδα ο ν. 4624/2019-άρθρο 21 επέλεξε σαν όριο τα 15 χρόνια.

NOMIMOTHTA(συνέχεια)

- **Εκτέλεση ή Σύναψη σύμβασης:** εφαρμόζεται σε προσυμβατικό ή συμβατικό στάδιο όταν το υποκείμενο είναι συμβαλλόμενος με τον Υ.Ε. και να είναι μόνο τα απαραίτητα.
- **Συμμόρφωση σε έννομη σχέση:** η επεξεργασία είναι απαραίτητη εκ του νόμου. Εφαρμόζεται κατά βάση στο δημόσιο τομέα αλλά και στον ιδιωτικό , π.χ. Τή-ρηση ιατρικών φακέλων από γιατρούς και νοσοκο-μεία, φακέλων υπαλλήλων από εργοδότες για ασφαλιστικούς σκοπούς.

NOMIMOTHTA(συνέχεια)

- **Ζωτικό συμφέρον:** Προστασία της ζωής, αντιμετώπιση σοβαρής απειλής για θεμελιώδη δικαιώματα του υποκειμένου ή τρίτου φυσικού προσώπου. Εφικτή η εφαρμογή της σε φορείς που ασχολούνται με την υγεία σε έκτακτες περιστάσεις (σχ. Εξαίρεση για τα δεδομένα υγείας στο άρθρο 9 του ΓΚΠΔ).

Παράδειγμα: ασθενοφόρο του ΕΚΑΒ φθάνει σε χώρο ατυχήματος. Ο τραυματίας δεν έχει τις αισθήσεις του επομένως οι νοσηλευτές μπορούν να ενημερωθούν για το ιατρικό ιστορικό από τρίτους ή διαθέσιμα έγγραφα.

NOMIMOTHTA(συνέχεια)

- Επίκληση αυτής της νομικής βάσης μπορεί να γίνει για ανθρωπιστικούς σκοπούς όπως η παρακολούθηση επιδημιών ή σε περίπτωση εξαφάνισης προσώπου.
- **Απαραίτητη για εκπλήρωση δημοσίου καθήκοντος.**
Αφορά το δημόσιο στο οποίο ανατίθενται δημόσια καθήκοντα κι εξουσίες αλλά και κάποιους ιδιώτες που έχουν εκ του νόμου δραστηριότητες δημοσίου συμφέροντος π.χ. Επαγγελματικές οργανώσεις .

NOMIMOTHTA(συνέχεια)

- Απαραίτητα πρέπει να τηρούνται οι αρχές της **αναγκαιότητας και αναλογικότητας.**
- **Ερώτηση:** Δημόσια Ελεγκτική Αρχή έχει αρμοδιότητα να χειρίζεται καταγγελίες για παραβάσεις εργατικής νομοθεσίας. Ο νόμος δεν προσδιορίζει επακριβώς ποια στοιχεία πρέπει να περιέχουν οι καταγγελίες ούτε ποια είναι απαραίτητα για το παραδεκτό της καταγγελίας. Ποια νομική βάση μπορεί να χρησιμοποιήσει η Αρχή για την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων που θα χρησιμοποιήσει για την εξέταση της καταγγελίας και με ποιο τρόπο;

NOMIMOTHTA(συνέχεια)

- **Απάντηση:** Μπορεί να χρησιμοποιήσει την νομική βάση του άρθρου 6 παρ.1ε του ΓΚΠΔ όπου η επεξεργασά γίνεται για την εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον οφείλει όμως να προσδιορίσει ποια στοιχεία είναι απαραίτητα για την ορθή εξέταση της καταγγελίας με βάση την αρχή της ελαχιστοποίησης των δεδομένων.

NOMIMOTHTA(συνέχεια)

- **Υπέρτερο έννομο συμφέρον:** εφαρμόζεται κυρίως στον ιδιωτικό τομέα: συμφέρον νοείται το ευρύτερο διακύβευμα το οποίο ενδέχεται να υπαγορεύει στον Υ.Ε. την επεξεργασία ή το όφελος που αποκομίζει από την επεξεργασία καθώς και το συναφές όφελος της κοινωνίας π.χ. Διεξαγωγή επιστημονικής έρευνας.
- Πρέπει να είναι σύννομο, να προσδιορίζεται με σαφήνεια και να είναι πραγματικό όχι υποθετικό.

NOMIMOTHTA(συνέχεια)

- Πρέπει να υπάρχει στάθμιση μεταξύ συμφέροντος και θεμελιωδών δικαιωμάτων του υποκειμένου.
- Π.χ. Ένα άτομο έχει κατηγορηθεί για κλοπή. Δεν είναι σύνηνομο να δημοσιευθούν φωτογραφίες αυτού και της οικογένειάς του ούτε να δοθούν στοιχεία της διεύθυνσής του επειδή φέρεται να έχει διαπράξει αδίκημα.
- **Δημόσιοι φορείς:** Οι βάσεις που χρησιμοποιούνται

NOMIMOTHTA(συνέχεια)

- Με βάση την αρχή της νομιμότητας και την εκπλήρωση δημ. συμφέροντος που διέπουν τη δράση της Διοίκησης, ως νομικές βάσεις κυρίως χρησιμοποιούνται η **συμμόρφωση σε έννομη υποχρέωση** και η **απαραίτητη επεξεργασία για την εκπλήρωση καθήκοντος**.

Η πρώτη εφαρμόζεται όταν ο δημόσιος φορέας εκτελεί επεξεργασία με δέσμια αρμοδιότητα ενώ η δεύτερη όταν έχει διακριτική ευχέρεια.

NOMIMOTHTA(συνέχεια)

- Η νομοθετική διάταξη που προβλέπει την επεξεργασία πρέπει να προσδιορίζει: τον υπεύθυνο της επεξεργασίας, τον σκοπό της, τις κατηγορίες δεδομένων που θα τύχουν επεξεργασίας, τον χρόνο τήρησης των δεδομένων ή τα κριτήρια για τον προσδιορισμό του και τους αποδέκτες των δεδομένων.
- Ειδικότερες λεπτομέρειες τεχνικές και λειτουργικές ανατίθενται στον κανονιστικό νομοθέτη με νομοθετική εξουσιοδότηση.

ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΑΛΛΟΥΣ ΣΚΟΠΟΥΣ ΑΠΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΦΟΡΕΑ

- Σύμφωνα με **την αρχή περιορισμού του σκοπού** η επεξεργασία δεν μπορεί να επεκταθεί για διαφορετικό σκοπό από τον αρχικό **εκτός αν** είναι συμβατός .
- **Ενδεικτικά** κριτήρια για την συμβατότητα είναι: η σχέση μεταξύ των δυο σκοπών, το πλαίσιο συλλογής, η φύση των δεδομένων, οι πιθανές συνέπειες της περαιτέρω επεξεργασίας , η ύπαρξη κατάλληλων εγγυήσεων (κρυπτογράφηση, ψευδωνυμοποίηση).

ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΑΛΛΟΥΣ ΣΚΟΠΟΥΣ ΑΠΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΦΟΡΕΑ(συνέχεια)

- Ένας **δημόσιος φορέας**, όταν επιθυμεί να χρησιμοποιήσει δεδομένα που έχει για ένα σκοπό πρέπει ν' απαντήσει στα παρακάτω ερωτήματα: α) είναι η νομική βάση για τη νέα επεξεργασία η ίδια με της αρχικής συλλογής δεδομένων, β) είναι αναμενόμενη η έκ νέου χρήση δεδομένων για το υποκείμενο αυτών, γ) αφορά δεδομένα που δεν υπάγονται στα ευαίσθητα ή δεν είναι δεδομένα ποινικών καταδικών και αδικημάτων, δ) ποιες είναι οι συνέπειες σε σχέση με τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των υποκειμένων και 5) λαμβάνονται μέτρα για την προστασία των δεδομένων ιδίως με τη λογική της ελαχιστοποίησης.

ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΑΛΛΟΥΣ ΣΚΟΠΟΥΣ ΑΠΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΦΟΡΕΑ(συνέχεια)

- **Παράδειγμα:** Δήμος διατηρεί ιστοσελίδα που υποβάλλονται αιτήσεις δημοτών οι οποίοι ενημερώνονται ότι τα δεδομένα θα διατηρηθούν για 5 χρόνια για τον σκοπό της διεκπεραίωσης των αιτημάτων. Τρεις μήνες πριν τις δημοτικές εκλογές ο Δήμος εξετάζει αν μπορεί να χορηγήσει τα mail των δημοτών στους υποψηφίους των συνδυασμών. Δεν είναι επιτρεπτή η χορήγηση των mail γιατί είναι για διαφορετικό σκοπό από τον αρχικό της συλλογής και επεξεργασίας και απαιτείται άλλη νομική βάση.

ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΑΛΛΟΥΣ ΣΚΟΠΟΥΣ ΑΠΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΦΟΡΕΑ(συνέχεια)

- **Ερώτηση:** Δήμος διατηρεί ιστοσελίδα στην οποία υποβάλλονται αιτήσεις δημοτών και κατοίκων. Οι πολίτες ενημερώνονται ότι τα δεδομένα τους θα διατηρηθούν για 5 χρόνια για τον σκοπό της διεκπεραίωσης των αιτημάτων τους. Δυο χρόνια μετά ο Δήμος επιθυμεί να προβεί σε στατιστική ανάλυση της συμπεριφοράς των πολιτών. Μπορεί και σε περίπτωση θετικής απάντησης γιατί και με ποιες προϋποθέσεις;

ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΑΛΛΟΥΣ ΣΚΟΠΟΥΣ ΑΠΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΦΟΡΕΑ(συνέχεια)

- **Απάντηση:** Η κατάρτιση στατιστικών συνιστά κατά βάση συμβατό σκοπό και κατά συνέπεια επιτρέπεται η περαιτέρω επεξεργασία δεδομένων αλλά θα πρέπει να παρέχει ο Δήμος κατάλληλες εγγυήσεις για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των υποκειμένων των δεδομένων χρησιμοποιώντας και τα κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα όπως η ψευδωνυμοποίηση.

ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΕΙΔΙΚΟΥΣ ΣΚΟΠΟΥΣ ΑΠΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΦΟΡΕΑ

- Μπορεί να γίνει επεξεργασία προσωπικών δεδομένων για σκοπούς **εργατικού δικαίου, κοινωνικής ασφάλισης και προστασίας(άρθρο 9 παρ.2β)**. Π.χ.για αναρρωτικές , γονικές άδειες, ανεργία κ.λ.π.
- Επίσης για την θεμελίωση, άσκηση ή υποστήριξη **νομικών αξιώσεων** ή όταν τα Δικαστήρια ενεργούν υπό την δικαστική τους ιδιότητα(**άρθρο 9 παρ. 2στ**). Π.χ. Δημόσιο νοσοκομείο μπορεί να χρησιμοποιήσει στοιχεία από τον φάκελλο του ασθενούς για να αποδείξει ενώπιον του Δικαστηρίου ότι παρείχε την ενδεδειγμένη ιατρική φροντίδα.

ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΕΙΔΙΚΟΥΣ ΣΚΟΠΟΥΣ ΑΠΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΦΟΡΕΑ(συνέχεια)

- Σκοποί **υγείας και κοινωνικής πρόνοιας (άρθρο 9 παρ.2^η)**. Επεξεργασία για λόγους προληπτικής ή επαγγελματικής ιατρικής, εκτίμησης της ικανότητας εργασίας του εργαζόμενου, παροχής υγειονομικής ή ιατρικής περίθαλψης. Εδώ στηρίζονται κυρίως οι φορείς(δημόσιοι και ιδιωτικοί) που ασχολούνται με την παροχή υπηρεσιών υγείας και πρόνοιας. Π.χ. Δημόσιο νοσοκομείο τηρεί τα δεδομένα υγείας των ασθενών του.

ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΕΙΔΙΚΟΥΣ ΣΚΟΠΟΥΣ ΑΠΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΦΟΡΕΑ(συνέχεια)

- **Δημόσιο συμφέρον στον τομέα της υγείας(άρθρο9 παρ.2θ).** Αυτή η νομική βάση χρησιμοποιείται από δημόσιους φορείς όπως ο Ε.Ο.Δ.Υ., το Υπουργείο Υγείας, ο Ε.Ο.Φ. αλλά και φαρμακευτικές εταιρείες . Μπορεί να περιλαμβάνει παρακολούθηση δημόσιας υγείας και σχετικές στατιστικές, σχεδιασμό πόρων των νοσοκομείων, αντιμετώπιση απειλών για τη δημόσια υγεία (π.χ. επιδημίες, πανδημίες), κλινικές δοκιμές φαρμάκων κ.α.

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΩΝ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

- Σύμφωνα με τον ΓΚΠΔ-αρχή της διαφάνειας, τα υποκείμενα των δεδομένων έχουν την δικαίωμα πρόσβασης σε αυτά , διόρθωσής τους, διαγραφής τους και απαίτησης μη χρησιμοποίησης(εναντίωσης).
- Η ικανοποίηση των δικαιωμάτων αυτών βαρύνει τον Υ.Ε. και όχι τον εκτελούντα αυτή ο οποίος και έχει υποχρέωση λογοδοσίας . Οφείλει και χωρίς να του ζητηθεί να παρέχει συνοπτικές, διαφανείς, κατανοητές και εύκολα προσβάσιμες πληροφορίες(άρθρο 12). Π.χ. Δεν επιτρέπεται να πούμε ότι ενδέχεται να χρησιμοποιήσουμε

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΩΝ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

- προσωπικά δεδομένα για ερευνητικούς σκοπούς αλλά πρέπει να προσδιορίσουμε την έρευνα και τον σκοπό για τον οποίο διενεργείται και ποια δεδομένα θα χρησιμοποιηθούν. Επίσης η διατύπωση και το λεξιλόγιο πρέπει να είναι κατάλληλα όταν απευθύνονται σε παιδιά.
- Οι πληροφορίες παρέχονται γραπτά ή προφορικά και δωρεάν.

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΩΝ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

- **Εξαιρέσεις από την υποχρέωση παροχής ενημέρωσης:**
Κατά κύριο λόγο όταν οι πληροφορίες δίνονται από το ίδιο το υποκείμενο. Στο **άρθρο 14 του ΓΚΠΔ** υπάρχουν ακόμη 3 εξαιρέσεις: α) όταν καθίσταται **αδύνατη** (δεν έχει τρόπο επικοινωνίας με το υποκείμενο) ή θα συνεπαγόταν **δυσανάλογη** προσπάθεια ιδίως για σκοπούς αρχειοθέτησης προς το δημόσιο συμφέρον ή επιστημονικής έρευνας ή στατιστικούς σκοπούς και πιθανόν να βλαψει την επίτευξη του σκοπού της επεξεργασίας.

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΩΝ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ(συνέχεια)

- β) όταν η απόκτηση ή κοινολόγηση δεδομένων αναφέρεται ρητά στον νόμο ο οποίος παρέχει τα κατάλληλα μέτρα προστασίας. Π.χ. Δημόσια Αρχή Κοινωνικής Ασφάλισης, σύμφωνα με τον νόμο, λαμβάνει τα στοιχεία κρατήσεων των εργαζόμενων από τους εργοδότες οι οποίοι είναι υποχρεωμένοι εκ του νόμου να λαμβάνουν δεδομένα εργαζόμενων .
- γ) όταν τα δεδομένα πρέπει να παραμείνουν εμπιστευτικά λόγω επαγγελματικού απορρήτου που ρυθμίζεται με νόμο.

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΩΝ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ(συνέχεια)

- Σύμφωνα με την **αρχή της λογοδοσίας** όλες οι εξαιρέσεις από την παροχή ενημέρωσης πρέπει να τεκμηριώνεται.
- **ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ(άρθρο 15 ΓΚΠΔ):** Σκοπός να μπορεί το υποκείμενο των δεδομένων να έχει **επίγνωση και να επαληθεύει** την νομιμότητα της επεξεργασίας και την ακρίβεια των δεδομένων.

Επίσης διευκολύνει και την άσκηση των δικαιωμάτων διαγραφής ή διόρθωσης. Ο Υ.Ε. Αξιολογεί το αίτημα και σε αρνητική περίπτωση ενημερώνει σχετικά τον αιτούντα.

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΩΝ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ(συνέχεια)

- **Παράδειγμα:** Πολίτης ζητά από δημόσια υπηρεσία δικαίωμα πρόσβασης στο σύστημα βιντεοεπιτήρησης. Η υπηρεσία μπορεί ν' αρνηθεί εκτός αν το υποκείμενο καθορίσει την ημερομηνία και την ώρα κατά την οποία βρέθηκε εκεί. Σε κάθε περίπτωση η υπηρεσία πρέπει ν' απαντήσει και αρνητικά.
- Το δικαίωμα πρόσβασης ικανοποιείται κατά βάση με χορήγηση αντίγραφου των δεδομένων έγχαρτα, ηλεκτρονικά ή με επιτόπια πρόσβαση.

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΩΝ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ(συνέχεια)

- Στο **άρθρο 15 παρ.4 του ΓΚΠΔ** περιορίζεται το δικαίωμα πρόσβασης αν επηρεάζονται αρνητικά τα δικαιώματα ή ελευθερίες άλλων γεγονός που πρέπει ν' αποδείξει ο Υ.Ε..Στην περίπτωση αυτή παραλείπονται τα σχετικά τμήματα των δεδομένων.
- Π.χ. Πολίτης υποβάλλει καταγγελία και ο καταγγελλόμενος ζητά να μάθει τα στοιχεία του. Μπορεί ν' αρνηθεί η Υπηρεσία αν κρίνει ότι θα επηρεαστούν δυσμενώς τα δικαιώματα και οι ελευθερίες του καταγγέλοντα.

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΩΝ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ(συνέχεια)

- **ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ(άρθρο 16 ΓΚΠΔ):** Το υποκείμενο μπορεί να ζητήσει την διόρθωση ανακριβών πληροφοριών που τον αφορούν ή την συμπλήρωση ελλιπών δεδομένων και ο Υ.Ε. πρέπει ν'ανταποκρίνεται χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση(-30 μέρες). Π.χ. Πολίτης ζητά την διόρθωση ανακριβών στοιχείων σε ληξιαρχική πράξη γέννησης που εκδόθηκε.

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΩΝ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ(συνέχεια)

- **ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΔΙΑΓΡΑΦΗΣ(άρθρο 17 ΓΚΠΔ):** Το υποκείμενο μπορεί να ζητήσει διαγραφή κυρίως όταν δεν είναι πλέον απαραίτητα σε σχέση με τους σκοπούς για τους οποίους συλλέχθηκαν, όταν ανακαλεί την συγκατάθεση και δεν υπάρχει άλλη νομική βάση για την επεξεργασία, όταν η επεξεργασία έγινε παράνομα, όταν η διαγραφή επιβάλλεται με νόμο(π.χ. Διαγραφή κάποιων πειθαρχικών ποινών).

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΩΝ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ(συνέχεια)

- **Δημόσιος φορέας:** Όταν η νομική βάση της επεξεργασίας είναι έννομη υποχρέωση ή εκπλήρωση δημοσίου συμφέροντος ή κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας και εφόσον η επεξεργασία γίνεται με **σύννομο ή θεμιτό τρόπο** και τα δεδομένα τηρούνται για τον **απαραίτητο χρόνο** για την εκπλήρωση του σκοπού για τον οποίο ελήφθησαν, τότε **το δικαίωμα διαγραφής δεν ικανοποιείται.**

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΩΝ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ(συνέχεια)

- **ΕΡΩΤΗΣΗ:** Πανεπιστήμιο αναρτά αποτελέσματα κατατακτήριων εξετάσεων με τα στοιχεία των επιτυχόντων και εκ παραδρομής και των αποτυχόντων. Μπορεί να ασκηθεί δικαίωμα διαγραφής από αποτυχόντα και αν ναι το Πανεπιστήμιο σε ποιες ενέργειες οφείλει να προβεί;

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΩΝ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ(συνέχεια)

- Το Πανεπιστήμιο οφείλει να διαγράψει τον σχετικό κατάλογο αλλά δεν αρκεί. Πρέπει να λάβει τα κατάλληλα μέτρα ώστε να ενημερωθούν και τα σχετικά εκπ/κά ιστολόγια στα οποία έχει αναπαραχθεί η λίστα ότι πρέπει με τη σειρά τους να διαγράψουν τις σχετικές αναρτήσεις.
- Ο Υ.Ε. πρέπει να λαμβάνει υπόψη του την διαθέσιμη τεχνολογία και το κόστος εφαρμογής για την διαγραφή.

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΩΝ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ(συνέχεια)

- **ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ:** Σημαίνει ουσιαστικά «**το κλείδωμα**» της επεξεργασίας δηλαδή να σταματήσει η επεξεργασία στο μέλλον γιατί π.χ. Είναι ανακριβή τα δεδομένα, η επεξεργασία είναι παράνομη, ο Υ.Ε. δεν χρειάζεται πια τα δεδομένα αλλά τα θέλει το υποκείμενο για την άσκηση νομικών του αξιώσεων.
- π.χ.αν θέλει να υποβάλει καταγγελία για παράνομη επεξεργασία ή να θέλει να διατηρηθούν τα αρχεία της βιντεοεπιτήρησης από parking στο οποίο του κτύπησαν το αυτοκίνητο.

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΩΝ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ(συνέχεια)

- **Δικαίωμα στη φορητότητα των δεδομένων(άρθρο 20):** πρόκειται για το δικαίωμα να λαμβάνει το υποκείμενο τα δεδομένα σε συγκεκριμένο μορφότυπο (format) ώστε να τα αντιγράψουν ή να τα διαβιβάζουν από το ένα υπολογιστικό σύστημα στο άλλο (δικό τους, έμπιστου προσώπου, νέου Υ.Ε.)

Το δικαίωμα φορητότητας υφίσταται για δεδομένα τα οποία έχει παράσχει το ίδιο το υποκείμενο. Αξίζει να σημειώσουμε ότι το δικαίωμα φορητότητας εκφεύγει

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΩΝ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ(συνέχεια)

- των εφαρμογών του δημοσίου τομέα γιατί πρέπει η επεξεργασία να βασίζεται στη συγκατάθεση πράγμα σπάνιο και να διενεργείται με αυτοματοποιημένα μέσα. Άλλωστε στο ίδιο άρθρο αναφέρεται ότι το εν λόγω δικαίωμα δεν ισχύει για την επεξεργασία που είναι απαραίτητη για την εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον ή κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας που έχει ανατεθεί στον Υ.Ε.

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΩΝ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ(συνέχεια)

- **Δικαίωμα εναντίωσης(άρθρο21):** το δικαίωμα εναντίωσης για επεξεργασία που διενεργεί δημόσιος φορέας ως Υ.Ε. Υφίσταται μόνο στην περίπτωση κατά την οποία η νομική βάση είναι η εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον ή κατά την άσκηση εξουσίας που έχει ανατεθεί στον Υ.Ε. Με την άσκηση του δικαιώματος ο Υ.Ε. σταματά άμεσα την επεξεργασία.

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΩΝ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ(συνέχεια)

- **Αυτοματοποιημένη ατομική λήψη αποφάσεων-κατάρτιση προφίλ(άρθρο 22):** δεν επιτρέπεται η **αυτοματοποιημένη επεξεργασία** προσωπικών δεδομένων για την κατάρτιση προφίλ ιδίως με την αξιολόγηση ορισμένων προσωπικών πτυχών φυσικού προσώπου ή την πρόβλεψη πτυχών που αφορούν απόδοση στην εργασία, την οικονομική κατάσταση, τις προσωπικές προτιμήσεις, τα ενδιαφέροντα κ.α.

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΩΝ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ(συνέχεια)

- Κρίσιμο είναι ότι το «δικαίωμα» στην εν λόγω διάταξη δεν σημαίνει ότι εφαρμόζεται μόνο από το υποκείμενο αλλά θεσπίζεται γενική απαγόρευση λήψης αποφάσεων με βάση αυτοματοποιημένη επεξεργασία. Π.χ. Η μη παροχή επιδόματος τέκνου ή στεγαστικού επιδόματος με βάση αυτομ/νη επεξεργασία ή επιβολή προστίμου για παράβαση του ορίου ταχύτητας το ύψος του οποίου εξαρτάται από το αυτοματοποιημένο προφίλ του οδηγού.

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΩΝ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ(συνέχεια)

- **Περιορισμοί των δικαιωμάτων(άρθρο 23):** τα δικαιώματα περιορίζονται κυρίως όταν υπάρχει ρητή νομοθετική πρόβλεψη, όταν είναι αναγκαίο για τη διασφάλιση της ασφάλειας του κράτους, της εθνικής άμυνας, της δημόσιας ασφάλειας, της πρόληψης ή εξιχνίασης ποινικών αδικημάτων, δημόσιας υγείας, της εκτέλεσης αστικών αξιώσεων.
- **Δημόσιοι φορείς** που επιθυμούν να περιορίσουν κάποιο δικαίωμα του ΓΚΠΔ θα πρέπει να εξετάσουν αν στη δική

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΩΝ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ(συνέχεια)

- τους νομοθεσία προβλέπεται τέτοιος περιορισμός με τα παραπάνω χαρακτηριστικά. Η επίκληση των άρθρων 31-35 του ν. 4629/2019 δεν επαρκεί σύμφωνα με την Γνωμοδότηση 1/2020 της Αρχής.

Ο ΡΟΛΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥ ΚΑΙ ΕΚΤΕΛΟΥΝΤΑ

- **Ο ρόλος του υπεύθυνου επεξεργασίας:** όπως αναφέραμε και πιο πάνω σύμφωνα με την αρχή της λογοδοσίας ο Υ.Ε. είναι υπεύθυνος για τη συμμόρφωση προς τις αρχές του ΓΚΠΔ και πρέπει να είναι σε θέση ν' αποδείξει τη συμμόρφωση προς αυτές.

Σύμφωνα με το άρθρο 24 ΓΚΠΔ ο Υ.Ε. οφείλει να εφαρμόζει **κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα** τα οποία προσδιορίζονται με βάση τα **ιδιαιτέρα χαρακτηριστικά της επεξεργασίας (φύση, πεδίο εφαρμογής, πλαίσιο, σκοπός)**

Ο ΡΟΛΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥ ΚΑΙ ΕΚΤΕΛΟΥΝΤΑ(συνέχεια)

- και με βάση **τους κινδύνους** για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των φυσικών προσώπων οι οποίοι υπάρχει πιθανότητα να επέλθουν. Σε μεγάλους Υ.Ε. καλό είναι να υπάρχουν συγκεκριμένες πολιτικές για την αντιμετώπιση των κινδύνων. Τέλος **να επανεξετάζει και να επικαιροποιεί** τα παραπάνω μέτρα.
- Ο ΓΚΠΔ ζητά εργαλεία έγγραφης απόδειξης της νομιμότητας όπως ο κώδικας δεοντολογίας και μηχανισμοί πιστοποίησης που δρουν προληπτικά.

Ο ΡΟΛΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥ ΚΑΙ ΕΚΤΕΛΟΥΝΤΑ(συνέχεια)

- Επειδή γενικά ο ΓΚΠΔ περιέχει μια ανασφάλεια σχετικά με τι μέτρα πρέπει να λάβει ο Υ.Ε. παρέχει μια σειρά από «εργαλεία λογοδοσίας» στα άρθρα 24-43(π.χ. Συμβάσεις υπευθύνων-εκτελούντων) η επιλογή των οποίων είναι αποκλειστική ευθύνη του Υ.Ε.
- Μπορεί να έχουμε **από κοινού Υ.Ε.** όταν περισσότεροι το ενός καθορίζουν τους σκοπούς και τον τρόπο επεξεργασίας. **Βασικό κριτήριο** για ν' αντι-

Ο ΡΟΛΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥ ΚΑΙ ΕΚΤΕΛΟΥΝΤΑ(συνέχεια)

- ληφθεί κάποιος αν υπάρχει κοινός έλεγχος είναι το κατά πόσον η επεξεργασία είναι εφικτή χωρίς την συμμετοχή των οντοτήτων αυτών στον καθορισμό σκοπών και μέσων. Τυπικό παράδειγμα είναι η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ δημοσίων φορέων.
- **Παράδειγμα:** κάθε δημ.φορέας αποτελεί Υ.Ε. για τα δεδομένα μισθοδοσίας των υπαλλήλων του. Η μισθοδοσία όμως εκτελείται μέσω της Ενιαίας Αρχής Πληρωμών η οποία **μόνο επιβλέπει** οικονομικά

Ο ΡΟΛΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥ ΚΑΙ ΕΚΤΕΛΟΥΝΤΑ(συνέχεια)

- παρότι επεξεργάζεται τα ίδια δεδομένα. Επομένως δεν αποτελούν από κοινού υπεύθυνους γιατί καθένας έχει τη δική του αρμοδιότητα. Η ΕΑΠ αποτελεί εκτελούντα την επεξεργασία για τους λοιπούς φορείς.
- Στην περίπτωση του από κοινού Υ.Ε. θα πρέπει το τι αρμοδιότητες έχει ο καθένας να προκύπτει γραπτώς και να καθορίζεται λεπτομερώς ή με σύμβαση ή εκ του νόμου για τους φορείς του δημοσίου κυρίως.

Ο ΡΟΛΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥ ΚΑΙ ΕΚΤΕΛΟΥΝΤΑ(συνέχεια)

- Από το έγγραφο επιμερισμού της ευθύνης πρέπει να προκύπτει με σαφήνεια ποια οντότητα έχει ευθύνη για κάθε υποχρέωση που ορίζει ο ΓΚΠΔ. Επίσης να καθορίζει τα μέτρα ασφαλείας, την χρήση των εκτελούντων την επεξεργασία, την επικοινωνία με τα υποκείμενα κ.α.
- **Παράδειγμα:** Δημόσιο Νοσοκομείο και Δημόσιο Πανεπιστήμιο αποφασίζουν να ξεκινήσουν μαζί

Ο ΡΟΛΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥ ΚΑΙ ΕΚΤΕΛΟΥΝΤΑ(συνέχεια)

- κλινική δοκιμή με τον ίδιο ερευνητικό στόχο.
Συνεργάζονται για την σύνταξη πρωτοκόλλου δοκιμής κατά συνέπεια μπορούν να θεωρηθούν από κοινού υπεύθυνοι επεξεργασίας καθώς καθορίζουν τον σκοπό και τα μέσα επεξεργασίας. Το Νοσοκομείο είναι υπεύθυνο για τη συλλογή δεδομένων ασθενών για σκοπό περίθαλψης αλλά και οι δυο είναι υπεύθυνοι για τα δεδομένα των ασθενών με σκοπό την έρευνα.

Ο ΡΟΛΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥ ΚΑΙ ΕΚΤΕΛΟΥΝΤΑ(συνέχεια)

- **ΠΡΟΣΟΧΗ** όμως: αν το Νοσοκομείο δεν συμμετέχει στην σύνταξη ερευνητικού πρωτοκόλλου και απλά δέχεται το πρωτόκολλο που έχει εκπονηθεί από το Πανεπιστήμιο , τότε Υ.Ε. θεωρείται το Πανεπιστήμιο και το Νοσοκομείο είναι ο εκτελών την επεξεργασία για την κλινική δοκιμή.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

- Προβλέπεται στο άρθρο 37 του Κανονισμού και στην καθομιλουμένη χρησιμοποιείται και ο πρωτότυπος όρος “Data Protection Officer”, “DPO”.
- Κύρια καθήκοντά του είναι : α) να ενημερώνει και να συμβουλεύει τον Υ.Ε., τον εκτελούντα την επεξεργασία και τους υπαλλήλους, β) να παρακολουθεί τη συμμόρφωση στον ΓΚΠΔ και στη νομοθεσία εθνική και κοινοτική, γ) να παρέχει συμβουλές για την εκτίμηση αντικτύπου σχετικά με την επεξεργασία,

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ(συνέχεια)

- δ) να συνεργάζεται με την εποπτική αρχή και να ενεργεί ως σημείο επικοινωνίας γι' αυτή.
- Ο ρόλος του είναι **αμιγώς συμβουλευτικός και όχι αποφασιστικός.**
- **Ποιος υποχρεούται να θεσπίσει ΥΠΔ;** Πρέπει να συντρέχει μια από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:
 - α) η επεξεργασία διενεργείται **από δημόσια αρχή** , β) οι βασικές δραστηριότητες του Υ.Ε. απαιτούν **τακτική και συστηματική παρακολούθηση των υποκειμένων** σε

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ(συνέχεια)

- **μεγάλη κλίμακα και γ) να συνιστούν μεγάλης κλίμακας επεξεργασία ειδικών κατηγοριών προσωπικών δεδομένων.**
- **Σύμφωνα με το άρθρο 38 του ΓΚΠΔ ο ΥΠΔ δεν λαμβάνει εντολές για την άσκηση των καθηκόντων του, δεν απολύεται ούτε υφίσταται κυρώσεις εξαιτίας των καθηκόντων του και λογοδοτεί απευθείας στο ανώτατο διοικητικό επίπεδο του φορέα.**

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ(συνέχεια)

- **Ερώτηση:** Μπορεί ο ΥΠΔ να επιτελεί και άλλα καθήκοντα εντός του ίδιου φορέα; Μπορεί να έχει κάποια θέση εντός του Οργανισμού αρκεί να μην πρέπει εκ των αρμοδιοτήτων του να λαμβάνει αποφάσεις αναφορικά με επεξεργασία δεδομένων οπότε θα έχουμε σύγκρουση καθηκόντων.
- Αυτό παρατηρείται συνήθως σε θέσεις της ανώτερης διοίκησης όπως διευθύνων σύμβουλος, γενικός δ/ντής.
- Είναι **υποχρεωτική** η ανακοίνωση του ονόματος του ΥΠΔ στην εποπτική αρχή.

Ο ΡΟΛΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥ ΚΑΙ ΕΚΤΕΛΟΥΝΤΑ(συνέχεια)

- **Ποιος είναι ο ρόλος του εκτελούντος την επεξεργασία;** Βασίζεται στην σχέση του με τον Υ.Ε. η οποία καθορίζεται με σύμβαση ή προβλέπεται από τον νόμο. Βασικό χαρακτηριστικό είναι ότι ενεργεί κατ'εντολή και για λογαριασμό του Υ.Ε.
- Μπορεί να προσλάβει και άλλον εκτελούντα αρκεί να υπάρχει **προηγούμενη ειδική ή γενική γραπτή άδεια** του Υ.Ε.
- Τι πρέπει να περιέχει όμως η πράξη ανάθεσης;

Ο ΡΟΛΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥ ΚΑΙ ΕΚΤΕΛΟΥΝΤΑ(συνέχεια)

- Πρέπει να καθορίζει το αντικείμενο, την διάρκεια, την φύση και τον σκοπό της επεξεργασίας, το είδος των δεδομένων των οποίων θα γίνει η επεξεργασία, τις κατηγορίες των υποκειμένων των δεδομένων και τέλος τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα του Υ.Ε.
- Επίσης ότι ο εκτελών δρα **κατ'εντολήν και για λογαριασμό του Υ.Ε.**, ότι τα πρόσωπα που εξουσιοδοτούνται για την επεξεργασία καλύπτονται από την τήρηση δεσμευτικότητας, πρόβλεψη για πρόσληψη άλλου εκτελούντα και ότι ο εκτελών επικουρεί και συνδράμει τον Υ.Ε. στην εκπλήρωση των υποχρεώων του.

Ο ΡΟΛΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥ ΚΑΙ ΕΚΤΕΛΟΥΝΤΑ(συνέχεια)

- **Παράδειγμα:** Δημόσια υπηρεσία Α αναθέτει, με κατάλληλη σύμβαση, σε συνεργαζόμενη εταιρεία Β την αποστολή μαζικών ενημερωτικών mail για την διεξαγωγή δημόσιας έρευνας. Η Β στέλνει και μηνύματα για την προσέλκυση πελατών.
- Στην περίπτωση αυτή η Β κινείται στα όρια της σύμβασης που έχει συνάψει με τον Υ.Ε. ;

Ο ΡΟΛΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥ ΚΑΙ ΕΚΤΕΛΟΥΝΤΑ(συνέχεια)

- **Απάντηση:** Στην περίπτωση αυτή η Β έχει καθορίσει νέο σκοπό κατά παράβαση του ΓΚΠΔ, εκτός του πλαισίου της σύμβασης, συνεπώς θα αντιμετωπιστεί από την εποπτική αρχή ως ένας Υ.Ε. που παραβιάζει τις αρχές του ΓΚΠΔ.

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΑ ΜΕΤΡΑ

- Τα μέτρα αυτά (που υπάγονται στις υποχρεώσεις του Υ.Ε.) αποσκοπούν στην επίτευξη των στόχων της **εμπιστευτικότητας** (μη αποκάλυψη σε μη εξουσιοδοτημένα άτομα), της **ακεραιότητας** (δεδομένα ακριβή, ακέραια και γνήσια) και της **διαθεσιμότητας** (διαθέσιμα όποτε απαιτείται).
- Σύμφωνα με τον ΓΚΠΔ δεν επιβάλλονται συγκεκριμένα μέτρα, γίνεται όμως ειδική μνεία στην **ψευδωνυμοποίηση και κρυπτογράφηση**.

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΑ ΜΕΤΡΑ(συνέχεια)

- **Ψευδωνυμοποίηση(άρθρο 4 ΓΚΠΔ)** έχουμε όταν η επεξεργασία προσωπικών δεδομένων γίνεται με τέτοιο τρόπο ώστε να μην μπορούν να αποδοθούν σε συγκεκριμένο υποκείμενο χωρίς τη χρήση συμπληρωματικών πληροφοριών οι οποίες διατηρούνται χωριστά και υπόκεινται στα κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα για να διασφαλίζεται η μη ταυτοποίηση.
- **π.χ. Αντί** να γράφουμε Γιώργος Παπαδόπουλος, άντρας, ετών 40 **γράφουμε** άντρας ετών 40.

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΑ ΜΕΤΡΑ(συνέχεια)

- Η ψευδωνυμοποίηση είναι στενά συνυφασμένη με την αρχή της ελαχιστοποίησης των δεδομένων.
- Η ψευδωνυμοποίηση είναι υποχρεωτική όταν ο σκοπός της επεξεργασίας μπορεί να επιτευχθεί μόνο με χρήση ψευδωνύμων αντί των πραγματικών αναγνωριστικών του χρήστη γιατί διαφορετικά παραβιάζεται η αρχή της ελαχιστοποίησης.
- **ΠΡΟΣΟΧΗ:** τα ψευδωνυμοποιημένα δεδομένα εξακολουθούν να θεωρούνται προσωπικά δεδομένα.

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΑ ΜΕΤΡΑ(συνέχεια)

- **Κρυπτογράφηση** η οποία είναι ο κατ'εξοχήν μηχανισμός προστασίας της εμπιστευτικότητας των δεδομένων και συντελείται μ'έναν αλγόριθμο κρυπτογράφησης ώστε να μετατραπούν σε μια μη αναγνώσιμη, ακατάληπτη μορφή.
- Στο προηγούμενο παράδειγμα **αντί** Γιώργος Παπαδόπουλος, άντρας, ετών 40 **γράφουμε** **hlwDY32hYGC**.
- Όπως προκύπτει από τα παραπάνω, η κρυπτογράφηση είναι διαφορετική από την ψευδωνυμοποίηση και εξυπηρετεί γενικά και άλλους στόχους ασφαλείας.

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΑ ΜΕΤΡΑ(συνέχεια)

- **Για παράδειγμα** δεν μπορεί να γίνει στατιστική ανάλυση επί κρυπτογραφημένων δεδομένων ενώ μπορεί επί ψευδωνυμοποιημένων. Πάντως μπορούν να συσχετιστούν οι δυο έννοιες αφού μπορεί να χρησιμοποιηθεί κρυπτογραφικός αλγόριθμος για την επίτευξη ψευδωνυμοποίησης.

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ.

- Είπαμε πιο πάνω ότι υποχρέωση του υπευθύνου επεξεργασίας είναι αφενός να λαμβάνει από μόνος του τα αναγκαία μέτρα προκειμένου **να συμμορφώνεται προς τις απαιτήσεις του ΓΚΠΔ**, αφετέρου **να αποδεικνύει** ανά πάσα στιγμή την ανωτέρω συμμόρφωσή του, χωρίς μάλιστα να απαιτείται η Αρχή, στο πλαίσιο άσκησης των ερευνητικών-ελεγκτικών εξουσιών της, να υποβάλλει επιμέρους εξειδικευμένα ερωτήματα και αιτήματα προς διαπίστωση της συμμόρφωσης(**αρχή της λογοδοσίας**).

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ(συνέχεια)

- Η αρχή της λογοδοσίας μετατοπίζει το «**βάρος της απόδειξης**», όσον αφορά τη νομιμότητα της επεξεργασίας και τη συμμόρφωση με τον ΓΚΠΔ, από τις αρχές προστασίας δεδομένων στους ίδιους τους υπευθύνους επεξεργασίας ή τους εκτελούντες.
- Ο ΓΚΠΔ παρέχει στους υπευθύνους επεξεργασίας-εκτελούντες μια σειρά ρυθμιστικών μεθόδων και εργαλείων για τον σκοπό αυτό, όπως:
 - την τήρηση αρχείων δραστηριοτήτων επεξεργασίας
- την εφαρμογή μέτρων ασφαλείας

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ(συνέχεια)

- την εκτίμηση αντικτύπου σχετικά με την προστασία δεδομένων
- την προηγούμενη διαβούλευση και συνεργασία με την εποπτική αρχή
- τον ορισμό υπευθύνου προστασίας δεδομένων
- την τήρηση των υποχρεώσεων κοινοποίησης της παραβίασης δεδομένων
- την ενθάρρυνση υιοθέτησης κωδίκων δεοντολογίας και μηχανισμών πιστοποίησης, σφραγίδων και σημάτων προστασίας δεδομένων.

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ(συνέχεια)

- Παρά τα μέτρα ασφαλείας όμως που έχει λάβει ο Υ.Ε. 'συμβαίνει παραβίαση της ασφάλειας η οποία συνιστά παραβίαση των προσωπικών δεδομένων. Η έγκαιρη αντιμετώπιση τέτοιων περιστατικών αποτελεί σημαντικό οργανωτικό μέτρο ασφαλείας.
- Ο ΓΚΠΔ στα άρθρα 33 και 34 θέτει συγκεκριμένες υποχρεώσεις στον Υ.Ε. για την αντιμετώπιση περιστατικών παραβίασης και ειδικότερα:

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ(συνέχεια)

- 1) Μόλις λάβει γνώση του περιστατικού παραβίασης πρέπει, **εντός 72 ωρών**, να υποβάλει γνωστοποίηση στην αρμόδια εποπτική αρχή. Αν καθυστερήσει πρέπει να τεκμηριώσει την καθυστέρηση.
- 2) Αν οι κίνδυνοι για τα θιγόμενα πρόσωπα είναι υψηλοί, τότε πρέπει να ενημερώσει **αμελλητί**.
- 3) Σε κάθε περίπτωση οφείλει **να καταγράψει** το περιστατικό εσωτερικά.

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ(συνέχεια)

- Τι πληροφορίες πρέπει να περιέχει μια γνωστοποίη-ση περιστατικού στην Αρχή;
- Α) να περιγράφει **την φύση** της παραβίασης(π.χ. Κλοπή εξοπλισμού, απώλεια φυσικού αρχείου, επίθεση ασφαλείας (hacking), εξαπάτηση(fishing).Επίσης τα υποκείμενα που επηρεάζονται και το πλήθος τους καθώς και το πλήθος των αρχείων.
- Β) τα στοιχεία **του ΥΠΔ** και Γ) τις ενδεχόμενες **συνέπειες** της παραβίασης και Δ) **τα μέτρα** που έλαβε ή προτίθεται να λάβει.

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ(συνέχεια)

- Οι ίδιες πληροφορίες περιέχονται και στην **γνωστοποίηση στα θιγόμενα πρόσωπα** και επιπλέον συμβουλές για την προστασία τους από ενδεχόμενες δυσμενείς συνέπειες της παραβίασης όπως αλλαγή κωδικού πρόσβασης. Η ενημέρωση πρέπει να είναι ατομική και αν αυτό δεν είναι εφικτό τότε πρέπει ο Υ.Ε. να προβεί σε δημόσια ανακοίνωση.
- Η **καταγραφή του περιστατικού εσωτερικά** πρέπει ν' αποτυπώνει τα πραγματικά περιστατικά που αφορούν

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ(συνέχεια)

- στην παραβίαση, τις συνέπειες αλλά και τα ληφθέντα διορθωτικά μέτρα.

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ(συνέχεια)

- **ΕΡΩΤΗΣΗ:** Κακόβουλο λογισμικό έπληξε το δίκτυο ενός δημόσιου φορέα με αποτέλεσμα να καθίστανται μη διαθέσιμα όλα τα αρχεία τύπου doc και pdf που ήταν αποθηκευμένα σε κεντρικούς εξυπηρετητές (servers) τα περισσότερα εκ των οποίων περιείχαν προσωπικά δεδομένα υπαλλήλων και πολιτών.
- Μετά από ενδελεχή ανάλυση προέκυψε ότι δεν έγινε διαρροή των αρχείων εκτός του φορέα αλλά απλώς «κλείδωσαν» χωρίς δυνατότητα πρόσβασης. Σε τι ενέργειες πρέπει να προβεί ο Υ.Ε. Και γιατί;

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ(συνέχεια)

- **Απάντηση:** Θα εξετάσει πρώτα αν προκύπτουν **κίνδυνοι** για τα υποκείμενα. Αφού δεν έγινε διαρροή εκτός του φορέα δεν επλήγη η εμπιστευτικότητα. Αν **υπήρχε αντίγραφο ασφαλείας**, ως όφειλε, έγινε **ανάκτηση** αυτών γρήγορα και έτσι δεν επλήγη η διαθεσιμότητα. Επομένως δεν απαιτείται γνωστοποίηση στην Αρχή ούτε στα υποκείμενα.
- Θα πρέπει **να διερευνήσει τους λόγους** της παραβίασης και να λάβει κατάλληλα διορθωτικά μέτρα.

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ(συνέχεια)

- Η απάντηση θα είναι προφανώς διαφορετική αν τα δεδομένα διέρευσαν στον επιτιθέμενο γιατί στην περίπτωση αυτή ο κίνδυνος είναι υψηλός και θα πρέπει να ενημερωθούν και η Αρχή και τα υποκείμενα των δεδομένων. Ενημέρωση της Αρχής θα πρέπει να υπάρξει και αν τα αντίγραφα ασφαλείας είναι έγχαρτα οπότε απαιτείται διάστημα λίγων ημερών για την επανάκτησή τους όχι όμως ενημέρωση των υποκειμένων.

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ(συνέχεια)

- **Ερώτηση:** Σε ένα σχολείο γίνεται διάρρηξη και κλέβουν δυο φορητούς υπολογιστές που περιέχουν αρχεία μαθητών(ονομ/μα, διευθύνσεις,τηλέφωνα κ.λ.π.). Πως αξιολογείται ο κίνδυνος και σε τι ενέργειες πρέπει να προβεί ο Υ.Ε.; Σε ποια περίπτωση δεν θα απαιτούνταν καμμία ενέργεια;

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ(συνέχεια)

- **Απάντηση:** Ο κίνδυνος αξιολογείται ως **υψηλός** ανεξάρτητα αν ο σκοπός της διάρρηξης δεν ήταν το περιεχόμενο των υπολογιστών αλλά ο εξοπλισμός (δεν μπορεί να επιβεβαιωθεί) οπότε θα πρέπει να ενημερωθεί και η Αρχή και τα υποκείμενα.
- **Δεν θα προέκυπτε κίνδυνος και δεν θ' απαιτούνταν καμμία ενέργεια** αν οι σκληροί δίσκοι ήταν εξ αρχής κρυπτογραφημένοι χωρίς να διαρρεύσει το κλειδί αποκρυπτογράφησης.

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ(συνέχεια)

- **Ο εκτελών την επεξεργασία** , σύμφωνα με το άρθρο 33 ΓΚΠΔ , αν αποκτήσει γνώση περιστατικού παραβίασης, τότε θα πρέπει να ενημερώσει **αμελλητί** τον Υ.Ε., αν ενεργεί για λογαριασμό του. Θα μπορούσε να προβεί σε γνωστοποίηση για λογαριασμό του Υ.Ε. Αν αυτός του είχε παράσχει την κατάλληλη εξουσιοδότηση με την μεταξύ τους συναφθείσα σύμβαση.
- **Η νομική ευθύνη** για την γνωστοποίηση βαρύνει σε όλες τις περιπτώσεις τον Υ.Ε.

ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΥ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

- Προβλέπεται **στο άρθρο 35 του ΓΚΠΔ** και αποτελεί σημαντικό εργαλείο λογοδοσίας γιατί με αυτή αποδεικνύεται ότι ο Υ.Ε. Μελέτησε διεξοδικά τους κινδύνους της επεξεργασίας και έλαβε τα κατάλληλα μέτρα γαι την αντιμετώπισή τους.
- Πρέπει να περιέχει τουλάχιστον τα ακόλουθα:
- Α) συστηματική περιγραφή των πράξεων επεξεργασίας και των σκοπών της, Β) εκτίμηση της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας πράξεων σε

ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΥ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

- συνάρτηση με τους σκοπούς, Γ) εκτίμηση των κινδύνων για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των υποκειμένων και Δ) τα προβλεπόμενα μέτρα αντιμετώπισης των κινδύνων και των μηχανισμών ασφαλείας για την προστασία των προσ/κών δεδομένων.
- Η ΕΑΠΔ είναι υποχρεωτική μόνο για επεξεργασίες που ενδέχεται να επιφέρουν υψηλό κίνδυνο (άρθρο 35 ΓΚΠΔ) όπως η αυτομ/νη κατάρτιση προφίλ, η μεγάλης κλίμακας επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων(ηλεκτρονική συντα-

ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΥ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

- γογράφηση), η συστηματική παρακολούθηση δημόσιου χώρου σε μεγάλη κλίμα-κα(χρήση καμερών σε εμπορικό κέντρο ή σε αεροδρόμιο) .
- **Γνωμοδότηση 3/2020 της Αρχής:** Χρήση συστημάτων βιντεοεπιτήρησης από Υ.Ε. για την παρακολούθηση συγκεντρώσεων, για την καταστολή εγκλημάτων που συνιστούν επιβουλή της δημόσιας τάξης. Για την επεξεργασία αυτή είναι υποχρεωτική η ΕΑΠΔ γιατί πρόκειται για **συστηματική και σε μεγάλη κλίμακα** παρακολούθηση, παρατήρηση και έλεγχο φυσικών προσώπων σε δημόσιο χώρο.

ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΥ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΡΟΣ. ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ(συνέχεια)

- **Πως εκπονείται η ΕΑΠΔ:** από τον Υ.Ε. πριν την έναρξη αυτής και επικαιροποιείται καθ'όλο τον κύκλο ζωής του έργου. Σύμφωνα με το άρθρο 35 του ΓΚΠΔ και σύμφωνα με την αρχή της λογοδοσίας, ο Υ.Ε. πρέπει να ζητά τη γνώμη του ΥΠΔ ο οποίος επίσης παρακο-λουθεί την υλοποίηση της ΕΑΠΔ και , όταν ενδείκνυται να ζητά τη γνώμη των υποκειμένων και των εκ-προσώπων τους. Αν δεν την ζητήσει πρέπει να το τεκμηριώσει γιατί δεν ενδείκνυται.
- Για να εκπονηθεί ΕΑΠΔ λαμβάνονται υπόψη τα παρακάτω κριτήρια:

ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΥ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΡΟΣ. ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ(συνέχεια)

- 1) πρέπει να παρέχεται συστηματική **περιγραφή** των πράξεων επεξεργασίας(φύση, έκταση, σκοποί κ.λ.π.)
- 2)πρέπει να εκτιμώνται η **αναγκαιότητα** και η **αναλογικότητα** των πράξεων επεξεργασίας.
- 3) πρέπει να λαμβάνονται μέτρα που συμβάλλουν στη **διαφύλαξη των δικαιωμάτων** των υποκειμένων.
- 4) πρέπει να τελούν υπό διαχείριση **οι κίνδυνοι** για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των υποκειμένων (αξιολόγηση κινδύνων, προέλευση, επιπτώσεις, μέτρα αντιμετώπισης) και 5) **γνώμη** ΥΠΔ και υποκειμένων.

ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΥ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΡΟΣ. ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ(συνέχεια)

- **Η ΕΑΠΔ στο Δημόσιο Τομέα:** Όταν πρόκειται για επεξεργασία υψηλού κινδύνου από φορείς του Δημοσίου οι οποίες προβλέπονται σε νομοθετική διάταξη η εκπόνηση ΕΑΠΔ γίνεται πριν την έκδοση του νόμου και να επικαιροποιείται στο στάδιο της επεξεργασίας.
- **Δεν απαιτείται ΕΑΠΔ** όταν η επεξεργασία αφορά έννομη υποχρέωση του Υ.Ε. ή εκπλήρωση καθήκοντος προς το δημόσιο συμφέρον ή κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας και όταν έχει νομική βάση το κοινοτικό ή εθνικό δίκαιο του Υ.Ε. το οποίο ρυθμίζει επεξεργασία για την οποία έχει ήδη διενεργηθεί ΕΑΠΔ.

ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΥ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΡΟΣ. ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ(συνέχεια)

- **Ερώτηση:** έχουμε την περίπτωση που ο αρμόδιος δημόσιος φορέας προτίθεται να προβεί σε επεξεργασία προσωπικών δεδομένων για την δημιουργία συστήματος ηλεκτρονικής συνταγογράφησης.
- **Απαιτείται ΕΑΠΔ;**
- **Απάντηση:** αν έχει ήδη ελεγχθεί από την εποπτική αρχή για να δοθεί άδεια επεξεργασίας, δεν χρειάζεται εκτός αν έχουν στο μεταξύ επέλθει αλλαγές ή έχει λήξει χρονικά η άδεια.

Κώδικας Δεοντολογίας

- Έχουμε πει ότι ο Υ.Ε. κατά το στάδιο σχεδιασμού του έργου οφείλει να πάρει κάποια μέτρα οργανωτικά και τεχνικά προκειμένου να ελαχιστοποιήσει τον κίνδυνο παραβιάσεων και να μπορεί με το μικρότερο δυνατό κόστος , αν εμφανιστούν να τους αντιμετωπίσει.
- Ο ΓΚΠΔ δεν προσδιορίζει τα μέτρα αλλά κάνει ειδική μνεία στην **ψευδωνυμοποίηση και κρυπτογράφηση και στην Εκτίμηση Αντικτύπου** ως προς τα προσωπικά δεδομένα.

Κώδικας Δεοντολογίας(συνέχεια)

- Στο πλαίσιο των μέτρων αυτών, ο ΓΚΠΔ στο άρθρο 40 εισάγει την έννοια των **κωδίκων δεοντολογίας** οι οποίοι έχουν τα παρακάτω χαρακτηριστικά:
- α) είναι τομεακοί, β) ρυθμίζουν την θεμιτή και με διαφάνεια επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων, ποια υπόκεινται σε ψευδωνυμοποίηση, πότε και πως γίνεται η ενημέρωση των υποκειμένων και ιδίως όταν είναι παιδιά, τις ενέργειες που πρέπει να γίνουν σε περίπτωση παραβίασης και οποιοδήποτε άλλο θέμα κριθεί απαραίτητο.

Κώδικας Δεοντολογίας(συνέχεια)

- **Καταρτίζονται** από ενώσεις ή φορείς που εκπροσωπούν Υ.Ε.μετά από διαβούλευση με τα ενδιαφερόμενα μέρη.
- **Δεν μπορεί να καταρτιστεί** από έναν οργανισμό μεμονωμένα.
- **Εξειδικεύουν** την πρακτική εφαρμογή του ΓΚΠΔ και **αντικατοπτρίζουν** με ακρίβεια τη φύση της δραστηριότητας ή του τομέα επεξεργασίας.

Κώδικας Δεοντολογίας(συνέχεια)

- Πρέπει να περιέχει κατάλληλους μηχανισμούς **διασφάλισης** παρακολούθησης των κανόνων του **και ελέγχου επιβολής μέτρων ελέγχου**.
- **Υποβάλλεται για έγκριση** στην αρμόδια εποπτική αρχή(αν είναι εθνικός στην ΑΠΔΠΧ).
- **Η τήρησή του** χρησιμοποιείται ως απόδειξη συμμόρφωσης με τις διατάξεις του ΓΚΠΔ που αφορούν την ασφάλεια επεξεργασίας.

Κώδικας Δεοντολογίας(συνέχεια)

- **Ερώτηση δραστηριότητας:** Ένας Δήμος επιθυμεί να καταρτιστεί κώδικας δεοντολογίας κατα την έννοια του άρθρου 40 του ΓΚΠΔ που θα εξειδικεύει κανόνες σχετικά με τη συμμόρφωση με τον ΓΚΠΔ και το σύνολο των επεξεργασιών που πραγματοποιεί. Μπορεί ένας τέτοιος κώδικας να αναπτυχθεί από τον Υ.Ε.;
- Ποια θα είναι η απάντηση στην περίπτωση που **Πανεπιστήμιο** έχει υιοθετήσει κώδικα δεοντολογίας για το σύνολο των ερευνητικών προγραμμάτων που εκπονεί.

Κώδικας Δεοντολογίας(συνέχεια)

- **Απάντηση:** Στην πρώτη περίπτωση οι κώδικες αυτοί, σύμφωνα με το άρθρο 40 ΓΚΠΔ δεν αναπτύσσονται συνήθως από Υ.Ε. Αλλά από φορείς που τους εκπροσωπούν όπως π.χ. Από την Κεντρική Περ/κή Ένωση Δήμων για το σύνολο των Δήμων που εντάσσονται σ' αυτή.
- Στη δεύτερη περίπτωση στα πλαίσια της αυτοτέλειας των Πανεπιστημίων και λαμβάνοντας υπόψη τα ειδικά χαρακτηριστικά της συγκεκριμένης δραστηριότητας θα μπορούσε να εκπονηθεί από το Πανεπιστήμιο με τους όρους και προϋποθέσεις του άρθρου 40 του ΓΚΠΔ.

Πιστοποιήσεις

- **Άρθρο 42 ΓΚΠΔ:** Δεν ορίζεται ρητά ο όρος στον ΓΚΠΔ αλλά ουσιαστικά είναι η πιστοποίηση από τρίτους πράξεων επεξεργασίας που οι οργανισμοί εκτελούν. Χορηγείται από ειδικά διαπιστευμένους για τον σκοπό αυτό φορείς. Στην Ελλάδα έχουμε το Εθνικό Σύστημα Διαπίστευσης (ΕΣΥΔ) σύμφωνα με τα όσα προβλέπονται στο άρθρο 37 του ν. 4624/2019.
- Ο ρόλος του φορέα πιστοποίησης είναι να εκδίδει, επανεξετάζει, ανανεώνει και ανακαλεί πιστ/σεις.

Πιστοποιήσεις(συνέχεια)

- Ο φορέας πιστ/σης θέτει κάποια κριτήρια για την πιστ/ση που αποδεικνύουν την συμμόρφωση του Υ.Ε. στον ΓΚΠΔ αναφορικά με πράξεις ή σειρά πράξεων επεξεργασίας. Η μέγιστη διάρκεια πιστοποίησης είναι 3 χρόνια με δυνατότητα ανανέωσης.

Η εφαρμογή των υποχρεώσεων στον δημόσιο τομέα

- Η εφαρμογή στον δημόσιο τομέα έχει **κάποιες ιδιαιτερότητες** με την έννοια ότι υπάρχουν δραστηριότητες που εκφεύγουν του πεδίου εφαρμογής του ΓΚΠΔ όπως το άσυλο και η μετανάστευση, η πρόληψη ή η δίωξη ποινικών αδικημάτων . Επίσης δημόσια αρχή δεν θεωρείται αποδέκτης όταν στο πλαίσιο έρευνας ενδέχεται να λάβει προσωπικά δεδομένα. Συνεπώς δεν απαιτείται ειδική ενημέρωση της Αρχής όταν λαμβάνουν προσωπικά δεδομένα στο πλαίσιο ελεγκτικής τους αρμοδιότητας.

Η εφαρμογή των υποχρεώσεων στον δημόσιο τομέα(συνέχεια)

- Άλλη ιδιαιτερότητα είναι η **νομική βάση** με την έννοια ότι η συγκατάθεση είναι «**μειωμένης σημασίας**» σε σχέση με τον ιδιωτικό τομέα. Επίσης «**το δικαίωμα στη λήθη**» έχει περιορισμένη εφαρμογή όταν η επεξεργασία διενεργείται στο πλαίσιο άσκησης καθηκόντων ενώ είναι εξαιρετικά απίθανη η εφαρμογή του «**δικαιώματος στη φορητότητα**».
- Στη συνέχεια αναφέρουμε **τα απλά βήματα** που πρέπει να κάνει ένας δημόσιος φορέας για περισσότερη διαφάνεια στη δράση του και σε συμμόρφωση με τον ΓΚΠΔ.

Η εφαρμογή των υποχρεώσεων στον δημόσιο τομέα(συνέχεια)

- **1) Προετοιμασία ενός σχεδίου** που θα περιλαμβάνει την **συνοπτική καταγραφή των βημάτων** που πρέπει να κάνει ο δημόσιος φορέας, **τον χρόνο υλοποίησης** του έργου, **πρόβλεψη ελλείψεων** και την προτεραιότητα στην κάλυψή τους. Επίσης θα περιλαμβάνει **ενημέρωση της Διοίκησης** για την ανάγκη συμμόρφωσης στον ΓΚΠΔ και **τους κινδύνους** από τη μη συμμόρφωση και να ζητηθεί η **συνδρομή** της για τις επόμενες ενέργειες ιδίως όσον αφορά ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους.

Η εφαρμογή των υποχρεώσεων στον δημόσιο τομέα(συνέχεια)

- **2) Ορισμός υπευθύνου προστασίας δεδομένων(ΥΠΔ)**
- Δεσμός **καινοφανής** στο δημόσιο, είναι εκτός ιεραρχίας και δημοσιοϋπαλληλικής δομής και λογοδοτεί απευθείας στο υψηλότερο επίπεδο. Τα στοιχεία του ανακοινώνονται στην ΑΠΔΠΧ και δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα του φορέα. Πρέπει να εξασφαλιστούν επαρκείς πόροι για την άσκηση των καθηκόντων του.

Η εφαρμογή των υποχρεώσεων στον δημόσιο τομέα(συνέχεια)

- **3) Καταγραφή** των προσωπικών δεδομένων που τηρούνται στον φορέα ανά δραστηριότητα π.χ. Αρχείο προσωπικού, αρχείο για σκοπούς ασφάλειας (κάμερες), αρχεία για επικοινωνία (mail).
- **4) Εξέταση συμμόρφωσης:** πρέπει να προσδιοριστεί με βάση **ποια διάταξη** τηρούνται τα δεδομένα, **πως έχουν ληφθεί**, **πως έγινε η αρχική συλλογή**, **πόσο χρόνο** θα διατηρηθούν, **πόσο ασφαλής** είναι η τήρησή τους(μέτρα ασφαλείας, δικαίωμα πρόσβασης), να συναφθούν **συμβάσεις** με τους φορείς που υπάρχει συνεργασία, εξέταση για ανάγκη συγκατάθεσης ή νομοθεσίας για τυχόν διαβίβαση δεδομένων εκτός Ε.Ε.

Η εφαρμογή των υποχρεώσεων στον δημόσιο τομέα(συνέχεια)

- Στο πλαίσιο της εξέτασης συμμόρφωσης θα πρέπει να δημοσιευθεί στην ιστοσελίδα κατάλληλη Πολιτική Προστασίας Δεδομένων και ενημέρωση για κάθε σκοπό επεξεργασίας και προσοχή σαφή και κατάλληλη ενημέρωση στους πολίτες για τα πρότυπα και τις εφαρμογές που τους παρέχονται όταν συλλέγονται προσωπικά δεδομένα.
- **5) Αναθεώρηση των εσωτερικών διαδικασιών για την ικανοποίηση δικαιωμάτων ΓΚΠΔ : Να ενημερωθεί το**

Η εφαρμογή των υποχρεώσεων στον δημόσιο τομέα(συνέχεια)

- προσωπικό, ειδικά αν είναι σε θέση υποδοχής του κοινού, **ν' αναγνωρίζει** αιτήματα άσκησης δικαιωμάτων ΓΚΠΔ, **να προετοιμαστεί** για ενδεχόμενα διοικητικά κόστη γιατί η άσκηση αυτών των δικαιωμάτων είναι δωρεάν για τον πολίτη, **να ετοιμάσει πρότυπα** έγγραφα για την ικανοποίηση ή μη του δικαιώματος.
- **6) Εκτίμηση αντικτύπου** : Κατ' αρχήν πρέπει να εξεταστεί αν απαιτείται εκτίμηση αντικτύπου. Όταν απαιτείται χρήσιμο είναι να γίνεται πριν την ψήφιση της διάταξης.

Η εφαρμογή των υποχρεώσεων στον δημόσιο τομέα(συνέχεια)

- Αν υπάρχει αμφιβολία ζητείται η συμβουλή της ΑΠΔΠΧ. Όταν εισάγεται νέα επεξεργασία δεδομένων η εκτίμηση αντικτύπου πρέπει ν' αποτελεί τμήμα της αρχικής. Πρέπει να εξασφαλίσετε τόσο το **“Data Protection by Design”** όσο και το **“Data Protection by Default”**.
- Αν απαιτείται ΕΑ πρέπει να οριστεί ποιος θα την πραγματοποιήσει, ποιοι υπάλληλοι θα εμπλακούν και ποιος θα αξιολογήσει τα αποτελέσματα της ΕΑ.

Η εφαρμογή των υποχρεώσεων στον δημόσιο τομέα(συνέχεια)

- **7) Προετοιμασία για περιστατικά παραβίασης:**
Σημαίνει ότι πρέπει να είναι δυνατή η αξιολόγηση περιστατικού παραβίασης προσωπικών δεδομένων, να είναι έτοιμη φόρμα υποβολής γνωστοποίησης περιστατικού στην Αρχή και πρότυπη επιστολή στους πολίτες, να εκπαιδεύτούν οι υπάλληλοι που εκτιμάται ότι μπορεί να είναι πηγή λάθους και χρησιμοποίηση τεχνικών κρυπτογράφησης.
- **Τέλος 8) Διαρκής επιμόρφωση.**

ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΒΟΛΗ ΤΗΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΓΚΠΔ

- Οι εποπτικές Αρχές προβλέπονται από την 108 του Συμβουλίου της Ευρώπης και τον ΓΚΠΔ. Σε κάθε Κ-Μ υπάρχει **μια τουλάχιστον εποπτική αρχή**. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο υπάρχει ένας **οργανισμός** που συντονίζει τη λειτουργία των Αρχών και επιλύει τις διαφορές τους. Απαρτίζεται από τον προϊστάμενο μιας εποπτικής αρχής κάθε Κ-Μ και από τον Ευρωπαϊό Επόπτη Προστασίας Δεδομένων. Είναι επιφορτισμένες με την παρακολούθηση εφαρμογής του ΓΚΠΔ.

ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΒΟΛΗ ΤΗΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΓΚΠΔ(συνέχεια)

- Οι εποπτικές αρχές είναι ανεξάρτητες που σημαίνει ότι τα μέλη τους δεν λαμβάνουν οδηγίες από κανέναν για την άσκηση των καθηκόντων τους, επιλέγει η ίδια η Αρχή τα μέλη του προσωπικού της και τα Κ-Μ οφείλουν να τους παρέχουν τους αναγκαίους ανθρώπινους , τεχνικούς και οικονομικούς πόρους.
- Τέλος , επειδή επιβλέπουν θεμελιώδες δικαίωμα **είναι δημόσιες** και το κάθε Κ-Μ καθορίζει τον τρόπο λειτουργίας και λήψης απόφασης των αρχών.

ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΤΩΝ ΑΡΧΩΝ(άρθρο 57 ΓΚΠΔ)

- Παρακολουθούν και επιβάλλουν την εφαρμογή του Κανονισμού. **Ειδικότερα:** α) ενημερώνουν και ευαισθητοποιούν το κοινό(**ενημερωτικές αρμοδιότητες**), β) συμβουλεύουν το Κοινοβούλιο, την Κυβέρνηση και άλλα όργανα για νομοθετικά και διοικητικά μέτρα(**συμβουλευτικές αρμοδιότητες**), γ) χειρίζονται καταγγελίες και διενεργούν έρευνες (**ελεγκτικές αρμοδιότητες**), δ) ρυθμιστικές αρμοδιότητες όπως κατάρτιση καταλόγων για πράξεις που απαιτούν ΕΑΠΔ και σχεδιασμός απαιτήσεων διαπίστευσης φορέα πιστοποίησης, ε)**αδειοδοτικές και στ) συνεργασίας με άλλες αρχές.**

Υπηρεσία μιας στάσης(One Stop Shop)

- Μια επεξεργασία **είναι διασυνοριακή**, όταν ένας Υ.Ε. ή ένας εκτελών έχει εγκαταστάσεις σε πολλά Κ-Μ ή επεξεργάζεται δεδομένα από υποκείμενα που βρίσκονται σε πολλά Κ-Μ . Τότε εφαρμόζεται ένας μηχανισμός συνεργασίας των εποπτικών αρχών.
- Σύμφωνα με τον μηχανισμό αυτό όταν έχουμε διασυνοριακή επεξεργασία για τον Υ.Ε. ορίζεται ως επικεφαλής εποπτική αρχή(**Lead Supervisory Authority-LSA**) η αρχή της χώρας της βασικής του εγκατάστασης.

Υπηρεσία μιας στάσης(One Stop Shop)(συνέχεια)

- Μπορεί όμως ο Υ.Ε. να έχει πολλές εγκαταστάσεις ή να επεξεργάζεται δεδομένα υποκειμένων σε πολλά
- Κ-Μ οπότε οι αρχές των χωρών αυτών αποτελούν ενδιαφερόμενες εποπτικές αρχές(Concerned Supervisory Authority-CSA). Η λειτουργία του μοντέλου έχει ως εξής: 1) **Ο Υ.Ε. συνεργάζεται ή ελέγχεται μόνο από μια αρχή , την επικεφαλής (LSA).**
- 2) **Το υποκείμενο** απευθύνεται για καταγγελίες σε όποια αρχή θέλει , στην αρχή της χώρας που διαμένει ή στην αρχή της χώρας του Υ.Ε.και 3) **Οι αρχές συνεργάζονται** ώστε να εκδοθεί μια απόφαση για την υπόθεση

Διορθωτικές εξουσίες εποπτικών αρχών

- Σύμφωνα με το **άρθρο 58 του ΓΚΠΔ** η Αρχή έχει μια σειρά από **διορθωτικές εξουσίες** οι οποίες συνοπτικά είναι: 1) **Προληπτικές** όταν προειδοποιεί για ενδεχόμενη παράβαση, 2) **Κυρωτικές**, όταν διαπιστώνει παράβαση η οποία χρήζει διοικητικής κύρωσης (επίπληξη, διοικητικό πρόστιμο) 3) **Περιορισμοί επεξεργασίας** όταν διαπιστώνει παράβαση για την οποία παρεμβαίνει για να διακοπεί προσωρινά ή οριστικά, ή μπορεί ν' αποσύρει την πιστοποίηση ή ν' αναστείλει την κυκλοφορία δεδομένων σε αποδέκτη σε τρίτη χώρα και 4) **Εντολές συμμόρφωσης** : όταν διαπι-

Διορθωτικές εξουσίες εποπτικών αρχών(συνέχεια)

- στώσει παράβαση δίνει εντολή στον Υ.Ε. να προβεί σε διορθωτικές ενέργειες όπως εντολή ικανοποίησης δικαιωμάτων, προσαρμογής στη νομιμότητα , ανακοίνωση παραβίασης στα υποκείμενα, εντολή διαγραφής ή διόρθωσης δεδομένων ή περιορισμού επεξ/ίας
- **Πρόστιμα:** Δεν πρέπει να είναι μεγάλα αλλά **αποτελεσματικά, αναλογικά και αποτρεπτικά** ανάλογα με το ποια είναι τα στοιχεία της παραβίασης, αν ο Υ.Ε. έχει τηρήσει τις υποχρεώσεις λογοδοσίας και αν υπήρξε συνεργασία με την εποπτική αρχή. Τα υψηλότερα πρόστιμα επιβάλλονται

Διορθωτικές εξουσίες εποπτικών αρχών(συνέχεια)

- όταν παραβιάζονται **οι βασικές αρχές της επεξεργασίας** δηλ. Νομιμότητα, Συγκατάθεση, επεξεργασία ειδικών κατηγοριών, **τα δικαιώματα των υποκειμένων** δηλαδή διαφάνεια, ενημέρωση ,πρόσβαση, **διαβίβαση δεδομένων σε αποδέκτη σε Τρίτη χώρα και παραβίαση εθνικού δικαίου Κ-Μ**, όπως πρόσβαση σε επίσημα έγγραφα αρχειοθέτηση για σκοπούς επιστημονικής ή ιστορικής έρευνας ή στατιστικούς.
- Τέλος η μη συμμόρφωση σε διορθωτικές ενέργειες που ζητά η Αρχή

Διορθωτικές εξουσίες εποπτικών αρχών(συνέχεια)

- **Προσφυγές υποκειμένων:** Τα υποκείμενα μπορούν να υποβάλλουν **καταγγελία** στην εποπτική αρχή και αν δεν ενημερωθούν σε 3 μήνες ή αν το υποκείμενο διαφωνεί με απόφαση της εποπτικής αρχής μπορεί να **προσφύγει** στο Δικαστήριο. Η εκπροσώπηση των υποκειμένων στο Δικαστήριο μπορεί να γίνει από μη κερδοσκοπικό φορέα, οργάνωση ή Ένωση.
- Μπορεί να **προσφύγει δικαστικά κατά του Υ.Ε. ή του εκτελούντος απευθείας** χωρίς ν' απευθυνθεί στην Αρχή και να ζητήσει αποζημίωση για ζημία που τυχόν υπέστη.
- Εφαρμοστέο δίκαιο είναι το δίκαιο κάθε Κ-Μ.

Διορθωτικές εξουσίες εποπτικών αρχών(συνέχεια)

- **Εποπτική Αρχή της Ελλάδας: ν. 4624/2019:** Είναι η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρα-κτήρα (ΑΠΔΠΧ ή Αρχή). Η σύνθεσή της είναι 7μελής με τον Πρόδρο και αναπληρωτή του και 6 μέλη και τους αναπληρωτές τους. Παραδοσιακά επιλέγονται τουλάχιστον 3 μέλη ΔΕΠ νομικής και πληροφορικής ενώ ο Πρόεδρος είναι πρώην ανώτατος δικαστικός. Η Αρχή λογοδοτεί προς το Κοινοβούλιο και δεν είναι αρμόδια για πράξεις επεξεργασίας από δικαστικές ή εισαγγελικές αρχές ή για τον έλεγχο δραστηριοτήτων που αφορά εθνική ασφάλεια.

ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΣΤΙΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ.

- **Σχετική νομοθεσία σε ελληνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο:**
Σε επίπεδο Ε.Ε. Είχαμε την Οδηγία 97/66/ΕΚ η οποία είχε ενσωματωθεί στην ελληνική έννομη τάξη με τον ν. 2744/1999. Η Οδηγία αυτή αντικαταστάθηκε με την Οδηγία **2002/58/ΕΚ** σχετικά με την προστασία προσωπικών δεδομένων και την προστασία ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών , γνωστή ως «**Οδηγία e-Privacy**». Η Οδηγία τροποποιήθηκε με την Οδηγία 2009/36/ΕΚ και ισχύει μέχρι σήμερα. Η ενσωμάτωση στην ελληνική έννομη τάξη έγινε με τον ν. **3471/2006**.

ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΣΤΙΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ(συνέχεια)

- **Σχέση ΓΚΠΔ και νομοθεσίας e-Privacy:** η νομοθεσία e-Privacy είναι ειδικότερη του ΓΚΠΔ οπότε υπερισχύει αυτού. Ουσιαστικά ο ν. 3471/2006 πρέπει να εκλαμβάνεται ως συμπλήρωση και εξειδίκευση του θεσμικού πλαισίου προστασίας των προσωπικών δεδομένων στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Στη συνέχεια θα σταθούμε σε συγκεκριμένες διατάξεις του ν. 3741/2006 οι οποίες τυγχάνουν εφαρμογής από Υ.Ε. Ή εκτελούντες που είναι φορείς του δημοσίου τομέα.

ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΣΤΙΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ(συνέχεια)

- 1) **άρθρο 4 παρ.3:** Επιτρέπεται η καταγραφή συνδιαλέξεων όταν πραγματοποιούνται κατά την διάρκεια νόμιμης επαγγελματικής πρακτικής με σκοπό την απόδειξη εμπορικής συναλλαγής με τον όρο της συγκατάθεσης. Είναι **εξαίρεση** του κανόνα ότι απαγορεύεται η καταγραφή τηλεφωνικών συνδιαλέξεων για οποιαδήποτε επικοινωνία επαγγελματικού χαρακτήρα.

ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΣΤΙΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ(συνέχεια)

- **Παράδειγμα:** Σε δημόσια υπηρεσία καλούν τηλεφωνικά πολίτες οι οποίοι, στην πορεία της συνομιλίας εκνευρισμένοι βρίζουν ή απειλούν τον/την υπάλληλο. Η καταγραφή των συνδιαλέξεων αυτών δεν εντάσσεται στην προαναφερόμενη εξαίρεση.
- **Στον δημόσιο τομέα** για να μπορεί να γίνει δεκτή η καταγραφή μιας κλήσης απαιτείται η επικοινωνία να έχει σχέση με την αρμοδιότητα του φορέα και να προκύπτει ότι είναι απαραίτητη η απόδειξη ότι διενεργήθηκε κλήση ,

ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΣΤΙΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ(συνέχεια)

- όπως αν ενδεχομένως μπορεί να εγερθούν απαιτήσεις του καλούντος σε σχέση με την ανταπόκριση του δημοσίου φορέα.
- Πρέπει να σημειωθεί ότι η συγκατάθεση είναι απαραίτητη και όταν η καταγραφή των κλήσεων υπάγεται στην προαναφερόμενη εξαίρεση και μπορεί η σχετική ενημέρωση να γίνει και με ηχογραφημένο μήνυμα.
- **Πρωθητικές ενέργειες με ηλεκτρονικά μέσα(άρθρο 11 ν. 3471/2006):** αν πρόκειται για αυτοματοποιημένες ενέργειες για προωθητικούς ή διαφημιστικούς σκοπούς επιτρέπονται με προηγούμενη ειδική συγκατάθεση του καλούμενου συνδρομητή.

ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΣΤΙΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ(συνέχεια)

- **Παράδειγμα:** Φορέας επιθυμεί να πραγματοποιήσει τηλεφωνικές προωθητικές ενέργειες καλώντας τυχαία τηλεφωνικούς αριθμούς. Τέτοια επεξεργασία δεν επιτρέπεται. Θα μπορούσε να είναι επιτρεπτή μόνο αν ο συνδρομητής είχε δώσει πριν ρητή συγκατάθεση μέσω προηγούμενης επικοινωνίας μαζί του.
- **Τηλεφωνικές προωθητικές ενέργειες με ανθρώπινη παρέμβαση:** επιτρέπεται η πραγματοποίησή τους

ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΣΤΙΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΣΤΟ ΔΙΑ- ΔΙΚΤΥΟ(συνέχεια)

- ακόμη και χωρίς προηγούμενη ειδική συγκατάθεση. Αν δεν θέλει ο συνδρομητής να δέχεται τέτοιες κλήσεις θα πρέπει να το δηλώσει στον φορέα και να καταγραφεί ο αριθμός τηλεφώνου στον σχετικό κατάλογο τον οποίο πρέπει να τηρεί κάθε πάροχος τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών.
- Επομένως για να μην επιτρέπεται η επεξεργασία δεδομένων για προωθητικές ενέργειες θα πρέπει να μην έχει καταχωρηθεί ο τηλεφωνικός αριθμός στον σχετικό κατάλογο τηλεπικοινωνιακού παρόχου.

ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΣΤΙΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΣΤΟ ΔΙΑ-ΔΙΚΤΥΟ(συνέχεια)

- **Πρωθητικές ενέργειες μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:** και στη περίπτωση αυτή επιτρέπεται η πρωθητική ενέργεια με την προηγούμενη συγκατάθεση του λήπτη του μηνύματος. **Κατ'εξαίρεση όμως** δεν απαιτείται συγκατάθεση όταν τα στοιχεία ηλεκτρονικού ταχυδρομείου αποκτήθηκαν νόμιμα στο πλαίσιο πώλησης προϊόντων και υπηρεσιών και χρησιμοποιούνται για την προώθηση παρόμοιων προϊόντων ή για την εξυπηρέτηση παρόμοιων σκοπών. Αρκεί απλή αλλά σαφής ενημέρωση.

ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΣΤΙΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ(συνέχεια)

- Στο **άρθρο 11 του ν.3471/2006** εμπίπτει και το ζήτημα των σύντομων γραπτών μηνυμάτων (SMS) οπότε για την αποστολή τους πρέπει να συντρέχουν οι ίδιες προϋποθέσεις. Στην Ελλάδα οι ρυθμίσεις του άρθρου 11 ισχύουν και για συνδρομητές που είναι νομικά πρόσωπα.π.χ. Δεν μπορεί να σταλεί προωθητικό μήνυμα ηλεκτρ/κού ταχυδρομείου σε μια κεντρική ηλεκτρονική διεύθυνση του φορέα Α.

ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΣΤΙΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΣΤΟ ΔΙΑ-ΔΙΚΤΥΟ(συνέχεια)

- **Η περίπτωση των cookies(άρθρο 4 παρ. 5 ν. 3471/2006):** τα **cookies** είναι μικρά αρχεία κειμένου που τοποθετούνται στον χώρο αποθήκευσης της συσκευής του χρήστη από τον διακομιστή της ιστοσελίδας και εξυπηρετούν διάφορους σκοπούς όπως για την πραγματοποίηση ηλεκτρονικών αγορών προκειμένου να αναγνωρίζεται ότι μέχρι την ολοκλήρωση της αγοράς όλες οι ενέργειες γίνονται από το ίδιο πρόσωπο ή για διαφημιστικούς σκοπούς.

ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΣΤΙΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ(συνέχεια)

- Η νομοθεσία για τα cookies εφαρμόζεται **ανεξάρτητα** από το αν αυτά συνδέονται με προσωπικά δεδομένα ή όχι. Θα πρέπει να διακρίνονται στα **απαραίτητα** για την παροχή της υπηρεσίας της κοινωνίας της πληροφορίας για τα οποία δεν χρειάζεται συγκατάθεση και τα **μη απαραίτητα τα οποία και να εκλείψουν** η υπηρεσία της κοινωνίας της πληροφορίας μπορεί να παρασχεθεί και χρειάζεται συγκατάθεση. Πάντως και στις 2 περιπτώσεις απαιτείται πλήρης ενημέρωση του χρήστη.

ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΣΤΙΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ(συνέχεια)

- **Ερώτηση:** Κάποιες ιστοσελίδες επιθυμούν την εγκατάσταση cookies για σκοπούς συμπεριφορικής διαφήμισης (**behavioral advertising**) η οποία βασίζεται στη δημιουργία καταναλωτικού προφίλ του χρήστη με βάση τις σελίδες που επισκέπτεται. Με αυτό τον τρόπο οι διαφημιζόμενοι προβάλλουν στοχευμένες διαφημίσεις στους χρήστες.
- **Απαιτείται συγκατάθεση;**

ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΣΤΙΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ(συνέχεια)

- **Απάντηση:** Τα cookies επιτρέπουν την ιχνηλάτηση του χρήστη και είναι cookies τρίτου μέλους για τις διάφορες ιστοσελίδες που επισκέπτεται ο χρήστης.
- Η εγκατάσταση τέτοιων cookies απαιτεί τη ρητή και ειδική συγκατάθεση του χρήστη μετά από πλήρη ενημέρωσή του.

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΓΚΠΔ

- **Επεξεργασία και ελευθερία έκφρασης και πληροφόρησης:** Στο **άρθρο 85 ο ΓΚΠΔ** προσπαθεί να εξισορροπήσει το δικαίωμα στην ελευθερία της έκφρασης και πληροφόρησης με το δικαίωμα στην προστασία προσωπικών δεδομένων. Δίνει για τον σκοπό αυτό τη δυνατότητα στα Κ-Μ να προβλέπουν **εξαιρέσεις ή παρεκκλίσεις** από το Κεφάλαιο II (αρχές), το Κεφάλαιο III (δικαιώματα του υποκειμένου), το Κεφάλαιο IV (Υ.Ε. και εκτελών την επεξεργασία), το Κεφάλαιο V (διαβίβαση

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΓΚΠΔ(συνέχεια)

- δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε τρίτες χώρες), το Κεφάλαιο VI (ανεξάρτητες εποπτικές αρχές), το Κεφάλαιο VII (συνεργασία και συνεκτικότητα) και το Κεφάλαιο IX (ειδικές περιπτώσεις επεξεργασίας δεδομένων), **εφόσον οι εξαιρέσεις αυτές ή οι παρεκκλίσεις είναι αναγκαίες για τον συμβιβασμό των δικαιωμάτων προστασίας προσωπικών δεδομένων και της ελευθερίας της έκφρασης και πληροφόρησης.**

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΓΚΠΔ(συνέχεια)

- Ο εθνικός νομοθέτης , με το **άρθρο 28 του ν. 4624/2019** ορίζει στο βαθμό που είναι αναγκαίο να συμβιβαστούν τα προαναφερόμενα δικαιώματα συμπεριλαμβανομένης της επεξεργασίας για **δημοσιογραφικούς σκοπούς και για σκοπούς ακαδημαϊκής, καλλιτεχνικής ή λογοτεχνικής έκφρασης**, δεν εφαρμόζονται τα Κεφάλαια II(εκτός από το άρθρο 5), III,IV,V,-VII και IX.

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΓΚΠΔ(συνέχεια)

- Χρήζει βέβαια ιδιαίτερης επισήμανσης ότι η Αρχή με **την Γνωμοδότηση 1/2020**, έκρινε ως προς την εν λόγω διάταξη ότι «*η ευρύτητα των εν λόγω εξαιρέσεων θέτει σε διακινδύνευση τον πυρήνα της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα*», ιδίως η εξαίρεση από ορισμένα δικαιώματα όπως το δικαίωμα εναντίωσης ή ενημέρωσης.
- Πρέπει να σημειώσουμε ότι ενώ η προβλεπόμενη από τον ΓΚΠΔ θέσπιση εξαιρέσεων πρέπει να αιτιολογείται

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΓΚΠΔ(συνέχεια)

- στην αιτιολογική έκθεση δεν υπάρχει αιτιολογία.
- Επιπλέον όπως τονίστηκε στην προαναφερόμενη Γνωμοδότηση *«οι εξαιρέσεις πρέπει να αποσκοπούν στην εξισορρόπηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων και όχι στην μονομερή απάλειψη ή αποκλεισμό εφαρμογής των δικαιωμάτων στην προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα».*

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΓΚΠΔ(συνέχεια)

- Πρόσβαση σε δημόσια έγγραφα
- Συνδυασμός ΓΚΠΔ και Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας.
- Σύμφωνα με το **άρθρο 86 του ΓΚΠΔ** τα προσωπικά δεδομένα σε δημόσια έγγραφα που κατέχει ο φορέας για την εκπλήρωση καθήκοντος για το δημόσιο συμφέρον μπορούν να κοινοποιούνται σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης ή του Κ-Μ στο οποίο υπόκειται ο δημόσιος φορέας προκειμένου να συμβιβάζεται η πρόσβαση του κοινού σε δημόσια έγγραφα με το δικαίωμα προστασίας προσωπικών δεδομένων.

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΓΚΠΔ(συνέχεια)

- **Ο ν. 4624/2019 στο άρθρο 42** αναφέρει ότι εξακολουθούν να ισχύουν και να εφαρμόζονται ως έχουν οι υπάρχουσες εθνικές διατάξεις δηλ. Οι **διατάξεις του άρθρου 5 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ΚΔΔ)** που αφορούν στη χορήγηση εγγράφων από δημόσιους φορείς που εμπίπτουν στο άρθρο 1 του ανωτέρω Κώδικα. Συνεπώς με τον ΓΚΠΔ δεν προέκυψε κάποια διαφοροποίηση.

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΓΚΠΔ(συνέχεια)

- Σύμφωνα με το **άρθρο 5 του ν.2690/1999** όπως **τροποποιήθηκε με το άρθρο 59 ν. 5143/2024** , κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο δύναται να έχει πρόσβαση στα διοικητικά έγγραφα **χωρίς να απαιτείται «εύλογο ενδιαφέρον»**. **Εύλογο ενδιαφέρον** απαιτείται μόνο όταν τα δημόσια έγγραφα, δημόσια ή ιδιωτικά, περιέχουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα **τρίτου**.
- Επίσης κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο δύναται να έχει πρόσβαση σε ιδιωτικά έγγραφα **χωρίς να επικαλείται ειδικό έννομο συμφέρον**.

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΓΚΠΔ(συνέχεια)

- Η άσκηση του δικαιώματος πρόσβασης σε δημόσια έγγραφα γίνεται **με την επιφύλαξη της ύπαρξης δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.**
- Το δικαίωμα δεν υφίσταται **όταν παραβλάπτεται απόρρητο** όπως της εθνικής άμυνας, εξωτερικής πολιτικής, δημόσιας τάξης, εμπορικό, τραπεζικό, επαγγελματικό απόρρητο.

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΓΚΠΔ(συνέχεια)

- Σημειώνουμε ότι η διάκριση μεταξύ διοικητικών και ιδιωτικών εγγράφων έχει κατά πολύ αμβλυνθεί. Σύμφωνα με το **άρθρο 4 & 3 ν. 3448/2006**(σχ. Η με αριθ. 620/1999 Γνωμοδ. ΝΣΚ) «**Διοικητικά έγγραφα** κατά την έννοια και το σκοπό του νόμου θα πρέπει να θεωρηθούν και τα μη προερχόμενα μεν από δημόσιες υπηρεσίες αλλά χρησιμοποιηθέντα ή ληφθέντα υπόψιν για τον καθορισμό της διοικητικής δράσης ή τον καθορισμό γνώμης ή κρίσεως του διοικητικού οργάνου π.χ. βεβαιώσεις ΑΑΔΕ , καταστάσεις του ΕΡΓΑΝΗ».

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΓΚΠΔ(συνέχεια)

- Τι ίσχυε λοιπόν πριν τον ΓΚΠΔ και ισχύει και σήμερα;
- Κατ'αρχήν όταν το αίτημα πρόσβασης σε δημόσια έγγραφα αφορούν το πρόσωπο του αιτούντα τότε το εν λόγω αίτημα υπέχει θέση άσκησης **δικαιώματος πρόσβασης** κατά την έννοια του άρθρου 15 ΓΚΠΔ. Επίσης μπορεί το αίτημα να περιλαμβάνει πρόσθετες πληροφορίες όπως την προέλευση των δεδομένων, τους αποδέκτες κ.λ.π. οπότε πάλι έχουμε εφαρμογή των σχετικών διατάξεων του ΓΚΠΔ. Δεν απαιτείται αιτιολογία του αιτούντος για υποβολή του αιτήματος.

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΓΚΠΔ(συνέχεια)

Είπαμε προηγουμένως ότι πλέον εύλογο ενδιαφέρον απαιτείται για πρόσβαση σε διοικητικά έγγραφα που αφορούν τρίτο. Τι εννοούμε όμως με την έννοια **«εύλογο ενδιαφέρον»**; Σύμφωνα με την νομολογία του ΣτΕ και των Διοικητικών Δικαστηρίων ο όρος αναφέρεται στην **συνδρομή προσωπικής έννομης σχέσης** που συνδέει τον αιτούντα με το περιεχόμενο των εγγράφων. Δεν νοείται δηλαδή το ενδιαφέρον του πολίτη για την τήρηση των νόμων από μια υπηρεσία αλλά πρέπει να προκύπτει προσωπική έννομη σχέση με το περιεχόμενο των εγγράφων στα οποία ζητείται πρόσβαση.

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΓΚΠΔ(συνέχεια)

- **Ιδιωτικά έγγραφα:** Είναι όλα τα έγγραφα που δεν είναι δημόσια . Ενδεικτικά τα τιμολόγια, τα ιδιωτικά συμφωνητικά, τοπογραφικά διαγράμματα, συμβόλαια και γενικά ότι φυλάσσεται σε δημόσιο φορέα και έχει συνταχθεί από ιδιώτη.
- Όπως προαναφέραμε για την πρόσβαση σε **ιδιωτικά έγγραφα δεν απαιτείται πλέον ειδικό έννομο συμφέρον** παρά μόνο **εύλογο ενδιαφέρον** αν αφορούν προσωπικά δεδομένα τρίτου.

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΓΚΠΔ(συνέχεια)

- **Συνδυασμός ΚΔΔ και ΓΚΠΔ:** Όταν η νομιμότητα επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων έγκειται στην ανακοίνωση δεδομένων κάποιου προσώπου σε τρίτους μέσω της πρόσβασης σε δημόσια έγγραφα, πρέπει να βασίζεται σε **συνδυασμό των διατάξεων του ΓΚΠΔ και του άρθρου 5 ΚΔΔ**. Όπως έχει κρίνει η Αρχή μια τέτοια επεξεργασία επιτρέπεται **χωρίς τη συγκατάθεση του υποκειμένου εάν είναι αναγκαία για την εκπλήρωση υποχρέωσης του Υ.Ε. που επιβάλλεται από τον νόμο.**

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΓΚΠΔ(συνέχεια)

- Δηλαδή η επεξεργασία θα στηρίζεται στη νομική βάση του άρθρου 6 παρ.1γ του ΓΚΠΔ και στο δικαίωμα πρόσβασης σε δημόσια και ιδιωτικά έγγραφα των παρ. 1 και 2 του άρθρου 5 ΚΔΔ **αρκεί τα έγγραφα αυτά να μην αναφέρονται στην ιδιωτική ή οικογενειακή ζωή τρίτου κα να μην παραβλάπτεται το προβλεπόμενο από ειδικές διατάξεις απόρρητο (άρθρο 5 παρ. 3 ΚΔΔ).** Να σημειώσουμε ότι η Αρχή δέχεται ότι τα δεδομένα ιδιωτικής ή οικογενειακής ζωής προστατεύονται

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΓΚΠΔ(συνέχεια)

- **μόνο όταν ανήκουν σε ειδικές κατηγορίες** όπως όσα σχετίζονται με φυλετική ή εθνική προέλευση, θρησκευτικές ή πολιτικές πεποιθήσεις, υγεία.
- Στη περίπτωση αυτή εφαρμόζεται **το άρθρο 9 παρ.2 του ΓΚΠΔ** για τις ειδικές κατηγορίες δεδομένων λαμβανομένων υπόψη των σχετικών διατάξεων του ν. 4624/2019.
- Εφόσον δηλ. συντρέχουν οι κατά νόμο προϋποθέσεις ο Υ.Ε. μπορεί να διαβιβάσει δεδομένα **χωρίς την συγκατάθεση του προσώπου** που αφορά το δημόσιο έγγραφο και φυσικά φέρει την ευθύνη συνδρομής των νόμιμων προϋποθέσεων.

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΓΚΠΔ(συνέχεια)

- Σύμφωνα με την με **αριθ.6/2013 Γνωμοδότηση της Αρχής** , της νομολογίας των Διοικητικών Δικαστηρίων και την αρχή της λογοδοσίας του ΓΚΠΔ, ο φορέας δεν μπορεί να ζητά την γνώμη της Αρχής ως προς το πως θα διαχειρίζεται τέτοια ζητήματα.
- **Προσοχή:** Σε περίπτωση που ο φορέας κρίνει ότι είναι επιτρεπτή η χορήγηση δημοσίου εγγράφου (διοικητικού ή ιδιωτικού) το οποίο περιέχει προσωπικά δεδομένα σε τρίτο πρόσωπο τότε οφείλει να ενημερώσει το υποκείμενο ποια δεδομένα θα δώσει και για ποιο λόγο.

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΓΚΠΔ(συνέχεια)

- Το ζήτημα της πρόσβασης σε διοικητικά έγγραφα, όπως βλέπουμε σχετίζεται με την σύγκρουση συνταγματικά κατοχυρωμένων δικαιωμάτων και ειδικότερα του δικαιώματος της πληροφορικής αυτοδιάθεσης του ατόμου (**9^Α Σ**) και της προστασίας της ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας του ατόμου σε όλες τις εκφάνσεις της (**5^Α Σ**) με το δικαίωμα πρόσβασης στα διοικητικά έγγραφα (**10 παρ.3 Σ**) . Επειδή δεν υπάρχει κάποια ιεράρχηση ας δούμε πως το αντιμετωπίζει η Αρχή παραθέτοντας κάποια παραδείγματα.

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΓΚΠΔ(συνέχεια)

- 1) Επιτρέπεται η πρόσβαση τρίτου σε δικαιολογητικά έγγραφα που κατέθεσε υποκείμενο δεδομένων σε Περιφέρεια βάσει των οποίων εκδόθηκε παραχωρητήριο συμβόλαιο με το σκεπτικό ότι , παρά το ότι δεν συντάχθηκαν από δημόσια υπηρεσία , εμπίπτουν στην έννοια των διοικητικών εγγράφων γιατί : α) ελήφθησαν υπόψη για την έκδοση του παραχωρητηρίου και β) δεν σχετίζονται με την ιδιωτική ή οικογενειακή ζωή κάποιου προσώπου (εκτός από πιστοπ/κό οικογεν. κατάσταση).

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΓΚΠΔ(συνέχεια)

- 2) Επιτρέπεται σε Δήμο να χορηγήσει σε δημότη αρχεία προσωπικών δεδομένων που τηρεί και τα χρειάζεται για τον σκοπό άσκησης ή αναγνώρισης νόμιμων δικαιωμάτων του ενώπιον δικαστηρίων.
- 3) Η ανακοίνωση των στοιχείων των επιλεγέντων συνυποψηφίων σε άλλον υποψήφιο σε διαγωνισμό του ΑΣΕΠ είναι νόμιμη **αν συντρέχουν σωρευτικά** οι εξής προϋποθέσεις: α) τα δεδομένα ζητούνται με τη νόμιμη διαδικασία και προκειμένου ο αιτών ν' ασκήσει νόμιμο

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΓΚΠΔ(συνέχεια)

- δικαίωμά του (π.χ. Υποβολή ένστασης), β) η ανακοίνωση των στοιχείων των συνυποψηφίων περιορίζεται στην χορήγηση αυτών που αποτέλεσαν τη βάση της αξιολόγησης των υποψηφίων για την κατάληψη των προς πλήρωση θέσεων και γ) τα στοιχεία που ανακοινώνονται δεν περιλαμβάνουν ειδικές κατηγορίες εκτός εάν λήφθηκαν υπόψη για την επιλογή. Αν δηλαδή υπήρξε σύγκριση μεταξύ συνυποψηφίων .

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΓΚΠΔ(συνέχεια)

- **Εισαγγελική παραγγελία:** Σύμφωνα με την με αριθμό 3/2009 Γνωμοδότηση της Αρχής είναι υποχρεωτική μόνο όταν ο/η Εισαγγελέας τη ζητά στο πλαίσιο άσκησης ποινικής δίωξης οπότε η νομιμότητα της χορήγησης κρίνεται με τις διατάξεις του ΚΠοινΔ.
- **Η εισαγγελική παραγγελία με την ένδειξη «για περαιτέρω ενέργειες»,** δεσμεύει τη Διοίκηση ως προς το ότι αποτελεί επιτακτική εντολή προς διερεύνηση του ζητήματος. Η Διοίκηση υποχρεούται να χορηγήσει το δημόσιο έγγραφο

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΓΚΠΔ(συνέχεια)

- αφού εξετάσει αν συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις χορήγησής του **σύμφωνα με το άρθρο 5 ΚΔΔ και τα άρθρα 6 και 9 του ΓΚΠΔ** και να δώσει τεκμηριωμένη απάντηση (θετική ή αρνητική) στον αιτούντα. Και σε αυτή την περίπτωση αν κρίνει ότι μπορεί να το χορηγήσει θα πρέπει να ενημερώσει προηγουμένως το υποκείμενο.

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΓΚΠΔ(συνέχεια)

- **Ερώτηση δραστηριότητας:** ο πολίτης Α υποβάλλει αίτημα σε δημόσιο φορέα Χ για να λάβει δημόσιο έγγραφο με προσωπικά δεδομένα του Β. Δεν επικαλείται τους λόγους για τους οποίους θέλει το έγγραφο αλλά φέρει εισαγγελική παραγγελία η οποία αναφέρει: « Σας διαβιβάζουμε τη συνημμένη αίτηση του Α και παρακαλούμε για την κατά το νόμο εκτίμηση των διαλαμβανομένων σε αυτή και τις επιβαλλόμενες ενέργειές σας». Πως θα πρέπει να ανταποκριθεί ο φορέας;

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΓΚΠΔ(συνέχεια)

- **Διαβίβαση προσωπικών δεδομένων στον καθ'ου η καταγγελία:** Σύμφωνα με την με αριθμό 73/2010 απόφαση της Αρχής ο καταγγελλόμενος, ως υποκείμενο των δεδομένων που τον αφορούν, έχει δικαίωμα πρόσβασης όχι μόνο στο κείμενο της καταγγελίας αλλά και σε κάθε πληροφορία σχετική με την πηγή των δεδομένων όπως όνομα και διεύθυνση καταγγέλλοντα. Υπάρχουν βέβαια οι περιορισμοί του άρθρου 5 παρ.3 ΚΔΔ για την ιδιωτική και οικογενειακή ζωή τρίτου ή το απόρρητο που

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΓΚΠΔ(συνέχεια)

- προβλέπεται από ειδικές διατάξεις καθώς και όταν η συγκεκριμένη πρόσβαση μπορεί να δυσχεράνει ουσιωδώς την έρευνα της υπόθεσης σχετικά με την τέλεση εγκλήματος ή διοικητικής παράβασης.
- Τέλος η Αρχή επισήμανε ότι απαιτείται ενημέρωση του καταγγέλλοντα ότι ο καταγγελλόμενος θα έχει πρόσβαση σε στοιχεία που τον αφορούν ώστε, αν θέλει να παραμείνει ανώνυμος να υποβάλει έγγραφο και ειδικά τεκμηριωμένο αίτημα το οποίο θα εξεταστεί από τον δημόσιο φορέα.

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΓΚΠΔ(συνέχεια)

- **Επιστημονική έρευνα, στατιστικοί σκοποί, αρχειοθέτηση προς το δημόσιο συμφέρον:** Σύμφωνα με το **άρθρο 89 παρ. 1 ΓΚΠΔ** η επεξεργασία για τους προαναφερόμενους σκοπούς υπόκειται σε κατάλληλες εγγυήσεις που κυρίως διασφαλίζουν την τήρηση της **αρχής της ελαχιστοποίησης δεδομένων**. Οι εγγυήσεις αυτές είναι : α) τα δεδομένα που θα υποστούν επεξεργασία πρέπει να είναι τα απολύτως απαραίτητα, β) να χρησιμοποιούνται ψευδώνυμα εφόσον με αυτά επιτυγχάνονται οι σκοποί της.

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΓΚΠΔ(συνέχεια)

- γ) πρέπει να ακολουθείται η προσέγγιση χρήσης δεδομένων τα οποία, μετά από κατάλληλη επεξεργασία, δεν επιτρέπουν την αναγνώριση προσώπων.
- Η επεξεργασία προσωπικών δεδομένων για επιστημονικούς σκοπούς θα πρέπει να είναι σύμφωνη και με τυχόν ειδικότερες νομοθεσίες όπως π.χ. Ο Κανονισμός 536/2014 για τις κλινικές δοκιμές.
- Σύμφωνα με τον ΓΚΠΔ η επεξεργασία προσωπικών δεδομένων για σκοπούς επιστημονικής έρευνας πρέπει

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΓΚΠΔ(συνέχεια)

- να ερμηνεύεται διασταλτικά δηλαδή να περιλαμβάνει τεχνολογική ανάπτυξη, βασική έρευνα, εφαρμοσμένη και ιδιωτικά χρηματοδοτούμενη. Περιλαμβάνονται επίσης και μελέτες που πραγματοποιούνται για το δημόσιο συμφέρον στον τομέα της υγείας.
- **Νομική βάση** για επιστημονική έρευνα μπορεί ν' αποτελέσει η συγκατάθεση εφόσον είναι έγκυρη.
- Μπορεί όμως να είναι και η έννομη υποχρέωση του Υ.Ε. ή η εκπλήρωση καθήκοντος προς το δημόσιο συμφέρον που του έχει ανατεθεί.

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΓΚΠΔ(συνέχεια)

- Αν ο Υ.Ε. Δεν είναι δημόσιος φορέας νομική βάση μπορεί να είναι το υπέρτερο έννομο συμφέρον αυτού οπότε πρέπει να ληφθεί ιδιαίτερη μέριμνα στην παροχή εγγυήσεων για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των υποκειμένων γιατί ακριβώς λείπει η συγκατάθεσή τους.
- Στο **άρθρο 30 του ν. 4624/2019** αναφέρεται πότε επιτρέπεται η επεξεργασία χωρίς συγκατάθεση για τους προαναφερόμενους σκοπούς. Επίσης τι μέτρα πρέπει να λαμβάνει ο Υ.Ε. για την προστασία των υποκειμένων

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΓΚΠΔ(συνέχεια)

- όπως είναι η ψευδωνυμοποίηση , η κρυπτογράφηση, ο ορισμός ΥΠΔ και ο περιορισμός πρόσβασης του Υ.Ε. και του εκτελούντος. Επίσης τα δεδομένα ειδικών κατηγοριών θα πρέπει να ανωνυμοποιούνται μόλις το επιτρέψουν οι επιστημονικοί ή στατιστικοί σκοποί εκτός αν δεν είναι προς το συμφέρον του υποκειμένου. Μέχρι τότε αποθηκεύονται χωριστά.
- Τα ανωτέρω ισχύουν και για την επεξεργασία για σκοπούς αρχειοθέτησης προς το δημόσιο συμφέρον(άρθρο 29 ν. 4624/2019).

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΓΚΠΔ(συνέχεια)

- **Ερώτηση:** Δημόσιο ερευνητικό κέντρο επιθυμεί ν' αποκτήσει πρόσβαση σε στοιχεία νοσηλειών νοσοκομείων σε όλη την Ελλάδα με σκοπό την διεξαγωγή επιστημονικής έρευνας για συγκεκριμένη ασθένεια. Ποια είναι , κατά τη γνώμη σας τα απαραίτητα στοιχεία που πρέπει να γνωρίζει και ποια μπορεί να δώσει ο φορέας;
- Τι μέτρα ασφαλείας πρέπει να λάβει ο φορέας;

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΓΚΠΔ(συνέχεια)

- **Απάντηση:** Εφαρμόζοντας την αρχή της ελαχιστοποίησης των δεδομένων ο φορέας μπορεί να δώσει την ημερομηνία εισαγωγής του κάθε ασθενούς που διαγνώστηκε με την υπό έρευνα ασθένεια, την ηλικία, το φύλο καθώς και στοιχεία ως προς τη διάγνωση, τη θεραπεία και την έκβαση σε συνδυασμό με τα υποκείμενα νοσήματα. Μετά τη συλλογή των δεδομένων και πριν τη δημοσίευση θα πρέπει να προβεί σε μετατροπή τέτοια των δεδομένων που να μην είναι δυνατή η αναγνώριση των προσώπων και να καταστρέψει τυχόν ονομαστικό αρχείο που έχει συλλεγεί.

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΓΚΠΔ(συνέχεια)

- **Προστασία δεδομένων εργαζομένων:** σύμφωνα με το **άρθρο 8 της ΕΣΔΑ** στην προστασία της ιδιωτικής ζωής υπάγεται η ζωή εντός του χώρου της κατοικίας και η επαγγελματική ζωή. Ο **ΓΚΠΔ στο άρθρο 88 παρ. 1** ορίζει ότι τα Κ-Μ μπορούν να θεσπίζουν κανόνες για την προστασία προσωπικών δεδομένων των εργαζομένων στο πλαίσιο απασχόλησης ιδίως σε θέματα εκτέλεσης υποχρεώσεων, οργάνωσης της εργασίας, ισότητας στο χώρο εργασίας, υγείας και ασφάλειας .

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΓΚΠΔ(συνέχεια)

- Κατ'αρχήν πρέπει ν'αναφέρουμε ότι μια τέτοια επεξεργασία δεν μπορεί να έχει ως νομική βάση την συγκατάθεση με δεδομένη την ανισοβαρή σχέση εργοδότη και εργαζόμενου γιατί δεν μπορεί να είναι ελεύθερη. Αυτό ορίζει έμμεσα και ο ν. 4624/2019 στο άρθρο 27 που ορίζει ότι μόνο **κατ'εξαίρεση** μπορεί να οριστεί η συγκατάθεση ως νομική βάση και πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η υφιστάμενη στη σχέση εργασίας εξάρτηση του εργαζόμενου και οι περιστάσεις κάτω από τις οποίες χορηγήθηκε. Π.χ. Συγκατάθεση μπορεί να υπάρχει όταν

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΓΚΠΔ(συνέχεια)

- καθιερώνεται ένα σύστημα διαχείρισης της υγείας στον χώρο της απασχόλησης με σκοπό την προαγωγή της υγείας των εργαζόμενων. **Προσοχή:** δεν πρέπει η επεξεργασία να ενέχει την έννοια της επιτήρησης.
- Στον ιδιωτικό τομέα νομική βάση της επεξεργασίας μπορεί να είναι η του άρθρου 6παρ.1στ του ΓΚΠΔ δηλ. η ικανοποίηση των έννομων συμφερόντων του φορέα αρκεί ο Υ.Ε. να μπορεί ν' αποδείξει ότι δεν προσβάλλονται τα δικαιώματα των εργαζομένων σε σχέση με τον επιδιωκόμενο σκοπό.

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΓΚΠΔ(συνέχεια)

- **Παράδειγμα:** Φορέας διατηρεί χώρο στον οποίο βρίσκεται και λειτουργεί κρίσιμος ηλεκτρομηχανολογικός εξοπλισμός. Συνεπώς η πρόσβαση στο χώρο επιτρέπεται μόνο με ηλεκτρομαγνητική κάρτα και με εισαγωγή σωστού PIN. Οι είσοδοι και οι έξοδοι του προσωπικού καταγράφονται.
- Μια τέτοια επεξεργασία, εφόσον είναι διαφανής για τους εργαζόμενους (συμπεριλαμβανομένου και του απολύτως απαραίτητου χρονικού διαστήματος τήρησης των δεδομένων) είναι επιτρεπτή εφόσον είναι κρίσιμος ο έλεγχος της προσβασιμότητας στον συγκεκριμένο χώρο.

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΓΚΠΔ(συνέχεια)

- Σύμφωνα με το άρθρο 27 του ν. 4624/2019 η επεξεργασία προσωπικών δεδομένων μέσω κλειστού κυκλώματος οπτικής καταγραφής στους χώρους εργασίας επιτρέπεται μόνο αν είναι **απαραίτητη για την προστασία** προσώπων και αγαθών, **είτε είναι δημοσίως προσβάσιμοι είτε μη**. Τα δεδομένα που συλλέγονται με αυτό τον τρόπο δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιηθούν ως κριτήριο για την αξιολόγηση της αποδοτικότητας των εργαζόμενων. Επίσης απαιτείται έγγραφη ενημέρωση των εργαζόμενων.

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΓΚΠΔ(συνέχεια)

- **Παράδειγμα:** δημόσιος φορέας έχει τοποθετήσει κάμερα στην είσοδο για λόγους προστασίας. Δεν επιτρέπεται ο φορέας να χρησιμοποιήσει το υλικό της κάμερας για να διαπιστώσει αν οι εργαζόμενοι τηρούν το ωράριο γιατί τέτοια επεξεργασία είναι για άλλο σκοπό ο οποίος ούτε συμβατός με τον αρχικό είναι ούτε επιτρεπτός.

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΓΚΠΔ(συνέχεια)

- **Συστήματα βιντεοεπιτήρησης:** Επειδή ο ΓΚΠΔ δεν έχει κάποιο συγκεκριμένο άρθρο, ισχύουν οι γενικές προϋποθέσεις νόμιμης επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων. Είπαμε ότι χρησιμοποιούνται κυρίως για την προστασία προσώπων και αγαθών οπότε η **νομική βάση είναι το έννομο συμφέρον του Υ.Ε.** το οποίο πρέπει να είναι **υπέρτερο των δικαιωμάτων και των ελευθεριών των υποκειμένων**, κατά συνέπεια πρέπει να υπάρχουν κατάλληλες διασφαλίσεις.

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΓΚΠΔ(συνέχεια)

- Η Αρχή έχει εκδόσει την **με αριθμό 1/2011 Οδηγία** η οποία παρέχει ειδικές κατευθύνσεις που θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη οι Υ.Ε. Όπως τα επιτρεπτά σημεία τοποθέτησης και πεδία λήψης, μέγιστος χρόνος τήρησης καταγεγραμμένων δεδομένων κ.λ.π.
- Σύμφωνα με την αρχή της λογοδοσίας ο Υ.Ε. πρέπει να κάνει ανάλυση των κινδύνων και να σταθμίσει τα αντικρουόμενα συμφέροντα προκειμένου ν'αποφασίσει την εγκατάσταση συστήματος βιντεοεπιτήρησης και με ποια χαρακτηριστικά.

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΓΚΠΔ(συνέχεια)

- **Παραδείγματα:** 1) σ' ένα τυπικό χώρο γραφείων οργανισμού η βιντεοεπιτήρηση πρέπει να περιορίζεται σε χώρους εισόδου ή εξόδου χωρίς να επιτηρούνται χώροι γραφείου ή διάδρομοι με εξαίρεση χώρους όπως με χρηματοκιβώτια οπότε πρέπει να εστιάζουν στο αγαθό και όχι στους εργαζόμενους. Επίσης επιτρέπεται και σε χώρους στάθμευσης. 2) κατά την επιτήρηση περιμέτρου κτιρίων απαγορεύεται η λήψη εικόνας από οδούς

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΓΚΠΔ(συνέχεια)

- παράπλευρες ή πεζοδρόμια.
- Σύμφωνα με την προαναφερόμενη Οδηγία δεν επιτρέπονται κάμερες με λειτουργία στρέψης ή εστίασης ούτε η καταγραφή ήχου, θα πρέπει δε να προτιμάται χρήση τεχνολογιών φιλικών προς την ιδιωτικότητα όπως τεχνικές θόλωσης.
- Τέλος τα καταγεγραμμένα δεδομένα πρέπει να καταστρέφονται το αργότερο εντός 15 ημερών και να ενημερώνονται τα υποκείμενα με ανάρτηση ευδιάκριτων πινακίδων.

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΓΚΠΔ(συνέχεια)

- **Ερώτηση δραστηριότητας:** Η Διοίκηση ενός φορέα αποφασίζει την εγκατάσταση κάμερας στην είσοδο του κτιρίου που στεγάζεται για τον σκοπό της ασφάλειας. Έχει αναρτηθεί σχετική πινακίδα στην είσοδο του κτιρίου. Στην οθόνη παρακολούθησης έχει πρόσβαση ο Διευθυντής για να επιβλέπει αν οι εργαζόμενοι «χτυπάνε» τις κάρτες τους οι ίδιοι γιατί έχει ενδείξεις ότι σε κάποιους τις «χτυπούν» άλλοι επειδή αργούν. Σχολιάστε την επεξεργασία ως προς τη νομιμότητά της.

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΓΚΠΔ(συνέχεια)

- Επεξεργασία βιομετρικών δεδομένων με σκοπό την **αδιαμφισβήτητη τυτοποίηση προσώπου**: αφορούν μόνιμα χαρακτηριστικά ενός ατόμου μέσω των οποίων είναι δυνατή η αναγνώριση ή η επαλήθευση της ταυτότητάς του με χρήση κατάλληλων τεχνολογιών. Θεωρούνται **δεδομένα ειδικών κατηγοριών** επομένως η επεξεργασία τους πρέπει να πληροί μια από τις εξαιρέσεις του άρθρου 9 ΓΚΠΔ.

ΑΝΟΙΧΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

- Τα **Ανοιχτά δεδομένα** είναι δεδομένα (σύνολα δεδομένων) που είναι **προσβάσιμα στον οποιονδήποτε** και σε όλους, ιδεωδώς μέσω διαδικτύου, σε **αναγνώσιμη μορφή** ψηφιακής μηχανής που επιτρέπει τη **διαλειτουργικότητα** με άλλα δεδομένα ενώ παράλληλα είναι διαθέσιμη σε **κόστος αναπαραγωγής ή και λιγότερο και δεν υπόκειται σε περιορισμούς όσον αφορά τη χρήση και επαναχρησιμοποίηση** .

ΑΝΟΙΧΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ(συνέχεια)

- Τα δεδομένα είναι ανοιχτά εφόσον πληρούν τις παρακάτω δυο προϋποθέσεις: α) **τεχνικά ανοιχτά:** Διαθέσιμα σε τυποποιημένη, μηχανικά αναγνώσιμη μορφή που σημαίνει ότι μπορεί να ανακτηθεί και περάσει από επεξεργασία ουσιαστικά από μια υπολογιστική εφαρμογή.
- **β) Νομικά Ανοιχτά:** διαθέτει ρητή άδεια με τρόπο που επιτρέπεται η εμπορική και μη εμπορική χρήση και επαναχρησιμοποίηση τους χωρίς περιορισμούς.

ΑΝΟΙΧΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ(συνέχεια)

- **ΔΗΜΟΣΙΑ Δεδομένα** είναι τα δεδομένα που σχετίζονται με τη δημόσια σφαίρα ανεξάρτητα από το αν παράγονται από δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς. Περιλαμβάνει δεδομένα που βρίσκονται στην κατοχή ενός δημόσιου φορέα ή έχουν παραχθεί από δημόσιους πόρους ή είναι στην ιδιοκτησία του ιδιωτικού τομέα αλλά αφορούν γενικότερα το κοινωνικό σύνολο. Το υποσύνολο των δημοσίων δεδομένων που παράγονται από το Κράτος αποκαλούνται **Κυβερνητικά δεδομένα**.

ΑΝΟΙΧΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ(συνέχεια)

- **Τεχνικά** τα ανοικτά δεδομένα είναι της μορφής: **json,txt,csv,xml,html,API,rdf. Δεν είναι: pdf,jpg,gif,png.**
- Σε τι ωφελεί όμως η χρήση των ανοικτών δεδομένων;
- 1) **Διαφάνεια:** ενισχύουν τον δημόσιο έλεγχο των Κυβερνήσεων και συμβάλλουν στη μείωση της διαφθοράς, διευκολύνουν την παρακολούθηση των δαπανών και των επιπτώσεων του δημοσίου προϋπολογισμού και παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τις δημόσιες πολιτικές.

ΑΝΟΙΧΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ(συνέχεια)

- **2) Καινοτομία και οικονομική αξία:** αποτελούν βασικούς πόρους για την κοινωνική καινοτομία και οικονομική ανάπτυξη. Δίνουν την ευκαιρία στις Κυβερνήσεις να συνεργάζονται με τους πολίτες στην αξιολόγηση των δημοσίων υπηρεσιών μέσω αυτών.
- Επίσης οι επιχειρηματίες μπορούν να κατανοήσουν καλύτερα την αγορά και τις ανάγκες της ώστε να δημιουργήσουν νέα προϊόντα και υπηρεσίες.

ΑΝΟΙΧΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ(συνέχεια)

- **3) Αποδοτικότητα:** καθιστούν ευκολότερο και λιγότερο δαπανηρό για τους δημόσιους φορείς να έχουν πρόσβαση στα δικά τους δεδομένα ή σε δεδομένα από άλλα Υπουργεία γεγονός που μειώνει τα κόστη απόκτησης και το κόστος ανάπτυξης ψηφιακών υπηρεσιών.

ΑΝΟΙΧΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ(συνέχεια)

- Οι 10 Αρχές βάσει των οποίων οι κυβερνήσεις μπορούν να ανοίξουν τα ηλεκτρονικά αποθηκευμένα δεδομένα τους για δημόσια χρήση είναι:
- **1. Πληρότητα:** Τα σύνολα δεδομένων που δημοσιεύονται από την κυβέρνηση πρέπει να είναι όσο το δυνατόν πλήρη, αντικατοπτρίζοντας την πληρότητα της καταγεγραμμένης πληροφορίας για ένα συγκεκριμένο θέμα. Όλη η πρωτογενής

ΑΝΟΙΧΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ(συνέχεια)

- πληροφορία για ένα σύνολο δεδομένων πρέπει να είναι **διαθέσιμη στο κοινό**, με την **εξαίρεση** θεμάτων που αφορούν στην προστασία προσωπικών δεδομένων. Μεταδεδομένα που ορίζουν και εξηγούν τα πρωτογενή δεδομένα πρέπει να περιλαμβάνονται, μαζί με μαθηματικούς τύπους και εξηγήσεις σχετικά με το πώς τα παραγόμενα δεδομένα έχουν υπολογιστεί. Με τον τρόπο αυτό οι χρήστες θα μπορούν να κατανοήσουν το εύρος της διαθέσιμης πληροφορίας και να εξετάσουν τα διαθέσιμα δεδομένα στο μέγιστο δυνατό βαθμό λεπτομέρειας.

ΑΝΟΙΧΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ(συνέχεια)

- **2. Πρωτότυπα:** Τα δεδομένα που δημοσιεύονται από την κυβέρνηση πρέπει να είναι **κυρίως πρωτογενή δεδομένα**. Στην έννοια αυτή, περιλαμβάνεται η πρωτογενής πληροφορία που συλλέχθηκε από την κυβέρνηση, λεπτομέρειες σχετικά με το πώς τα δεδομένα έχουν συλλεχθεί, καθώς και τα πρωτότυπα κείμενα που καταγράφουν τη συλλογή των δεδομένων. Η δημόσια διάχυσή τους θα επιτρέψει στους χρήστες να επιβεβαιώσουν πως η πληροφορία συλλέχθηκε και καταγράφηκε ορθά.

ΑΝΟΙΧΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ(συνέχεια)

- **3. Αμεσότητα:** Τα δεδομένα που δημοσιεύονται από την κυβέρνηση πρέπει να **είναι διαθέσιμα** στο κοινό όσο το δυνατόν πιο **σύντομα**. Όποτε είναι δυνατό, η πληροφορία που συλλέγεται από την κυβέρνηση πρέπει να δημοσιεύεται αμέσως μετά τη συγκέντρωση και συλλογή της. Προτεραιότητα πρέπει να δίνεται σε δεδομένα των οποίων η χρήση είναι χρονικά ευαίσθητη. Ενημερώσεις πληροφορίας **σε πραγματικό χρόνο** θα μεγιστοποιήσουν την αξία που μπορεί να εξάγει το κοινό από την πληροφορία.

ΑΝΟΙΧΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ(συνέχεια)

- **4. Ευκολία στη φυσική και ηλεκτρονική πρόσβαση:**

Τα δεδομένα που δημοσιεύονται από την κυβέρνηση πρέπει να είναι όσο το δυνατόν περισσότερο **προσβάσιμα**, με την προσβασιμότητά τους να ορίζεται ως την ευκολία με την οποία η πληροφορία μπορεί να παρθεί, είτε με φυσικά, είτε με ηλεκτρονικά μέσα. Οι φραγμοί στη φυσική πρόσβαση περιλαμβάνουν απαιτήσεις για επίσκεψη σε ένα συγκεκριμένο γραφείο ή άτομο, συμμόρφωση με συγκεκριμένες διαδικασίες (π.χ. συμπλήρωση φορμών).

ΑΝΟΙΧΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ(συνέχεια)

- **Οι φραγμοί στην αυτοματοποιημένη** ηλεκτρονική πρόσβαση περιλαμβάνουν τη διάθεση των δεδομένων μέσω της συμπλήρωσης φορμών ή συστήματα που απαιτούν **ειδικές τεχνολογίες** για τους διαφυλλιστές (π.χ. Flash, JavaScript, cookies, Java applets). Σε **αντίθεση**, προσφέροντας μια διεπαφή για τη μεταφόρτωση όλων των πληροφοριών που είναι αποθηκευμένες σε μια βάση συνολικά (**«μαζική» πρόσβαση**) και τα μέσα για την εκτέλεση συγκεκριμένων αιτήσεων για δεδομένα μέσω μιας προγραμματιστικής διεπαφής (API), καθιστούν τα δεδομένα **περισσότερο προσβάσιμα** (μια πτυχή αυτού του θέματος είναι «αναζητησιμότητα», δηλαδή η δυνατότητα εύκολου εντοπισμού και μεταφόρτωσης περιεχομένου).

ΑΝΟΙΧΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ(συνέχεια)

- **5. Αναγνωσιμότητα από μηχανές:** Οι μηχανές μπορούν να χειριστούν ορισμένα είδη εισόδου καλύτερα από άλλα. Για παράδειγμα, **χειρόγραφες σημειώσεις** σε ένα χαρτί ή σε **μορφή PDF** είναι **πολύ δύσκολο** να επεξεργαστούν από μία μηχανή. Συνεπώς, η πληροφορία πρέπει να είναι αποθηκευμένη σε ευρέως χρησιμοποιούμενους μορφότυπους δεδομένων που είναι εύκολο να επεξεργαστούν από μηχανές.
- **6. Όχι διακρίσεις:** η αρχή αυτή αναφέρεται στο ποιοι μπορεί να έχουν πρόσβαση στα δεδομένα και πως αυτοί πρέπει να πράξουν ώστε να έχουν πρόσβαση στα δεδομένα. Ειδικότερα

ΑΝΟΙΧΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ(συνέχεια)

- η πρόσβαση στα δεδομένα χωρίς διακρίσεις σημαίνει πως **κάθε άτομο** μπορεί να έχει πρόσβαση στα δεδομένα, σε **κάθε χρονική στιγμή**, χωρίς να οφείλει να ταυτοποιηθεί ή να αιτιολογήσει το σκοπό πρόσβασης.
- **7. Χρήση ανοικτών προτύπων:** Η έννοια «**ανοικτό**» πρότυπο αναφέρεται στην ιδιοκτησία του μορφότυπου με τον οποίο είναι αποθηκευμένα τα δεδομένα. Π.χ. αν μόνο μία εταιρεία κατασκευάζει ένα λογισμικό που μπορεί να αναγνώσει το αρχείο στο οποίο είναι αποθηκευμένα τα δεδομένα, η πρόσβαση στην πληροφορία εξαρτάται από τη χρήση του λογισμικού που κατασκευάζει αυτή η μοναδική εταιρεία.

ΑΝΟΙΧΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ(συνέχεια)

- Μερικές φορές το πρόγραμμα αυτό δεν είναι καν διαθέσιμο στο κοινό, ή μπορεί να είναι διαθέσιμο, αλλά να απαιτείται η αγορά του(π.χ. το Microsoft Excel). **Ελεύθερα διαθέσιμοι εναλλακτικοί μορφότευποι** συχνά υπάρχουν, ώστε τα αποθηκευμένα δεδομένα να είναι προσβάσιμα χωρίς να υπάρχει απαίτηση για την αγορά άδειας χρήσης λογισμικού. Αφαιρώντας αυτό το κόστος, κάνουμε τα δεδομένα διαθέσιμα σε ένα μεγαλύτερο πλήθος δυνητικών χρηστών.

ΑΝΟΙΧΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ(συνέχεια)

- **8. Αδειοδότηση:** Η επιβολή «Όρων Χρήσης», απαιτήσεων απόδοσης, περιορισμών στη διάχυση, κτλ, λειτουργούν ως εμπόδια στη δημόσια χρήση των δεδομένων. Το μέγιστο άνοιγμα των δεδομένων περιλαμβάνει την ξεκάθαρη σήμανση της δημόσιας πληροφορίας ως έργου της κυβέρνησης και της διάθεσης της χωρίς περιορισμούς σε δημόσιο καθεστώς.
- **9. Διαχρονικότητα:** Η δυνατότητα εύρεσης πληροφορίας στο πέρασμα του χρόνου αναφέρεται ως διαχρονικότητα. Η πληροφορία που δημοσιεύεται από την κυβέρνηση στο διαδίκτυο πρέπει να είναι σταθερής αναφοράς, δηλαδή πρέπει να είναι **διαθέσιμη στο διηνεκές με κατάλληλες διατάξεις τήρησης των διαφορετικών της εκδόσεων και αρχειοθέτησής της.**

ΑΝΟΙΧΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ(συνέχεια)

- **10. Κόστος χρήσης:** Ένας από τους μεγαλύτερους φραγμούς στη δημοσίευση δημόσιων δεδομένων είναι το κόστος που επιβάλλεται στο κοινό για την πρόσβαση, ακόμη και αν αυτό είναι το ελάχιστο δυνατό (de minimus). Η πλειοψηφία της κυβερνητικής πληροφορίας συλλέγεται για κυβερνητικούς σκοπούς, οπότε η ύπαρξη αυτών των τελών έχει ελάχιστη έως μηδενική επίδραση στο αν τελικά η κυβέρνηση θα παρήγαγε εξ αρχής την πληροφορία. **Η επιβολή τελών για την πρόσβαση αλλοιώνει τη σύνθεση του κοινού** που επιθυμεί (ή μπορεί) να έχει πρόσβαση στην πληροφορία. Επιπλέον, μπορεί να **αποκλείει μετασχηματισμένες χρήσεις των δεδομένων** που στη συνέχεια οδηγούν σε επιχειρηματική άνθηση και άρα φορολογικά έσοδα.

ΑΝΟΙΧΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ(συνέχεια)

- **Ανοικτά δεδομένα και Ε.Ε.:** η πρώτη νομοθετική πράξη που εκδόθηκε ήταν η **Οδηγία 2003/98/ΕΚ** για την περαιτέρω χρήση πληροφοριών του δημόσιου τομέα (PSI I) και θέσπιζε βασικούς κανόνες για την περαιτέρω χρήση πληροφοριών του δημόσιου τομέα των Κ-Μ και συμπεριλάμβανε όλα τα όργανα, εκτελεστικά, νομοθετικά και δικαστικά. Η Οδηγία αυτή ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο με τον ν. **3448/2006** (57^A). Στη συνέχεια με την **Οδηγία 2013/37** (PSI II) διευρύνθηκε το πεδίο εφαρμογής και στα δεδομένα από

ΑΝΟΙΧΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ(συνέχεια)

- Μουσεία, Βιβλιοθήκες και Αρχεία. Όρισε επίσης ότι η πρόσβαση και η επαναχρησιμοποίηση δεδομένων του δημόσιου τομέα δεν είναι στη διακριτική ευχέρεια των δημοσίων φορέων αλλά είναι δικαίωμα. Η Οδηγία αυτή ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο με τον **ν. 4305/2014** (237^A).
- Τα τελευταία χρόνια εκδόθηκαν δύο νέα ευρωπαϊκά νομοθετήματα: 1) η **Οδηγία 2019/1024** «για τα ανοικτά δεδομένα και την περαιτέρω χρήση πληροφοριών του

ΑΝΟΙΧΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ(συνέχεια)

- Δημόσιου τομέα» η οποία ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο με τον **ν. 4727/2020**(Κεφάλαιο Ι-άρθρα 59-74).
- 2) ο **Κανονισμός 2022/868** σχετικά με την ευρωπαϊκή διακυβέρνηση δεδομένων η οποία ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο με τον **ν. 5188/2025**.

ΑΝΟΙΧΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ(συνέχεια)

- **Θεσμικό πλαίσιο: 1) ν. 3448/2006 (Α 57):** Οι φορείς του δημοσίου τομέα μεριμνούν ώστε τα έγγραφα που βρίσκονται στη κατοχή τους , **να μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν για εμπορικούς ή μη σκοπούς.**
- **2) ν. 3861/2010 (Α112):** Σε όλο τον ευρύτερο δημόσιο τομέα και σε κάθε φορέα που είναι κατά το νόμο υπόχρεως σε ανάρτηση νόμων, προεδρικών διαταγμάτων και πράξεων στο Διαδίκτυο συγκροτείται ομάδα διοίκησης έργου με αντικείμενο την τεχνική, διαδικαστική και οργανωτική

ΑΝΟΙΧΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ(συνέχεια)

- υποστήριξη της ανάρτησης νόμων και πράξεων στο διαδίκτυο. Ο νόμος αυτός γνωστός και ως **ΔΙΑΥΓΕΙΑ** στοχεύει στην επίτευξη της μέγιστης δυνατής δημοσιότητας της κυβερνητικής πολιτικής και της διοικητικής δραστηριότητας, τη διασφάλιση της διαφάνειας και την εμπέδωση της υπευθυνότητας και της λογοδοσίας από την πλευρά των φορέων της άσκησης δημόσιας εξουσίας.
- **3) ν. 4305/2014 (Α237):** με τον νόμο αυτό ο οποίος εκδόθηκε σε προσαρμογή της εθνικής νομοθεσίας στη με

ΑΝΟΙΧΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ(συνέχεια)

- **Αριθμό 2013/37/ΕΕ Οδηγίας** θεσπίστηκε η **ανοικτή διάθεση** και **περαιτέρω χρήση** εγγράφων, πληροφοριών και δεδομένων του δημοσίου τομέα καθώς και η περαιτέρω **ενίσχυση της διαφάνειας**. Όλοι οι φορείς του Δημοσίου θα προβούν στην **καταγραφή και αξιολόγηση** του συνόλου των εγγράφων που βρίσκονται στην κατοχή τους , ανά κατηγορίες, με σκοπό την ανοικτή τους διάθεση και μετά θα **εκδοθεί απόφαση** που θα περιγράφει ποια έγγραφα διαθέτει ο φορέας, ποια έγγραφα, πληροφορίες και

ΑΝΟΙΧΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ(συνέχεια)

- δεδομένα θα διατεθούν σε **ανοικτό και μηχαναγνώσιμο μορφότυπο** και ποια θα διατεθούν αλλά μετά από αδειοδότηση ή επιβολή τελών. Η απόφαση αυτή **αναρτάται** στον διαδικτυακό τόπο του «Προγράμματος Διαύγεια», στο www.data.gov.gr και στην **ιστοσελίδα του φορέα** και **κοινοποιείται** στο Υπουργείο Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. Οι φορείς του Δημοσίου επικαιροποιούν τα έγγραφα που έχουν στη κατοχή τους **αμελλητί**. Η τήρηση των παραπάνω υποχρεώσεων

ΑΝΟΙΧΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ(συνέχεια)

- ελέγχεται από το Σώμα Επιθεωρητών Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης.
- **4) ν. 4727/2020 (Α184):** ο νόμος αυτός εκδόθηκε ως ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία της Οδηγίας 2019/1024 με σκοπό να προαχθεί η χρήση ανοικτών δεδομένων και να ενθαρρυνθεί η καινοτομία στον τομέα προϊόντων και υπηρεσιών. Για την εφαρμογή των διατάξεων του νόμου στις οποίες υπάγονται και οι Δικαστικές και Εισαγγελικές Αρχές δημιουργούνται σε όλους

ΑΝΟΙΧΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ(συνέχεια)

- τους φορείς πληροφοριακά συστήματα που διαθέτουν ασφαλείς διεπαφές προγραμματισμού εφαρμογών.
- Σε σχέση με τα προσωπικά **δεδομένα στο άρθρο 60 προβλέπεται η ανωνυμοποίησή** τους ώστε να μην είναι δυνατός ο εντοπισμός φυσικού προσώπου στο οποίο αναφέρονται και ορίζεται ποιο θεωρείται **υποκείμενο δεδομένων** .
- Η τήρηση των υποχρεώσεων που ορίζουν οι διατάξεις του ανωτέρω νόμου ελέγχονται από **την Αρχή Διαφάνειας**.

ΑΝΟΙΧΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ(συνέχεια)

- **Η έννοια του «εγγράφου» και της «περαιτέρω χρήσης»:**
όταν λέμε έγγραφο εννοούμε όχι μόνο τα διοικητικά έγγραφα που εκδίδονται από τη διοίκηση στα πλαίσια της διοικητικής της δράσης αλλά και ιδιωτικά έγγραφα που βρίσκονται στα αρχεία του δημόσιου φορέα και χρησιμοποιήθηκαν ή λήφθηκαν υπόψη για τον καθορισμό της διοικητικής δράσης και μάλιστα σε οποιαδήποτε μορφή και αν βρίσκονται (π.χ. Έγχαρτη, ηλεκτρονική, ηχητική, οπτική)-άρθρο 60 παρ. 5 ν. 4727/2020).

ΑΝΟΙΧΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ(συνέχεια)

- **Ενδεικτικές περιπτώσεις** εγγράφων σύμφωνα με το άρθρο **59 παρ.4 του ν. 4727/2020** είναι: μελέτες, πρακτικά, εγκύκλιες οδηγίες, στατιστικά στοιχεία, απαντήσεις διοικητικών αρχών, γνωμοδοτήσεις, αποφάσεις, αναφορές.
- **Περαιτέρω χρήση:** είναι η χρήση από φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή ενώσεις προσώπων εγγράφων που βρίσκονται στην κατοχή φορέων του δημοσίου για σκοπό άλλον από τον αρχικό . Η χρήση αυτή είναι ελεύθερη για όλους τους δυνητικούς παράγοντες της αγοράς. Οι δημόσιοι φορείς δεν έχουν αποκλειστικά δικαιώματα στα έγγραφα που κατέχουν.

ΑΝΟΙΧΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ(συνέχεια)

- Σημαντικό είναι να γνωρίζουμε ότι η χρήση και η περαιτέρω χρήση ενός εγγράφου θα πρέπει να λαμβάνει χώρα στο πλαίσιο μιας δημόσιας αποστολής για τον οποίο εκδόθηκαν τα έγγραφα ή του αρχικού σκοπού παροχής υπηρεσιών γενικού συμφέροντος των δημοσίων επιχειρήσεων.
- Στο **άρθρο 59 του ν. 4727/2020** ορίζονται οι περιπτώσεις στις οποίες εφαρμόζεται η νομοθεσία για τα ανοικτά δεδομένα και στις οποίες δεν εφαρμόζεται .

ΑΝΟΙΧΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ(συνέχεια)

- **Εφαρμόζεται σε :** α) έγγραφα που βρίσκονται στην κατοχή φορέων του δημοσίου τομέα, β) έγγραφα που βρίσκονται στην κατοχή δημοσίων επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σε τομείς ύδατος, ενέργειας, μεταφορών, ταχυδρομικών υπηρεσιών, δημόσιες επιβατικές, σιδηροδρομικές και οδικές μεταφορές , λειτουργούν ως πλοιοκτήτες που εκπληρώνουν υποχρεώσεις παροχής δημόσιας υπηρεσίας ή αφορούν ερευνητικά δεδομένα.

ΑΝΟΙΧΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ(συνέχεια)

- **Δεν εφαρμόζεται :** α) όταν η διάθεση των εγγράφων αποτελεί δραστηριότητα που **δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής δημόσιας πολιτικής** του αντίστοιχου φορέα και β) τα έγγραφα δεν βρίσκονται στην κατοχή δημοσίων επιχειρήσεων στο **πλαίσιο παροχής υπηρεσιών γενικού συμφέροντος** ή σχετίζονται με δραστηριότητες που έχουν **άμεση έκθεση στον ανταγωνισμό** και κατά συνέπεια δεν υπόκεινται σε κανόνες περί συμβάσεων (άρθρο 251 ν. 4412/2016 147^A) , γ) έγγραφα για τα οποία τρίτοι έχουν **δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας**, δ) αποκλείεται

ΑΝΟΙΧΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ(συνέχεια)

- η διάθεση για λόγους εθνικής ασφάλειας, άμυνας, δημόσιας τάξης, εξωτερικής πολιτικής, ασφάλειας πληροφοριακών συστημάτων, αν ισχύει απόρρητο (βιομηχανικό, εμπορικό, επαγγελματικό κ.λ.π.), για την προστασία πολιτιστικής κληρονομιάς, αν απαγορεύεται για λόγους προστασίας προσωπικών δεδομένων, αν βρίσκονται στην κατοχή ραδιοτηλεοπτικών φορέων και των θυγατρικών τους ή εκπ/κών ιδρυμάτων όλων των βαθμίδων ή πολιτιστικών ιδρυμάτων ή τέλος ερευνητικών οργανισμών **εκτός αν** αφορούν ερευνητικά δεδομένα.

ΑΝΟΙΧΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ(συνέχεια)

- **N. 5188/2025-νέες ρυθμίσεις:** α) η αρχή του εκ σχεδιασμού και εξ ορισμού διάθεσης (άρθρο 3), β) το ενιαίο σημείο πληροφόρησης (άρθρο 6), γ) το ενιαίο σημείο για τις υπηρεσίες διαμεσολάβησης δεδομένων (άρθρο 80, δ) **μητρώο αναγνωρισμένων οργανώσεων αλτρουϊσμού δεδομένων** (άρθρο 10), ε) το δικαίωμα δικαστικής προσφυγής (άρθρο 12), στ) τα πρόστιμα για μια σωρεία παραβάσεων που έχουν σχέση με την περαιτέρω χρήση δεδομένων(άρθρο 11) και ζ) η Εθνική Στρατηγική για τα δεδομένα του δημοσίου τομέα (άρθρο 13).

ΑΝΟΙΧΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ(συνέχεια)

- **Υπηρεσίες διαμεσολάβησης δεδομένων:** είναι οι μεσάζοντες δεδομένων που λειτουργούν ως ουδέτερα τρίτα μέρη που συνδέουν άτομα και εταιρείες με χρήστες δεδομένων. Μπορεί να χρεώνουν για την διευκόλυνση ανταλλαγής δεδομένων μεταξύ των μερών αλλά δεν μπορούν να χρησιμοποιήσουν απευθείας τα δεδομένα στα οποία μεσολαβούν για οικονομικό κέρδος(π.χ. να τα πουλήσουν σε άλλη εταιρεία ή να τα χρησιμοποιήσουν για ν'αναπτύξουν δικό τους προϊόν).

ΑΝΟΙΧΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ(συνέχεια)

- **Αλτρουϊσμός δεδομένων:** αφορά άτομα και εταιρείες που δίνουν την συγκατάθεσή τους ή την άδειά τους να **διαθέσουν δεδομένα** που παράγουν **οικειοθελώς και χωρίς αμοιβή** για χρήση για **σκοπούς δημοσίου συμφέροντος**. Το μητρώο αναγνωρισμένων οργανώσεων αλτρουϊσμού δεδομένων είναι ένα πληροφοριακό σύστημα που λειτουργεί στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης. Είναι μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και διαθέτουν διασφαλίσεις για την προστασία δικαιωμάτων και συμφερόντων πολιτών.

ΑΝΟΙΚΤΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

- Η παγκόσμια πρωτοβουλία για **την ανοικτή διακυβέρνηση (Open Government Partnership)** ξεκίνησε το 2011 και αποσκοπεί στην διασφάλιση κυβερνητικών δεσμεύσεων για την προώθηση της διαφάνειας, την ενδυνάμωση των πολιτών, την καταπολέμηση της διαφθοράς και την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών στη σύγχρονη διακυβέρνηση. Περιλαμβάνει 75 χώρες και 150 τοπικές κυβερνήσεις που εκπροσωπούν περισσότερους από δύο δισεκ/ρια ανθρώπους και χιλιάδες οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών. Η χώρα μας συμμετέχει μέσα από

ΑΝΟΙΚΤΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ(συνέχεια)

- συνεργασία εκπροσώπων της Κυβέρνησης, της κοινωνίας των πολιτών, των επιχειρήσεων κ.λ.π. με την εκπόνηση σχεδίων δράσης. Προς το παρόν βρίσκεται σε εφαρμογή το 5^ο Εθνικό Σχέδιο Δράσης 2022-2025 (<https://opengovmonitor.gr/5o-esd/>).
- Πλην της συμμετοχής Κ-Μ προβλέπεται και η συμμετοχή ΟΤΑ. Τον Απρίλιο του 2024 ο Δήμος Αθηναίων έγινε ο πρώτος και μοναδικός Δήμος που εντάσσεται στο OGP Local.

ΤΕΧΝΗΤΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ (ΑΙ)

- **Ορισμός:** είναι κλάδος της πληροφορικής ο οποίος ασχολείται με την σχεδίαση και υλοποίηση υπολογιστικών συστημάτων που μιμούνται στοιχεία της ανθρώπινης συμπεριφοράς και υπονοούν έστω και στοιχειώδη ευφυΐα: μάθηση, προσαρμοστικότητα, επίλυση προβλημάτων κ.λ.π.
- Οι κύριες διακρίσεις της ΑΙ είναι σε **περιορισμένη ή αδύναμη και σε ισχυρή**. **Περιορισμένη** είναι όταν

ΤΕΧΝΗΤΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ (ΑΙ)-συνέχεια

- χειρίζεται μόνο ένα έργο και στηρίζεται στη γνώση που ορίζει ο άνθρωπος χωρίς να μπορεί να αναπτύξει αυτόνομη σκέψη. **Αντίθετα η ισχυρή νοημοσύνη** ξεπερνά τον άνθρωπο με την έννοια ότι πρόκειται για ένα «οιονεί» ανθρώπινο σύστημα που διαθέτει τις γνωστικές ικανότητες του ανθρώπου αλλά επιπλέον μπορεί να επεξεργαστεί δεδομένα πολύ πιο γρήγορα από τον ανθρώπινο νου.

ΤΕΧΝΗΤΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ (ΑΙ)-συνέχεια

- Άλλη κατηγορία διάκρισης της ΑΙ είναι σε **επιτηρούμενη ή μη. Επιτηρούμενη** : όταν οι αλγόριθμοι έχουν εκπαιδευτεί ώστε να εξάγουν συμπεράσματα βασιζόμενοι σε δεδομένα που έχουν εισαχθεί από τους προγραμματιστές τους.
- **Μη επιτηρούμενη**: όταν οι αλγόριθμοι δεν έχουν εισαχθεί και αφήνονται χωρίς υποδείξεις στην εξαγωγή συμπερασμάτων.

ΤΕΧΝΗΤΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ (ΑΙ)-συνέχεια

- **Όμως:** α) τα μηχανήματα δεν αυτενεργούν αλλά μιμούνται την ανθρώπινη συμπεριφορά, β) οι μηχανές δεν μαθαίνουν μόνες τους αλλά εμείς τις έχουμε καθοδηγήσει, γ) δεν είναι απαραίτητα ρατσιστικές αλλά στηρίζονται σε μια ρατσιστική συμπεριφορά την οποία αντιγράφουν, δ) τα μηχανήματα δεν σκέπτονται ως άνθρωποι αλλά ενεργούν έλλογα.

ΤΕΧΝΗΤΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ (ΑΙ)-συνέχεια

- Στη δημόσια διοίκηση δεν γίνεται χρήση αλγορίθμου με τεχνικές τεχνητής νοημοσύνης αλλά βασισμένου σε **γραμμικό προγραμματισμό** (π.χ. εισόδημα $\times 15\%$ μεταβλητή οικογενειακής κατάστασης = ποσό φόρου). Αυτό γιατί οι πολίτες πρέπει να γνωρίζουν ποιες παράμετροι επηρεάζουν τη λήψη μιας απόφασης.
- Στην ΑΙ ο αλγόριθμος χρησιμοποιώντας τα δεδομένα που υπάρχουν προβαίνει σε πρόβλεψη σχετικά με την ανθρώπινη συμπεριφορά π.χ. αν κάποιος πολίτης υπέπεσε σε παραβίαση.

ΤΕΧΝΗΤΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ (ΑΙ)-συνέχεια

- **Ενδεικτικές εφαρμογές:** α) αναγνώριση προσώπου, β) επεξεργασία της φυσικής γλώσσας, γ) αυτόνομες μηχανές, δ) βιοϊατρική, ε) απονομή δικαιοσύνης, στ) ενημέρωση, ζ) καταπολέμηση της φοροδιαφυγής.
- Πρέπει πριν την χρήση των προαναφερόμενων εφαρμογών να γίνεται εκτίμηση κινδύνου προκειμένου, αν απαιτείται, να ληφθούν τα απαραίτητα μέτρα ασφαλείας για την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών των ατόμων που αφορούν, άμεσα ή έμμεσα.

ΤΕΧΝΗΤΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ (ΑΙ)-συνέχεια

- Τεχνητή νοημοσύνη και συνταγματικά δικαιώματα:

A) Ανθρώπινη αξία: σε κάθε εφαρμογή της ΑΙ πρέπει το ζητούμενο να είναι ο **σεβασμός στον Άνθρωπο** .
Είναι όμως; Η απάντηση είναι διαφορετική ανάλογα με τις τεχνικές που χρησιμοποιούνται. Π.χ. άλλη επίδραση έχει στον άνθρωπο η έρευνα νομολογίας για μια υπόθεση και άλλη η κρυφή χειραγώγησή του με σκοπό την διαμόρφωση της πολιτικής του βούλησης.

ΤΕΧΝΗΤΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ (ΑΙ)-συνέχεια

Β) Προστασία της ζωής: η ΑΙ θέτει σε κίνδυνο το δικαίωμα στη ζωή σε περίπτωση που καταστεί εκτός ελέγχου οπότε προκύπτει ανάγκη το Κράτος να λαμβάνει μέτρα προς αποτροπή τέτοιων κινδύνων. Π.χ. τα αυτοοδηγούμενα οχήματα μπορεί να οδηγήσουν σε απώλεια ζωών επιβατών, πεζών ή οδηγών. Μπορεί όμως να σώσουν και ζωές γιατί δεν επηρεάζεται η οδήγησή τους από ανθρώπινους παράγοντες όπως κόπωση, περιορισμένη ορατότητα κ.λ.π.

ΤΕΧΝΗΤΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ (ΑΙ)-συνέχεια

- **Γ) Προστασία της υγείας:** αυτό που πρέπει να κρατήσουμε είναι οι εν λόγω εφαρμογές **υποβοηθούν** το γιατρό **δεν τον υποκαθιστούν**. Επομένως είναι καθοριστική η συμβολή του γιατρού αλλά και του δημιουργού του αλγόριθμου που θα τροφοδοτήσει το μηχάνημα με τα απαραίτητα και ακριβή δεδομένα.
- **Δ) Αρχή της ισότητας:** τίθεται σε διακινδύνευση το δικαίωμα της ισότητας αν τα δεδομένα είναι προκατειλημμένα. Π.χ. δυο άτομα κατηγορούνται για

ΤΕΧΝΗΤΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ (ΑΙ)-συνέχεια

- το ίδιο έγκλημα. Με βάση τα δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν για τον αλγοριθμικό υπολογισμό και δεν μπορούν να ελέγξουν και ίσως να αμφισβητήσουν οι συνήγοροί τους μπορεί να καταταχθούν σε διαφορετική κλίμακα επικινδυνότητας. Μεγαλύτερος κίνδυνος υπάρχει όταν χρησιμοποιούνται μεμονωμένες μεταβλητές σε μεγάλα δεδομένα οπότε δρουν ως «πληρεξούσιοι» για προστατευμένες κατηγορίες όπως η φυλή, το φύλο, η ηλικία.

ΤΕΧΝΗΤΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ (ΑΙ)-συνέχεια

- Ε) Δικαίωμα προστασίας των προσωπικών δεδομένων και πληροφοριακού αυτοκαθορισμού: η ΑΙ είναι πολλά περισσότερα από τα προσωπικά δεδομένα γι' αυτό και υπάρχει ανάγκη ελαχιστοποίησης της χρήσης τους. Για τη λειτουργία της απαιτείται η συλλογή και επεξεργασία μεγάλων συνόλων δεδομένων και σε μεγάλο βαθμό ειδικών κατηγοριών, των οποίων η συλλογή και επεξεργασία δύσκολα τίθεται υπό τον έλεγχο του υποκειμένου που αφορούν.

ΤΕΧΝΗΤΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ (ΑΙ)-συνέχεια

- Επειδή ο δημιουργός δεν μπορεί να κατανοήσει τον τρόπο λειτουργίας του αλγόριθμου, δεν είναι εφικτή σε όλες τις περιπτώσεις η ενημέρωση του υποκειμένου σχετικά με τη λειτουργία του αλγόριθμου και κατά συνέπεια την συλλογή και επεξεργασία προσωπικών δεδομένων.
- **Στ) Ελευθερία έκφρασης:** τίθενται αρκετά ζητήματα με την ΑΙ όπως για παράδειγμα αν θελήσεις να βρεις ένα βιβλίο για το διοικητικό δίκαιο μπορεί το μηχάνημα ν' αποφασίσει το βιβλίο που θα προτείνει πρώτο;

ΤΕΧΝΗΤΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ (ΑΙ)-συνέχεια

- **Άλλο παράδειγμα:** μέσω αλγοριθμικών μηχανισμών μπορεί να γίνει διασπορά παραπλανητικών ή ψεύτικων ειδήσεων (fake news) σε σελίδες κοινωνικής δικτύωσης με σκοπό την επίδραση στη διαμόρφωση της δημοκρατικής λήψης αποφάσεων.
- Το πρόβλημα δηλαδή είναι ότι δεν υπάρχει σφαιρική ενημέρωση.
- **Ζ) Δικαίωμα δικαστικής προστασίας:** η χρήση της ΑΙ θα έχει θετικά και αρνητικά αποτελέσματα. Στα θετικά συγκαταλέγεται το όφελος που θα προκύψει από την αυτοματοποίηση όσον αφορά την εύρεση νομοθεσίας και

ΤΕΧΝΗΤΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ (ΑΙ)-συνέχεια

- νομολογίας. **Στα αρνητικά** είναι ο κίνδυνος να μη χρησιμοποιηθεί μόνο για τεχνική υποβοήθηση του δικαστή αλλά και για εντοπισμό υπόπτων ή την ενοχή του κατηγορουμένου. Π.χ. αλγόριθμοι που χρησιμοποιούνται για τον εντοπισμό λογαριασμών που παράγουν εξτρεμιστικό περιεχόμενο παραβιάζουν συνταγματικά δικαιώματα χρηστών όπως το τεκμήριο της αθωότητας και της υπερασπίσεώς του ενώπιον των αστυνομικών και δικαστικών αρχών.

ΤΕΧΝΗΤΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ (ΑΙ)-συνέχεια

- **Η) Το δικαίωμα του συνέρχεσθαι και συνεταιρίζεσθαι:**
κατοχυρώνονται στα άρθρα 11 και 12 Σ και προστατεύονται επικουρικά και από το άρθρο 11 της ΕΣΔΑ. Επηρεάζονται τα δικαιώματα αυτά από την τεχνητή νοημοσύνη; Μεγάλες δυνατότητες συμμετοχής των ατόμων σε πολιτικές και κοινωνικές εκδηλώσεις προσφέρουν το διαδίκτυο και οι υπηρεσίες κοινωνικής δικτύωσης. Μεγάλη σημασία έχει η ελευθερία των ατόμων να οργανώνονται μέσα από διαδικτυακές πλατφόρμες –οργάνωση και παρακίνηση ακτιβιστών και διαδηλωτών.

ΤΕΧΝΗΤΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ (ΑΙ)-συνέχεια

- Πρόβλημα μπορούν να δημιουργήσουν οι αλγόριθμοι που λειτουργούν στις πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης γιατί με βάση τα προσωπικά στοιχεία και τις ταυτοποιήσιμες πληροφορίες που είναι διαθέσιμες μπορούν να εντοπίσουν και να ταυτοποιήσουν πρόσωπα που μετείχαν σε συγκεντρώσεις οπότε καταστρατηγείται το δικαίωμα του συνέρχεσθαι. Αυτό είναι το αρνητικό κομμάτι. Υπάρχει όμως και το θετικό που είναι η δυνατότητα ενισχύσεως των δικαιωμάτων του συνέρχεσθαι και συνεταιρίζεσθαι μέσω των δυνατοτήτων της ΑΙ για την διοργάνωση διαδηλώσεων και σύσταση ενώσεων.

ΤΕΧΝΗΤΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ (ΑΙ)-συνέχεια

- Θ) Δικαίωμα στην εργασία: **άρθρο 22 Σ** : είναι κοινωνικό δικαίωμα και αποτελεί έκφραση του κοινωνικού κράτους το οποίο πρέπει να δημιουργεί τις κατάλληλες συνθήκες για την απασχόληση όλων των πολιτών προκειμένου να ενταχθούν όλα τα άτομα στο κοινωνικό σύνολο. Η ΑΙ μπορεί να προκαλέσει πρόβλημα γιατί οι αλγόριθμοι μπορεί να εμπλέκονται σε αποφάσεις για την επιλογή, πρόσληψη, αξιολόγηση, διαχείριση ή και απόλυση του προσωπικού. Μπορούν να υπεισέλθουν προκαταλήψεις που έχουν σχέση με το φύλο, την τάξη ή την φυλή κατά την λήψη της απόφασης. Επίσης πολλές αποφάσεις στηρίζονται σε δεδομένα που λαμβάνονται από κοινωνικές

ΤΕΧΝΗΤΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ (ΑΙ)-συνέχεια

- πλατφόρμες για την συλλογή και επεξεργασία των οποίων δεν έχει δώσει την συγκατάθεσή του το υποκείμενο.
- **Σημαντικό:** ο υποψήφιος εργαζόμενος δεν έχει την δυνατότητα να αμφισβητήσει τις σχετικές αποφάσεις.
- Άλλο πρόβλημα που μπορεί να δημιουργηθεί με την χρήση της ΑΙ είναι ότι θα αντικαταστήσει σε πολλούς τομείς την ανθρώπινη εργασία. Βέβαια θα δημιουργηθούν και θέσεις εργασίας άλλης μορφής όπως στο παράδειγμα των μηχανών που προέκυψαν οι σχεδιαστές των μηχανών και οι χειριστές τους.

ΤΕΧΝΗΤΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ (ΑΙ)-συνέχεια

Ι) Δικαίωμα στην πνευματική ιδιοκτησία: ποιος είναι ο δημιουργός ενός έργου ΑΙ ; Σε ποιον θεωρείται ότι ανήκει ώστε να έχει και πνευματικά δικαιώματα; Είναι ο δημιουργός του ρομπότ, ο εφευρέτης; Είναι μήπως ο χρήστης της **δημιουργικής** ΑΙ ή μήπως το δημιούργημα αποτελεί συνδημιούργημα του και των δύο; Εξαρτάται από την περίπτωση κάθε φορά. Υπάρχει και η δυνατότητα να καταστεί το δημιούργημα κοινής χρήσης δεδομένου ότι οι μηχανές δεν μπορούν ν' αποκτήσουν πνευματικά έργα. Εδώ έχουμε να κάνουμε με μηδενική λύση. Δεδομένης της αδυναμίας των ανωτέρω λύσεων προτείνεται η λύση του αδικαιολόγητου πλουτισμού του άρθ. 904 Α.Κ. Μέχρι να προσαρμοστεί ο ν. πνευματικής ιδιοκτησίας στα νέα δεδομένα.

ΤΕΧΝΗΤΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ (ΑΙ)-συνέχεια

- **Κ) το δικαίωμα στην οικονομική ελευθερία:** άρθρο 5 παρ. 1 Σ. Το επιχείρημα υπέρ της χρήσης της ΑΙ είναι ότι θα ενισχυθεί η οικονομική δραστηριότητα (μπορεί να οδηγήσει σε αύξηση του ΑΕΠ και σε αύξηση του ετήσιου ρυθμού ανάπτυξης) π.χ. υπάρχει πρόβλεψη ότι εφαρμογή της ΑΙ στην Κίνα θα εκτοξεύσει το ΑΕΠ μέχρι και 26% έως το 2030.
- Από τον συνδυασμό του προαναφερόμενου άρθρου και του 106 Σ προκύπτει ότι η οικονομική ανάπτυξη δεν πρέπει να παραβιάζει το δικαίωμα της ελευθερίας και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας. Επομένως πρέπει η ΑΙ να ρυθμίζεται με τέτοιο τρόπο ώστε να υπάρχει σεβασμός στην ανθρώπινη αξία.

ΤΕΧΝΗΤΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ (ΑΙ)-συνέχεια

- **Λ) Η ελευθερία της έρευνας:** η επιστημονική έρευνα πρέπει να διεξάγεται προς όφελος του ατόμου και της κοινωνίας και με βάση την αρχή της αναλογικότητας. Ένα παράδειγμα για την κατανόηση των ανωτέρω είναι το εξής: προκειμένου να δοθεί από την Αρχή άδεια σε ιδιωτική εταιρεία για μια επιστημονική έρευνα δεν εξετάζεται το ουσιαστικό κομμάτι της έρευνας ή η σοβαρότητά της αλλά μόνο το διαδικαστικό κομμάτι δηλαδή αν πληρούνται οι προϋποθέσεις για την προστασία των υποκειμένων.

ΤΕΧΝΗΤΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ (ΑΙ)-συνέχεια

- Ζητήματα κάμψης της δημοκρατικής αρχής: η δημοκρατική αρχή κατοχυρώνεται στα άρθρα 1 παρ. 1 και 110 Σ σύμφωνα με την οποία όλες οι εξουσίες πηγάζουν από τον λαό και υπάρχουν υπέρ αυτού και του έθνους(λαϊκή κυριαρχία).
- Περίπτωση κάμψης της δημοκρατικής αρχής η έμμεση και εν αγνοία τους πολλές φορές χειραγώγηση των ψηφοφόρων και κατά συνέπεια επιρροής του εκλογικού αποτελέσματος μέσω π.χ. παρακολούθησης συμπεριφοράς των πολιτών στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

ΤΕΧΝΗΤΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ (ΑΙ)-συνέχεια

- **Τεχνητή νοημοσύνη και Διοίκηση:** Η αλγοριθμική λήψη αποφάσεων πρέπει να διέπεται από τις αρχές της νομιμότητας που διέπει την δράση της δημόσιας διοίκησης και να έχει ως σκοπό την ικανοποίηση του δημοσίου συμφέροντος. Ο προσδιορισμός όμως της έννοιας του δημοσίου συμφέροντος δεν είναι εύκολος γιατί είναι νομική έννοια η ανάλυση και ερμηνεία της οποίας , ανά περίπτωση, δεν μπορεί να γίνει από τον αλγόριθμο. Για τον σκοπό αυτό ακολουθείται ο γραμμικός υπολογισμός.

ΤΕΧΝΗΤΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ (ΑΙ)-συνέχεια

- Η ΑΙ εφαρμόζεται στη Διοίκηση μόνο όταν έχει **δέσμια αρμοδιότητα** και όχι διακριτική ευχέρεια.
- Τέλος το Κράτος , σε περίπτωση λάθους του αλγόριθμου υπέχει αντικειμενική αστική ευθύνη του **άρθρου 105 ΕισΝΑΚ**.
- Πάντως απαιτείται μετεξέλιξη του διοικητικού δικαίου και εμπλουτισμός με ψηφιακά εργαλεία.

- *Σας ευχαριστώ πολύ για την συνεργασία*
- *και την ανταλλαγή απόψεων και εμπειριών*
- Σας εύχομαι ολόψυχα καλή σταδιοδρομία